

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אבקשה

ירחון חסידי ברסלב

גליון חשון תשפ"ג | גליון 64

נפשי תערוג אליך

מסע החיפוש אחר האמת הנצחית של הר"ר אפרים פורטוני הוביל את נפשו המשוקקת להתקרב ולחסות בצילו של הנשר הגדול

בזה אני חזק ביותר

נס של ממש מתרחש בבית המשפט הפדרלי שבארצות הברית בזכות אמירת "תיקון הכללי" אחד על הציון באומן

תיקון הכללי באומן

לב בוער לרבי

הרה"ח ר' נחמן רוזנטל בשיחה מאלפת מעלה זכרונות וחוויות מחיי יהוד של אנשי הקדומים ובמחיצתם של גדולי עולם

באור פני מלך

שביבי אורה מחיי החסיד המופלא רבי אלטר בנציון ואחיו החסיד הנלכב רבי אברהם משה קראסקאפף || בעקבות גילוי קבריהם ||

הכפריקט המיוחד: האהבה בארצות הברית

מקצה הארץ אליך אקרא

הצצה נדירה להמשך ייסוד בני הכנסת וקהילות ברסלב בארצות הברית ועל גל המתקרבים לאורו הבהיר של הנחל נובע || המשך פרויקט אורו של הרבי במדינת הזהב ||

10 ה'עובד' ממירון

פרקי חייו של חסיד הויקד רבי אלטער בן ציון קראסקאפף דלל בעקבות גילוי קברו החדש בהשגחה פרטית מופלאה ימים ספורים לפני היארצייט ב"א חשון || מיוחד: מכתבו הנרגש אל רבי שמואל הורויץ ששהה אז באומן בפרסום ראשון

18 חסידים מספרים

הרה"ח ר' נחמן רוטנל שליט"א במסע לאחור לפני למעלה מיובל שנים, במחיצתם של חסידיו ברסלב הגלבים, שחלקם רואים אור בפעם לראשונה

26 נהלני לציון קודש גורלי

הר"ר אפרים פורטני הי"ו מגולל את סיפור התקרבותו לרבינו, החיפוש העיקש, המניעות, הכיסופים, והנסיעה לאומן, ועל ההחלטה לעלות ולהתקוע בארץ הקודש

34 שלהבת בוערת

פרק נוסף מתקומתה של מדינת הממון בשנים שלאחר המלחמה, המהפך שהתחולל ושינה את פניה של ארצות הברית ממדינת הכסף והכבוד למדינה שאורו של הנחל זורח בכל פינה || המשך פרויקט

46 סמכו על כוחי

סיפורו הפלאי של ה'תיקון הכללי' שזיכה יהודי לטובה נצחית לאחר שכבר נפרד מהעולם הזה || מעשה שהיה

מחדש חדשים:

לילת הזהב

זכוכית מגדלת:

התחדשות והתלהבות בג' דרכים

חברים מקורבים:

בדרך חזור מאומן

נפשי בשאלתי:

איך מתקרבים לרבי מכל מקום שהוא?

ילדים

ענים צופים / ספור

דברים קטנים / שהם גדולים / מאמר

הכל פהם / ששעשועים

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקות דפוס - כל סוגי ההדפסות במחירים זולים
לקבלת הצעת מחיר משתלמת במיוחד פנו לטלפון 052-7631367

עיצוב גרפי: ר. הרמן

לכל עניני אבקשה בארה"ב: 845-288-0574

חלק מהתמונות בגליון זה ובגליונות קודמים הם באדיבותם הרבה של ר' אהרן ברגר מארכיונו של חמיו הרה"ח' לייבל ברגר ומאת ר' שמואל יצחק רוזנפלד הי"ו | קרדיט תמונות: מתחדשים.

וויל ע"י
מערכת אבקשה
טל: 02-539-63-63
פקס: 077-318-0237

כל הזכויות שמורות.
העתקת קטעי מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

חושך ואימה או תקווה גדולה?!

כך גם בהלכות חנוכה הלכה ה', בה הוא מורה לנו את הדרך בה ננהג כאשר אנו שרויים בעלטה.

בדבריו של רבי נתן שם אנו מגלים את המשמעות הנוספת של 'חוסך', והוא, לא רק שהוא אינו חשוך, אלא אורו עצום ועלם הרבה הרבה יותר, דהיינו, חושך - על שם עומק המושג.

על פי דעת זו, נוכל ללמוד כיצד נוכל להפוך את הקושי שהפוכות את חיינו לבלתי נסבלים - לאור שיגרום לנו להימנע כשאם לא אור הקדושה, זאת על ידי שכשיפול לחושך, לא ניבהל, אלא בנין שיש כאן דעת עצומה וברורה שמנהלת אותנו ומכוונת אותנו ברחמנות טובה, והיא רק נדמית בעינינו לחושך מחמת קוצר השגתנו.

כאשר אנו נופלים בדעתנו מחמת אותם קושיות, הרי אנו דומים כאותו שוטה חסר דעה, שכאשר נכנס לחדר הרופא וראה את המכשירים המאיימים שעומדים להכאיב לו בכדי להצילו, החל לצעוק ולבכות את הרופא בכעס. אך למרות זאת הצדיקים לא עוזבים אותנו והם משתדלים לחזק ולנחם אותנו גם במצבינו הנושא, כדי להטיבנו אל אבינו שבשמים.

לא עוד חורף של חושך ואפירות! כלל שבנכנס מחדש עוד ועוד ועמיק בדעתם של הצדיקים, נאמין ובנין שאין אנו מכינים כלל. נתחזק כל העת שהמעברים והשמעון שעוברים עלינו, אינם טבעות או כנגדו חלילה, אלא מאחוריהם מסתגרות דעת עמוקה של רחמים אינסופיים, שאין לנו שום דרך להשיג כשאנו נמצאים בעולם הזה.

ממילא, כשנפסיק להצטער ולדאוג על מר גורלנו, ותמורת זאת נצא לחפש ולשוטט אחר הצדיקים שזכו להשיג את הרחמים הללו, זכה לחיות כבר בחיינו כאן בגוף ב'מעין' עולם הבא, ועם כל השתוקקות לטוב הזה, נדבק בו יותר ויותר באמת.

זהו סודם של הלילות הארוכים. במקום ליפול לשינה עמוקה שתגרום אותנו לייאוש גדול עוד יותר, נצא לשרות הגשומים וליערות הקרירים. שם נזעק ונשאג; אני יודע שישנו בוודאי, יש בוודאי חסד, יש בוודאי אור! הוא נודע ונזכר והוא יציל אותי... כך הנפוך את החושך לאור ונזכה לבלות את חיינו בגן עדן שאין כמוהו, עד שיתהפך כל החושך של הגלות כולה לאור גדול במהרה.

מי שביקש כל ימיו רק אחר אותו אור, היה אנתו תלמיד נאמן 'כירח יכון עולם', שנידד שינה מעיניו מרוב געגוע וערגה לאותו אור נעלם. בין עליו של ה'ליקוטי הלכות' מתגלה האור הזה שוב ושוב, כאותו ירח שנוצץ באפילה ושולח לכל עבר את קרני התקווה

החורף כבר נמצא ממש בפתח ועמו מתרבים שעות החשיכה ביום. לעולם יורדת אפרוריות, חושך סמיך, מין אפילה שעלולה להפיל את האדם לשינה עמוקה. לא עוד אותם 'ימים נוראים', בהם היינו עסוקים לרלם מסעודת מצוה אחת לשנייה ומיום של צום מרומם לריקוד של מצווה, יום ורדף יום, שיגרה ארוכה ומשממה, הנפש צמאה למעט אור של התחדשות ואמונה.

כשנביט בתורה הקדושה על המושג 'חושך', נראה איך בדרך כלל הוא נלקח כדוגמא ומשל לדברים שליליים, ענוות, קליפות, הסתרה ובלות. ואילו ה'אור' לעומתו, הוא תקוות כל הבריאה ושמחתה. גם הצדיקים שהם יסוד העולם מכונים בשם אור ומאורות, 'אור הצדיק', 'אור הדעת', אור זכות אבות...'

גם 'היעדר הדעת' בשם חושך ייקרא. כי כאשר האדם אובד את דעתו והבנתו, ואין הוא יודע את מקומו, הרי הוא כמנושש בעלי, אך במהרה יפול וישבר מכל ממשול ותקלה... ועל כן מוכרח האדם בכדי שיוכל לחיות, לאור שימלא את חיותו ויוביל אותו בדרך הנכונה.

ממילא מתעוררת שאלה קשה, שזעקת עד לרקיע: ממי תכליתם של אותם ימי חושך שבאים עלינו בסערה? מה טיבה של אותה הסתרה שחוזרת אלינו שוב ושוב. ימים ושנים בהם אנו נשטפים בעננים של קושיות ובלבולים שמאיימים להכריע אותנו? איך נתמודד עם אותה הסתרה שאופפת אותנו בלי שום פתח של תקווה? כיצד נוכל להביא גם לתוך ימים אלו את הגאולה?

בפרשה הראשונה בתורה אותה קראנו לא מזמן, אנו מוצאים אצל מי נמצא האור האמיתי, אותו אור שמחיה את הבריאה. על המילים 'ורא כי טוב' במאמר חז"ל, שהקב"ה הגא את האור לצדיקים לעתיד לבוא. לכן, כדי לזכות לאור, עלינו לבקש ולהתנגע אחר אורם הנעלם של הצדיקים הקדושים, לצלול למעמקי תורתם הגנוזה, שם נוכל לחפש ולשאול; כיצד נוכל להאיר את האפילה בה אנו שרויים וצלאת לאורה?

מי שביקש כל ימיו רק אחר אותו אור, היה אותו תלמיד נאמן 'כירח יכון עולם', שנידד שינה מעיניו מרוב געגוע וערגה לאותו אור נעלם. בין עליו של ה'ליקוטי הלכות' מתגלה האור הזה שוב ושוב, כאותו ירח שנוצץ באפילה ושולח לכל עבר את קרני התקווה

הרב ש. סופר

לילות הזהב

אלא, שלא כפי מה שנדמה לנו ששעת חצות הוא הזמן רק להבעת והרתחת כל רגשות הלב הכואב על המציאות המרה שהוא שרירי בו, או שאז הזמן לפרוק מעל לבו הקרוע את משא יסוריו הנפש המכבידים עליו, הרי הצדיק מלמדנו שיש כאן עבודה עמוקה שבאה מכיון הפוך לגמרי.

בלקוטי מוהר"ן (ח"א סי' נ"ד) מבאר רבינו הקדוש שיסוד העבודה בעת התבודדות בלילה ובעת חצות (שיסוד שניהם שוה - ראה לקו"מ ח"ב סי' ק"א) הוא לברר את הנקודות טובות שבנו מתוך הרוח רעה שמכבלת את אותן נקודות, רוח השטות שבאדם היא שורש כל החטאים, היא הגורמת לו לשגות ולפסול בדמיונות בהמיים ולהימשך אחר כל האהבות הנפולות בעולם הזה ולטכוח מהתכלית האמיתית של עולמנו, רוח שטות זו גם גורמת להאפיל ולהחשיך את הנקודות הטובות שעדיין קיימות באדם, הוא שוכח ממדות האמיתיות והיקרה ומשייכותו לעולם הבא ויורד לשפלות מעשי בהמה. ולעומת זאת, כאשר הוא מעורר את הרוח טובה הרי זה מברר את אותם נקודות הטוב שבו מתחיל להתעורר ולרוח הוא שב ונזכר מתכליתו האמיתי ושבו בתשובה. רוח טובה זו - מוסיף שם רבינו הקדוש היא רוח השמחה - שמבררת את הטוב מן הרע ומבליטה את חלקי הטוב שבאדם שישמח בטוב של גם בעומק ירדתי ועל ידי זה הטוב נובר על הרע, ורוח זו מתעוררת בלילה לעמלה כאשר הרוחות שבות ונפקדות למעלה לשרשם, ואז הוא גם הזמן להתחבר לרוח זו ולעורר למטה בכוח השמחה את ההסתכלות האמיתית על חלקי הטוב שבנו, ומכאן זה ניתן לטפח את הלב לפני ה' ולבקש על הגבר ועל העתיד שהטוב שבנו יגבר וינצח לשוב בתשובה שלמה.

התעוררות הניגון והנקודות הטובות

בהמשך הדברים מגלה שם רבינו שזה גם שורש העבודה בעת חצות הלילה, וכפי שחז"ל מספרים (ברכות ג.) שכינוי היה תמיל למעלה ממטות על דוד שהיה מנגן מאליו בחצות הלילה, והדברים מרמזים על כך שבחצות הלילה מתעורר למעלה הניגון הקדוש והשמחה הזאת שבו מבישים בעין טובה על כל נשמה מאתנו ומעוררים את נקודותיה הטובות

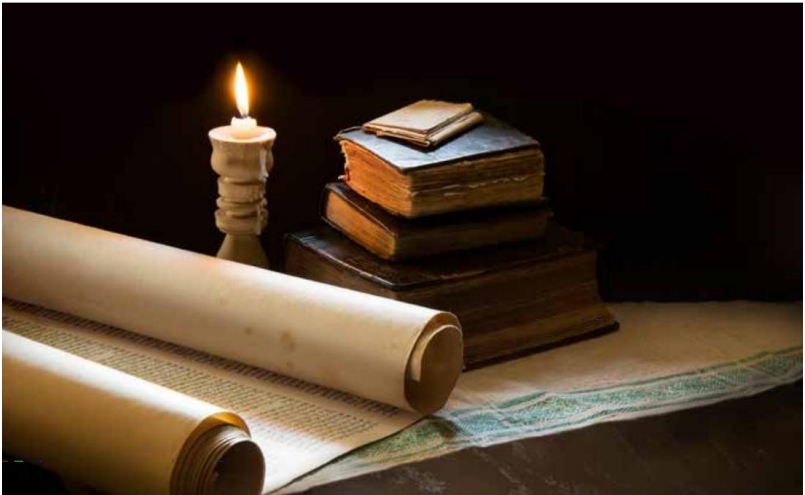
סוף סוף הוא זכה לקום בחצות, הוא מנסה למצוא את עצמו בתוך המזמוזים והקינות שמתארים את החורבן המר, ואכן לאט לאט הוא מתחיל להרגיש את החורבן העצמי, הכל חרב וחרב, הכל שמם והרס, כמה בווערת בלבו זעקתו של רבי נתן בתפילתו עברו הפלים כמונו על "חטאי ועוונותי ופסעי הרבים והגדולים והעצומים מאד מאד עד גברי שמי שמים ועמקי מתהום רבה ובכדו ימים מחול ימים ורבו מעפי הארץ ועצמו משערות ראשיתו וגבהו מנשמת רוח אפנו" (לקו"ת א'-פה), הוא מרגיש כל כך את חלאת קצב חצותו וממש נגעל מעצמו, כמה היטיב רבי נתן (שם ז') לתאר אז את מה שהוא מרגיש כעת, שהינו "חסר דעה חסר לב מבולבל ומטורף ומערבב בכל מיני ערעובים כמנוי, אשר הטוב שבי הוא כבוש כמו בבית הסוהר ממש ובגלות גדולה ומרה מאד, וכמה אלפי אלפים ממיצות וחומות ברזל ומסגר על מסגרי המסכבים אותי, וכמה וכמה אלפים שומרים ואורבים עומדים עלי בכל עת ובכל רגע לא יתנוי השב רוחי ואיני יכול לעשות שום תנועה שיהיה כראוי, אפלו בעת שאני מתעורר לעשות איזה דבר שבקדשה, איני זוכה לעשות תנועה קלה שיהיה לי יפי ההודו כראוי לאיש ישראלי".

משום מה הוא קם לאחר ה"תיקון" ולבו שבור לרסיסים יותר מאי פעם, רבינו הקדוש הרי נתן סימן מובהק ללב נשבר אמיתי ואמר: "אחר לב נשבר בא שמחה, זה סימן אם היה לו לב נשבר כשכא אחר כך לשמחה" (שירה"ן מ"ה), מה קורה כאן, למה הוא לא בא לשמחה משברו על עמוק ועצום שכזה?

עבודת "חצות" היא עיקר העבודה

רבינו הקדוש גילה לנו "שעיקר עבודת איש הישראלי היא בחורף לקום בחצות" (שם, ש"א), מה סיבה של עבודה זו ומדוע היא עיקר עבודתו של יהודי, אנו הרי יודעים שהאדם נברא ללול את האמונה הקדושה כמו גם לעסוק בתורה ולהתמלל ולקיים את מצוות ה', אך אם כן אנו אומרים שחצות היא עיקר העבודה, נכון שחצות לילה הינו זמן מסוגל שיתקבלו התפילות ברצון, זוהי שעת רחמים מיוחדת, אך כמה נתייחדה תפילה וצעקה זו שהיא עיקר עבודת איש הישראלי?!

זוהי עיקר עבודתו של האיש הישראלי, במהותו של בר ישראל ולברר את הטוב מזרע, זהו שורש התשובה, לברר ולהעלות את חלק הטוב שבנו מכל הבהמיות שמקפת אותנו ולהבליט את הטוב הזה ולרצות לקרבו לשרשו

עיקר עבודת איש הישראלי היא בחורף לקום בחצות

שורש משיח שיגאל את כל הנפולים לעמקי הקליפות והטומאות מכיון שהוא 'ידע נגן' ומעורר את הרוח הטובה ה'צפנית' וטמונה בקרבו של כל אחד עד שאפילו אם הרשיע הרבה מאד ונפל לעומק הטינה הרוחנית, הוא משיב את נפשו ומעוררו לשוב ולקרוא ולדעוק אלה ה' כי עדיין יש לו תקווה.

בחצות לילה - מרחיב שם רבי נתן - מתעורר מצד אחד תוקף החושך והרע, ודוקא אז מתגברים הצדיקים ללמד זכות ולעורר את שמחת היהדות וריות הטוב שבכל אחד כי "זה עיקר מעלת הטוב היוצא מתוך תוקף הרע והסטרוא אחראי כי יתרון האור מן החושך", והצדיק מסייע ביד כל הבא לקום אז שיוכל להתחבר לרוח טובה המתעוררת אז כדי שיוכל לחזור בתשובה מתוך בכיה היוצאת מרוב שמחה ותקווה.

מפסויות אלו או למודים על מלחמתו של אברהם במלכים בראשית את אלניצור, והפסוק אומר "ויחלק עליהם לילה" (בראשית י"ד), אברהם גילה אז את סוד התעוררות הטוב הנעלה בעת חצות לילה, הוא הלך להציל את לוט שהיה שרע ונפל למקום הכי נמוך של סדום, על ידי שעורר את הנקודה הטובה שניעלמה בו שזמנו יצא רוח שורש מלכות בית דוד ומשיח, הוא נלחם ברע שרצה לכבוש טוב זה ונעמד מולו במדת החסד והאהבה שבו ללמד זכות על לוט ולעורר את נקודתו הטובה ולהצילו מכליון.

ומעשה אבות סימן לבנים, אף אנו נתעורר לקום בחצות לילה בכל ילחנו, ונתדבק אז לגילוי של הצדיק שמעורר את הרוח הטובה הזאת למעלה ומלמד עלינו זכות, ונשוב לצעוק ולבכות על ההעלמה הזאת היכן אהנו בעולם והיכן הם מעשינו, אחר שבה נשגבה היא יקרת מעלתנו עד אין קץ ותכלית, לא נסכים על היוצאות המתה הליון היקד והנכבד היה בתוך מדינת רשע וטפיט ובכל כוחנו נשמח ונבכה ונרצה ונענותוק להחלוצת תפארת יקרתנו, והוא שתבלינו את הישועה והגאולה השלמה.

**אף אנו
נתעורר לזקום
בחצות לילה
בכל ילחנו,
ונתדבק
אז לגילוי
של הצדיק
שמעורר את
הרוח הטובה
הזאת למעלה
ומלמד עלינו
זכות, ונשוב
לצעוק
ולבכות על
ההעלמה
הזאת היכן
אנחנו בעולם
והיכן הם
מעשינו,
אחר שבה
נשגבה היא
יקרת מעלתנו
עד אין קץ
ותכלית**

ואז הזמן להתחבר לשמחה זו ולהאמין גם אנו בחלק הטוב שבנו, ו'לקום אז לעסוק בעבודת השם, לפרש שיתחו לפניו יתברך כי אז עיקר הביורו" (לשון רביז"ל שם).

כן, שהקינה והצעקה בעת חצות לא באה מהצטרבות של זעם זכו ועצמו ולא מרוב גועל ותיבוע על מהותו, אלא להיפך, מבח והתעוררות העליונה להיטיב על הטוב שבנו ומכח התעוררות היגיון והשמחה שה' שמח בנו, שהיא הותנת לנו את התקווה ואת העין טובה שגם אנו נביט ברצון וכיטופים על חלק הטוב שלנו ושנתוקק ונחמוד לעורר מעשנו. וכמוכן שכאשר הגישה לקינת חצות נובעת מהתעוררות שכזו הרי לאחריה מתוספת השמחה והאמונה בעצמו ביתר שאת.

התעוררות וגעגוע לשוב לה'

זוהי עיקר עבודתו של האיש הישראלי, האמין במהותו של ברי ישראל ולברר את הטוב מררע, והו שורש התשובה, לברר ולהעלות את חלק הטוב שבנו מכל הבהמיות שמקפת אותו ולהבליט את הטוב הזה ולהצות לקרבו לשרשו, כמוכן שבוים חזוקים ומקונים אז, אבל לא מכוח תיבוע וגועל אלא להיפך, מבח רצון וחמדה לטוב הנפלא הזה שגעת וטומו בנו, כאשר מיסים אהן לניגון הנפלא הנשמע בעת הזאת במרום של 'ישמח ה' במעשיו', כי כאשר נתונים בעצבות ומסכתלים ברע עין על עצמנו גוברת השכחה לקמה אנו מיועדים ומיהי תכליתנו ועד כמה ה' אהוב אותנו ומרמז לנו בכל עת לשוב אליו, אבל כאשר מיסים אהן לקול הגינה הנעימה והמתוקה הזאת שמנגנת את יקרת הטוב שבנו, אז אנו מתעוררים וזכרים בטוב הנפלא המצפה לנו ומתעוררים לשוב אליו ולכסוף והלגעגע אליו.

וכפי שרבי נתן גם מרחיב בהלכות השמחת הבוקר (ה"א) על עבודת קימת וכוונתו של עיד דוד שנתן אז על ידי רוח צפון שנשבה בו, כלומר, בחצות הלילה עורר דוד המלך שהוא

התחדשות והתלהבות בשלושה דרכים

אליאב דאמנת, אומרת מוהר"ג, מוהר"ג, אין שקר יותר גדול מהמחשבה כי אנחנו מניחים בכל יום שוב ושוב את אותן התפליין, מתפללים אותה שחיות לומדים את אותה דף גמרא ומשתתחים את אותה השתחוות על ציון הרבינו הק'.

האם בידינו לעצור את תהליך ההזדקנות?

שנת ה' אלפים תשפ"ג לבריאת העולם החלה וזה הזמן לחדש ולהתחדש בעבודת ההתחדשות.

"כי כל ענינו (של רבינו הק') הוא בחינת התחדשות ונפלא ונורא מאד מאד שיכול לקיים ולחדש הנפשות שיקרו וינפלו מאלפים שנה, ויבנה גלגולים עברו עליהם וכי" (ע"ת שער"ד)

המעייין, בשימת לב, ב"צוואתו" של רבינו הק', הלא היא התורה "תקעו תנחומי", ישכיל כי עיקר ירושתו הטובה של רבינו הק', לנקשרים בו, היא היכולת המופלאה להתחדש.

מלבד הציווי הגדול בקום עשה, עוד הוסיף רבינו הק' לאסור עלינו בלא תעשה, בצהורה ובגערה, את ההיפך ממנה - את הזקנה - ו"הזקין בקול רם וְעָרַב בְּנוֹ וְאָמַר בְּיָד הַלְלוּ: אֵלֶּט סָאָר מְעוּי נִיט זַיִן - זְמוּ אִסוּר לְהוֹיֵתוּ." (ע"ת ר"ג)

והתמיהה עולה מהמקבצת מאלה - וכי בידינו היא? הלא הזקנה היא חוק הטבע שטבע הקב"ה בעולמו ואין בריה שנפלטת ממנה?

אכן כן! לא בשמים היא... אלא בפיק ולבקר לעשותו ובלבד שתקשר בלב ונפש למי שהעיד על עצמו, כי הוא מתחדש ללא הפוגה, בכל רגע ורגע, עד שאפילו הבל פה אינו יוצא מפיו ללא ההתחדשות.

מה בין זקנת הגוף לזקנת הנפש?

מהות הזקנה, למתבונן, הינה - התחברות והצטרפות השפעת הזמן. חפין, העומד ללא שימוש, צובר, עם כל יום שחולף, שכבת אבק וסופת על קודמתה מאמט. אפילו כלי רכב, העשוי פלדה מחוסמת, נשחק ומתבלה עם כל יום שחולף. זו המציאות בעולם העשייה החומרי. זו היא זקנת החומר.

עיקרון הצטברות והשפעת הזמן, תקף גם בעולם המחשבה. זקנת ותשישות הנפש, כותב מוהר"ג (בח"ל בב"ד), הינה תוצאה של הצטברות וקישור מחשבותינו וחוויותינו מיום ליום. לדוגמה - מצוות תפליין - רק הנחת התפליין הראשונה ביום קבלתנו על מצוות, הייתה חדשה "באמת עברנו. מאז ועד עתה, אנו חוזרים על פעולת הנחה יום יום, ועם כל יום שחולף, ההתלהבות הראשונית, הולכת ומתפוגגת. עד שהמצווה הק' מקינה אצלנו ואנו מקיימים אותה כמצוות אנשים מלומדה.

מה עושים? כיצד מצעירים את המצווה? איך חוזרים אל ההתלהבות הראשונית?

עצות רבות, יעצנו רבינו, להשגת ההתחדשות. אנו, ברשותכם מננה שלוש מהן, כפי מיסת היריעה.

כולהו במחשבה איתביריו

על עולם העשייה שסביבנו אין לנו שליטה. איננו יכולים לעצור את הזמן השוטע קדימה. לא בידינו היא למנוע את הצטברות האבק ואת בלאי המכונה והגוף. אבל המוח שלנו ומחשבותינו, בידינו הם בחלט. עשרות פעמים חזרו מוהר"ג ומשנו באחינו את חוק הטבע הפשוט והיסודי כל כך שניסח רבינו הק' ז"ל - אין שתי מחשבות יכולות לשכון במוח האנושי בבת אחת! ועל כן, ברגע שהאדם בוחר לחשוב מחשבה מסוימת, נדחית מאליה המחשבה הקודמת. אמנם מלאכה מייגעת היא לברור ולבחר את המחשבות ללא הסחת דעת ולבלי להניח למחשבה לשוטט מעצמה - לטוט אל מצולות הים ר"ל, אבל היא, היא מלאכתנו עלי אדמות. כמו"ש מוהר"ג: "עקר המלאכה וקאמנתו של האדם, להזכר במחשבתו לנקותה ולקוהה מפסלת. כמו הפעל מלאכה שפוקף ומקטרה את הפקלי וחוקה ומנסר סביב הפקלי כל המותרות והפסלות כדי להוציא פקלי למעשהו... על-ידי שטומר את המחשבה כחוט השערה וזה עקר מלאכתו של האדם בחינת זאמלא אותו וכי ויבכל מלאכה" (תפליין ל"ג) ואם בידינו לשלוט ולשנות את מחשבותינו - בידינו גם לקטוע את רצף הזקנה, שהינו פרי תוצר מחשבותינו, ולנער את האבק מעל תורתנו, תפילתנו ומצוותינו.

לשכוח ולשכוח!

אחד המקומות בהם מפליא מוהר"ג לברר את עצת ההתחדשות הינו הלכה ד' בהלכות בב"ח. וממנה יפרדו כמה ראשים - עם האחד - שכחה - לשכוח ולמחוק במחשבתנו את כל הביזרונות המונעים אותו מלהתחדש.

למדנו זה עתה, כי הזקנה הינה תוצאה של חזרה על אותה פעולה. אבל כל נשכח - כי הזקנה הנפשית מתרחשת, שכופו של דבר, במחוחו בלבד - משכן הנשמה. ה"דבר הזה" שמדקון הינו בריאה הרוחנית, שאנו בעצמו בראנו וחוללו באמצעות מחשבותינו והיא אינה קיימת אלא עם - במחשבה. המוח, הוא זה שסופר ומנחם וזוכר את מספר הפעמים בהם חזרו על אותה פעולה. העולה מן הדברים הוא שאם נבחר לאמץ את דרכו של רבינו הק' (שהזדות מוהר"ג ז"ל, זכינו להכירה בדיוק ופירוט רב (בשירה"ן כ"ו)) - שאצלו הדרך, שפק מה שיעבר ויחלה. נפקס ויחלה לחיותו ויחיו חזר נדעיתו עוד קלל ויחיו מבלבל קלל עצמו עוד כמה שיעבר עבר ויחלה וכן - נזכה אף לא לעקור את הזקנה משורשה.

וזאת למדועי - כי המוח, הרי מוחק מעצמו ושוכח, כל הזמן, את רובם של זכירונותינו. ההחלטה - איזה אירוע לזכור ואיזה לשכוח, מתקבלת במוחו על סמך מספר הפעמים, בהם חולף האירוע במחשבתו. כאשר אנו חוזרים ומרהרים באירוע מסוים, אנו מגלים דעתנו, כי הינו חשוב לנו וראוי שנגוהו במחשתי זכירונותינו לבלי למוחק.

ע"כ, כל מה שעלינו לעשות הוא - לא לעשות, כלומר -

לא לחשוב - פשוט להעביר את מטה הקסמים של השכחה שוב ושוב על המחשבה, כמו שמעבירים מנב (וויטנ'ר בלע"ז) על שמשות הרכב, ברוצא שנינו ומובנים ממהת מ'י השמיים, ואז, בכל פעם שנוני תפלין, ניח - מבחינת 'חיות המוח' - כמי בפעם הראשונה ממש. (וכבר אמרו דורשי רשומות כי שמו הק' - נתמ', עולה בחשבון חמ"ק. לרמוז ולרמז אודות חלקה הבכיר של עבודת המזיקה במורשתו של רבינו הק').

ענינים לנו ולא נראה את ההתחדשות התמידית

זה נכחון נישמע כרשימה על טבעית, בלתי אפשרית בעליל. אי לכך ארז מוהר"ת לנכון, לתומכה ולסעדה בעצות ודעת נוספות. אליבא דאמת, אומר מוהר"ת, אין שקר יותר גדול מהחשבה כי אנתו מניחים בכל יום שוב ושוב את אותה התפלין, ומתפללים את אותה שחרית, למרמז את אותו דף גמרא ומשתטחים את אותה השטחנות על ציון רבינו הק'. וכך הוא ז"ל מסביר: "השם יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ואין יום דומה לחברו ואין לשעה דומה לחברתה, ובמובא בכתבי האר"י באריכות מזה גדל השגחה לאין מספר הנשנים בכל יום ויום ואפילו בכל לשעה ושעה... כמי ש: 'אין לשעה זו דומה לשעה זו, וגי שמסתכל בענין היום הפעולת ונכבדים לשעה מצבן ומעמדן, ואין ברצונו אחד הם באופן אחר והנזכר בו יקרה מאירעות שלונות נשנים נשנים לזה, ומה יסתכל ויגדל עובלות העלוינים שאין להם קצין ומספר, ואם תפנח ועל שלקל ותשקול דבר, כי אין שקל בכל אדם לעמוד על כל פרטים. וזהו תבין אין משתנה מעמד ומצב העובלות שהם הלבאשים של האין סוף ברצונו הוא לקנח נשנים ברצונו נשנים' (שם) לאם לא היינו מבאדים היינו אודה"ר, את היכולת להביט בפנימות העולמות, הביט וראים בחוש כיצד כל מצווה ומצווה וכל תפילה ותפילה הינה מציאות חדשה לחלוטין, שונה בתכלית מחברתה, שקדמה לה. עלה אחר, מוחין אחרים, גוונים ואורות שונים ללא כל השוואה. ממש פנים חדשות באו לכאן.

לשכוח - לחיות במציאות האמיתית!... וההתחזקות העולה

כאן הראיה הרוחנית איברנו, אבל להאמין - יש בכוחנו ואף מחויבים אנתו. לאור הדברים הנ"ל, ברור כי השכחה אינה איזו תחלה מחשבתית, אלא המציאות האמיתית בעצמה. לזכור את מה שהיה אמש, להשוותו ולרביט ממנו ראה להוה, פירושו לחיות בעולם דמיוני, שקיים רק בכוח המדמה שלנו, אבל לא בעולם האלוהי האמיתי.

מוהר"ת ז"ל לוקח את הדברים הללו מוציא מהם התחזקות נוראה - "אם יסתכל האדם על עצמו היטב יראה שכל הבלבולים הפעולות וירידות וחלישות העובת עניש לו, הכל הוא על-יד רבאי במציאות מייס שעבר ליום הבא ומשעה לשעה... כי צרוי האדם לסקל מידעתו ולהעביר ממחשבותו למיני כל מה שעבר ביום הקברו ואין בשעה העוברת, ודמה בעיני עצמו בכל יום ואפילו בכל לשעה, כאילו היום נולד בבחינת 'אין היום ילדתי'... שפצרוי לחטב בכל יום

ובכל עת נשעה קאלו היום ובאותה השעה הוא נולד וביא לעולם והוצה להתחיל להכיר את מי שאמר והיה העולם. ואר-על-פי ששכבר היה כן אלפים ורבי רבבות פעמים שצרה להתחדש ולהתחיל להתקרב אל פעם יתברך ולא עלתה בידו, ואפילו אם נפל בכל פעם לקח ששכך ר"ל, אר-על-פי-כך-אל יסתכל על זה כלל, וישכח כל זה, כי זה היום והשעה שהוא עומד בו עתה עדין זה היום והשעה וימי ידע מה יגדל לזכות עדין עתה באותו היום ובאותה השעה. (בב"ח ד')

הדרך השלישית להתחדשות

דיברנו, א"כ, על שתי דרכים להתחדשות, שתיים שהן אחת - שחכה ואמונה בחידוש העולם. נסקור עתה, בקצרה עוד דרך נוספת (בטרם נעביר על האמנה את מטה השכחה ונפנה למאמר הבא). ולפי"ז לא היה מרבה לדבר על הצורך בהתחדשות, בדבריו, ורגל היה להשוות בין ערצונו הגופנים, בהם אנו מתחדשים תדיר, לבין ערצו הנשמה עליהם הובטח זקנה.

ובאמת - מדוע ולמה יהיה כן? מדוע אנו נלהבים ומתחדשים לקראת כל סעודה כאילו לא אכלנו מימינו מה שאינו כן, לצרעת עבודת ה'?

אם נדקוק ובחין כי, אליבא דאמת, גם באכילה ישנה מידה מסוימת של זקנה והתיישנות. הלא אם נאכל לאכול יום יום את אותו מאכל, במרהר מקוין בו, אם ננסה לדקדק, נבחין שגם אותו מאכל נמאס, יהיה ערב לחינוך כצפיות בדבש אם נאכל אותו אחרי שהתיישנו ברבע קשה. מציורי הדברים עולה, כי הגורם להתלהבותנו, המתחדשת בעת עסקנו בתאוות הגוף, הינו ההבטח שטנו מרגישים. וההנאה - הינה התוצאה של סבל שקדם לה - רעב, צמא וכיו"ב - תאוה הבאה על סיפוקה. וככל שגדלה התאוה ר"ל וגדלים המחסור והסבל, כן יתעצם העונג הבא בעקבותיהם בעת מילוי החיסרון. וכמובא בסה"מ (פרישות א'): "אדם המתנגב בפרישות ואחר כך חוזר מפרישותו, על ידי זה הוא נופל לתאוה נוספת ממה שהיה לו קדם פרישותו."

אין התלהבות והתחדשות אלא במקום עונג והנאה

עפי"ז מובן היטב, מדוע "נפרדת תאוותינו בעבודת הבורא" (לשון "שערי תשובה" לרבינו יונה) ואינו מתאוים ומתלהבים לקראת תפילה או דף גמרא, כשם שאנתו מתלהבים לקראת אכילה וכדו' - כי חסרה לנו ההנאה שבתפילה ובלמוד. כי אנו חסרים את הרעב והצמא לתורה ולתפילה, שהם, כאמור התנאי הקודם שבלבדיו אין הנאה. הרי ברור כשמש שלו הרגשנו עונג בתפילה ובלמוד כשם שאנו מרגישים בקריאתה, היינו מתלהבים לטעוק בהם בכל יום מחדש ללא זקנה וליאות כלל.

העצה היעוצה, איפה, להתחדשות בעבודתנו, הינה - לטפח את רגש ההנאה מהמצוות. ואת זה נעשה על שפנפן ופנפן את הרעב, היינו את הכיסופים, הערגה והצימאון לתורה ולתפילה. ויצד מפתחים כיסופים וערגה? זאת יודע כל חסיד ברסלב - ע"י עצת העצות ההתבודדות. ע"י שנושקו לנו כמים לפני ה' ונבקש להאמין במלכת המצוות ושוכן המצוות והעצום. גם יעיל מאוד, מובן לימוד ועיון בטעמי המצוות ומעלתן כפי שמגלה לנו מוהר"ת ז"ל בליקוטי הלכות. ///

אם לא היינו מאבדים בחטא אדור"י, את היכולת להביט בפנימיות העולמות, היינו רואים בחוש כיצד כל מצווה ומצווה וכל תפילה ותפילה הינה מציאות חדשה לחלוטין, שונה בתכלית מחברתה, עולם אחר, מוחין אחרים, גוונים ואורות שונים ללא כל השוואה. ממש פנים חדשות באו לכאן.

איך להיות ברסלב'ר עם כל הלב - בכל מקום שרק יהיה?

שלום

שלום וברכה,

ברוך השם הימים הקדושים של תשרי עברו עלי בהתעלות גדולה בין חבריי אנשי הצדיק, בהם זכיתי לשאוב ולהתענג באור רבינו כל הזמן. להתפלל כל יום בבית הכנסת הנקרא על שמו ז"ל, ממש הרגשתי בגן עדן התחתון.

אך מאידך לא זכיתי ללמוד בישיבה הקרויה על שמו ז"ל כך שסביבתי ביום יום היא בין בחורים שאינם מקורבים לרבינו (בינתיים) וכל השיג ושיח הוא שונה וכו' איך אני יכול להמשיך עם האור והדרך של רבינו אף בתוך הישיבה. כשכלל זה מתווספים גם מניעות מצד הישיבה, וכו'?

תלמיד

א

רבינו אומר בתורה נ"ד שאדם צריך להסתכל כל הזמן על כל מה שקורה איתו, ולקחת מזה רמזים לעבודת השם. בכל דבר שקורה בעולם, בכלל ובפרט, יש רמזים גדולים לעבודת השם, רק צריך להתבונן בהם, ולהגדיל ביתנו ברמזים, מה רצה השם יתברך לרמז לי בזה.

הדרך להגדיל את הדעת בזה, היא על ידי בקיאות גדולה בספרי רבינו, ובפרט כשמרבים לשקוד על ספרי התלמוד הגדול ו' נתן ז"ל, רואים את החסד והרחמנות הגדולה של השם יתברך בכל פרט ופרט של הבריאה. ואין אפשר לתרגם כל דבר לשפת המעשה, להתחזקות בעבודת השם.

לדוגמה, כמה ששאלת. אפשר לראות בזה הרבה נקודות אצל רבינו, שאתה זוכה בהם על ידי שאתה לומד בישיבה, עם בחורים שלא זכו לדעת מרבינו. כגון מה שרבינו אומר בתורה ס"ו, ומניעות הם סימן על גדולת הדבר, וכשהשם יתברך רוצה שיהיה לאדם חשק גדול לדבר שבקדושה, הוא מזמין לו מניעות, כדי שיחזרו ויחשב אצלו אותו הדבר. כמו כן בענייך, שיש לך מניעות על ענין רבינו, על ידי זה דייקא אתה רואה את גדולת הדבר, ועל ידי שתשתוקק לאותו ענין, תזכה לקבל הרבה יותר מנחור אחר שמסתובב כל היום בין חברים מקורבים, שיכול להיות שמכיון שאין לו את אותו כח המכריח אין לו כל כך כיסופים והשתוקקות לקיים עצות רבינו כמון, ואינו זוכה כל כך כמו שאתה זוכה.

ונביא דוגמא לכך: לר' יצחק בנו של מוהר"ת היו מניעות לבוא להתארח אצל אביו בשבת, ויש מכתב שר' נתן כותב לבנו שיותר חשוב אצלו מה שהוא בא אליו לשבת אחת פעם ברבע שנה עם מניעות, ממה שהוא יגיע הרבה שבתות בלי מניעות! מזה רואים שיותר חשוב מי שבא פחות פעמים לבית הכנסת של הצדיק עם מניעות, ממה שהוא מתפלל כל יום עם אנשי הצדיק בלי מניעות.

ב

עוד רוח גדול מאוד שיש לך בזה שאתה מעורב עם העולם, שאתה יכול להפיץ את דעת רבינו בעולם. כמו שידוע הישחה שרבינו אמר שהוא רוצה שאנשיו יהיו מעורבים עם העולם. ור' נתן בראש השנה הראשון אחר הסתלקות רבינו, הלך להתפלל בבית הכנסת הגדול של העיר אומון, לקיים את רצונו של רבינו הקדוש. רק אחר כך כשהתבונן ר' נתן בחשכות וההסתרה שקיים בעולם על עניין רבינו, הבין בדעתו, שאם אנשי שלומו רק יהיו מעורבים עם העולם, יחלש מכך אורו של הרבי, ומאז התחיל מוהר"ת לדבר ולפעול להקמת ה'קלויז' ע"ש רבינו ז"ל, כדי שאשו של רבינו ימשיך לבעור. אבל הנקודה שרבינו רצה שנהיה מעורבים עם העולם היא, כדי שנוכל על ידה להשפיע ולהפיץ את דעתו הקדושה בין כל יושבי תבל, לקרבם כולם לתכלית הנצחית.

רבינו לא רצה שנהיה עציים יבשים חלילה, רבינו רצה מאיתנו שנחשוב ונשתדל להפיץ הלאה את ה'אור הגנוז'. וכשמעורבים עם העולם, אפשר יותר בקל להשפיע עליהם, ולהכניס את עצות ודעות רבינו בעולם. הנה נקריט לפניך הזדמנות פז להיות מעורב עם העולם כרצון רבינו ז"ל, ועל ידי זה להטעים את הבחורים מהיין הוונגרי... (רבינו אף נתן לך 'אישור' מיוחד לדבר מדיבויוי אפילו שלא בשם אומרים) כשעל הדרך תרויח גם את מה שרבינו אומר בתורה ז', שעל ידי שמדברים עם חבירו ביראת שמים, נתרוקן שכלו מהדעת שיש לו כעת, זוכה לקבל מקיפים חדשים. והיינו שאתה עצמך תתקרב יותר לרבינו על ידי זה. אתה יכול לדבר עם חבריך המתחזקות, התבודדות, וכו' ולזכות לשמש את רבינו בכך.

ג

גם אתה מפחד לדבר דיבורים מרבינו, פן יגלו שהדיבורים ממקור קודש וחובצו-רבינו הקדוש ור' נתן ז"ל, עצם זה שחבריך לספסל הלימודים רואים בחור שמתחזק בכל מצב, שרואים ברסלב'ר בחור, שאפילו אם בארוחת צהרים נכשל

חסידים, מוטל עליו יותר לחפש בכל כוחו להתקרב לרבי, ללכת בדרכיו ולקיים עזותיו, הדבר הראשון הוא כמובן ללמוד כל יום, הרבה, את ספרי רבינו הקדוש, תמיד כסדרו, לא כמצוות אנשים מלומדה, רק עם חיפוש, לקבל את רוח הצדיק, ולהתקרב אליו יותר, עם אמונה שכאן מונח כל הצלתי ותקוותי שלי ושל כל העולם, וכל הרפואות והעצות שצריכים בדור זה, מונחים בספרים יקרים וחמודים אלו.

(5)

ועוד דבר, להסתובב בין אנשי שלומינו, לדבר ביחד בעבודת השם, כל אחד מה שאהיר לו השם יתברך בעבודת השם, ובגדולת הצדיק הקדוש, שאנו זוכים להסתופף בצילו, ולחטוף כל הזדמנות שיש להיות עם אנשי הצדיק, אם זה ה'חברות' שמתקיימות לבחורים, או סעודה שלישית וכו', כך תזכה לקבל ולהתקרב יותר ויותר לרבינו הקדוש.

יהי רצון שנזכה.

אשרינו ואשרינו.

רבינו רצה שנהיה עצים יבשים חלילה, רבינו רצה מאיתנו שנחשוב ונשתדל להפיץ הלאה את האור הגנוז, וכשמעורבים עם העולם, אפשר יותר בקל להשפיע עליהם

קצת דביבוים בטלים חס ושולם, זה לא סותר שהוא מתחזק אחר כך לברך ברכת המזון בקול, בכיסופים ורצונות, כי הוא יודע, שאף על פי שחוטפים "סטירה", ממשיכים הלאה בעבודת השם ומתחזקים בכל מצב, כמו שרבינו אמר שאפילו כשנופלים אלף פעמים חלילה, צריך להתחיל מחדש כאילו לא היה כלום.

כשבחור רואה את חבריו שיש לו יצר הרע בדיוק כמותו. ואף על פי כן, יש לו כח עליון ופלאי להתחזק בכל מצב, ויש לו חיות כזו בעבודת השם כמו שרבינו נתן לאנשיו, זה לבד גורם לו להבין שיש כאן כח גדול, שיש לו מה לבדוק ולחפש פה... כשאת זה גרמת אתה על ידי ששימשת דוגמא אישית להתחזקות של הרבי, ועל דרך ראו מה שאפשר לזכות אם הולכים בדרך של הרבי... ואפילו אם יש לחברך שסביבך מניעות להתקרב לרבינו, כרגיל אצל הבחורים הצעירים, שיש להם מניעות גדולות יותר, לעזוב את כל הסיבה והקהילה וכו'... עם כל זה, בדעתו ומוחו נכנס, שיש כאן אוצר גדול שחייב בדיקה....

(3)

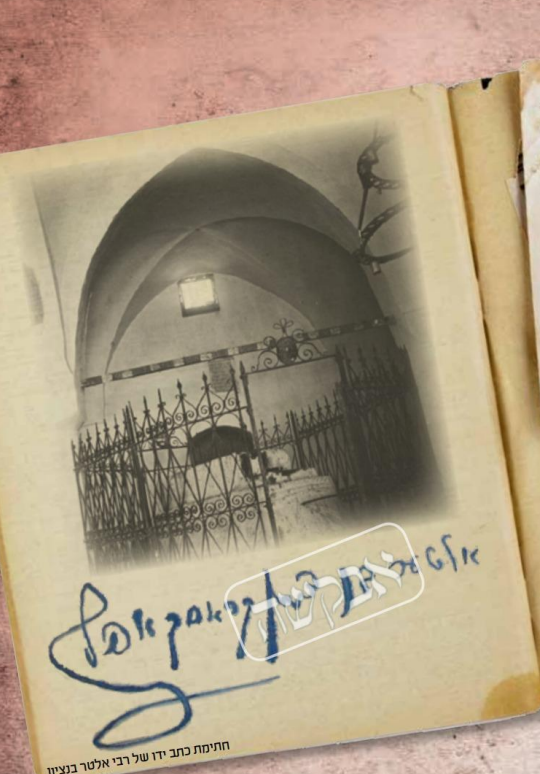
אך כמובן שאחד שלא מסתובב כסדר בין ברסל'ר

בחור יקר! ניתן לשלוח שאלות, התלבטויות, בענייני עבודת ה', בדרכי רבינו הקדוש, וכיוצ"ב, באמצעות הקלטת השאלה בטל' המערכת: 02-539-63-63 שלוחה 5, או בשליחה לפקס: 0237-318-077.

עבדא דקודשא ברין הוא

ההתקרבות בפולין, העליה ארצה,
והתקופות הממושכות בעבודת ה'
בדיבוק חברים עם החבריא באתרא
קדישא מירון || החרטיפות והשקידה
הבלתי מתפשרת לצד ישוב הדעת
והטיה כלפי חסד || מפרקי חייו של
החסיד היוקד רבי אלטר בן ציון
קראסקאפף זצ"ל בעקבות גילוי קברו
החודש בהשגחה פרטית מופלאה
ימים ספורים לפני היארצייט בי"א
חשון, ועובדות לזכרו של אחיו החסיד
הנלבב רבי אברהם משה זצ"ל הי"ד

דוד דגן

אלטר רבי אלטר בנציון
אבקשה
 חתימת כתב ידו של רבי אלטר בנציון

מצבת רבי אלטר בנציון קראסקאף בהר המנוחות (צילום באדיבות בעולמה של ברסלב)

והיה בשמחה גדולה עד אור היום. הרי מירון וציון הרשב"י בימים עברו

ה

ימים ימי ראשית התפשטות אורו של רבינו הק' בפולין, באותה תקופה התיישב בלודז' רבי שלמה גבריאל הסוקן, חסיד נלהב של דברי כחלי אש. הוא התקרב לאורו של רבינו יודע עם חברו האגון רבי מרדכי הלברשטאט (לימים מורה צדק בסוקולוב), בעקבות פרישה נלבנת עם ר' נחום הסולדר בעיירה לומזא. עתה, משהעתיק משבו ללודז', החל להבדיר בה לבבות באשו של הרבי.

אחד מצורבי לודז' הוא ר' אלטר בעצין פראסקאפן, שקדן עצום מצאצאי האגון רבי עקיבאי זי"ע, שנולד כבן תרנ"ד לאביו ר' מרדכי דוד. ג'צים משלהבת לבו של רבי שלמה גבריאל נאחזו בנפשות ר' אלטר בעצין ואחיו ר' אברהם משה, שהיה מבוגר ממנו בשש שנים, והם התוודעו שיש נחל נובע בלשם.

בצל ציון המצינות

כיוון ששומעו ר' אלטר בעצין על מלך מעלת ההשתחוות על ציון רבינו, נוסע הוא לאגון ונישב תקופה מסוימת בסמיכות לציון הקודש. ביהוה כליל מלא וגדוש בתורה ויראה, נהג באותם ימים למסור מדי שבת בשבתו שיעור מברוש על הפרשה, ורבים מותשבים אומן באו לשמוע את שיעוריו. מלבד חסידותו, בקיאותו בבבלי וירושלמי היתה מפליאה, לצד כוחו בעיניו בעמקה של תורה, וכפי הפיק מרגליות.

לא אורכים הימים ורבי אלטר בעצין עלה ברעה לארץ הקודש. אך מעטים עשו זאת באותם ימים, הוא היה מראשוני החסידים שעלה מפולין ארצה. כאן התחבר עם א"ש ירושלים, במיוחד בקשרה נפשו בבחור יעקב אבן ברוסקי בעל השש עשרה, שעלה אף הוא באותו פרק זמן מפולין ארצה לארץ שעשה תקופה באומן.

על אף הפער בין הגילאים, התחבבו השניים על עלה זה עד מאוד, והגו יחד בספרי רבינו ושחו שיחות חברים בעבודת השם. לקראת ל"ג בעומר תרפ"ב יצאו יחדיו למינן, להילל דבר יחיאי, שמנצטף אליהם רבי ישראל בער אודיס מברסלב. בנאום לצפת התאכנסו בבית רבי אבנר לורברבוים, שחיבב את חסידו ברסלב. הוא נתן להם חדר מיוחד ונהג בהם כבוד. בביתו התאכנסו עד לאחרי שבת, אז המשיכו מירונה.

במהלך שהותם בבית רבי אבנר, שם הלך בנו הבחור פרץ: "הידעתם? בן דודו של שמואל הרוויץ, הדר כאן בצפת, מתקרב לאחזנה לתורת ברסלב". בשל ההנגדות הנהו ששררה בצפת של אותם ימים, נשמעו הדברים באותו השלשה ללקוחים מגילת הדמיון, וטברו כי תמלוצץ הוא מהם. כך גם כספירי העניע לבן דודו שמואל כי בימים מתאכנסים חסידו ברסלב, פנו לבנו מלאחזן.

עם בני החבראי בארץ הקודש

אולם די ההשגחה המפעיה בין השלושה והנער שמואל במינן בצל העיר וקודש, פנישה זו ויחיה גולית' המפעיה: על רבי שמואל הרוויץ לכל מי חיוי. לאחר ל"ג בעומר נסעו הגול לביתם, מלבד רבי אלטר בעצין שנשאר ביצילא דרש"ת עד לזג השבועות כדי לעשות בעבודתו ה' במקום קודש זה שמואל, שבלבו נגלה ההולטה להישרא אף הוא במינן, נקשרה נפשו ברבי אלטר בעצין והם נדברו יחדיו להיות חברים בעבודת ה' וגם כשלא ישוה בצוואת יכתבו מכתבים זה לזה.

בעקבות התקשרות אמיצה זו הפך ר' שמואל לאחד מאותה חבורה מעוטת הכמות ורבת האיות, שהיו מרבים להתוועד יחדיו לעשות בעבודת ה'. במיוחד דבק ברבי אלטר בעצין והתשיבו לרבו וידידו האגון. רבי אלטר בעצין, שראה מאורות מימי, העביר לשמואל הצעיר כל חבל וכל דבש, ונהג כמאות היתה אהבתם זה לזה.

לאחר חג השבועות נסע רבי אלטר בעצין ירושלימה, ושמואל שב לביתו שבצפת. אך הנגעונים של רבי ידידו ז"ל הרפו ממנו והוא התיישב לכתוב לו מכתב היצאצו מן הגלב הפוחח במילים:

"...לכבוד ידידנו אהוב נפשו מ"ר הצמוד וחובק בקריתו לבי הרד"ח החריץ ובקי מלא גודש שבי"ס ופוסקים ויראת שמים חסידות וממולא בעמלות ומידות טובות החפץ באמת ותמים לעבוד את ה' כש"ת כמדר"ר אלתר בן ציון שליט"א שלמו והצלחתו בתורה ותפילה ומעשים טובים ברוחניות וגשמיות, יתרוםם מעלה מעלה עד בלי די ומילא כל משאלותיו לטובה אמן. "ראשית הנני להודיעו משלומי ב"ה כי אנתנו בריאים יתן ה' שובחה לעת עתה להתחשב זה מזה בשורות טובות ובמהרה בקרוב להיות בידך על התורה ועל העבודה יומם ולילה ולעבוד ה' באמת ותמים ולבשך ולהתחלל ולהתנצל מלפני ה' עלינו ועל כל ישראל..." (מ"צש"ק פ' קרח "ערי"ח תמוח) חרפ"ב צפת: מכתבי שמואל ח"ב, א)

בשנים הבאות יכלו שניהם, יוד עם שאר החברים המקופה ומשוכנת בעבודת ה' במינן, המתוארות בקולמוס לבו הגדול של רבי שמואל:

"...ובלי-ערב יביא סיפור אחר המפרות, שלתנו את ר' ישראל דב לצפת שישתחו, וגם יביא אחר, ואז היה לו נס בדרך, כי ערבי אחד רצה לעשות להם רע וה' עזרום, ואחר כך נבער כל כיפור באמצע היום בא ענה האוכל למינן עבור כולם, אבל הוא היה מאוד עיף ויגע, ועל כל אלה היה ימים כיפור בלילה לתורתו ולמונו אזהר אזהר, אבל ר' אלטר בעצין ריחם עליו ודבר עמו דברי החברות, ונשמעו מזה, ושם כוונה מהשינה והיעיפות, וישב את עצמו בצל ציון רבי אלטר זי"ע, ואמר ליקוטי תפילות בהתעוררות גדול עד הבוקר בלי הרץ" (ימי שמואל, פרק ס"ד)

"והנה בכל עשרת ימי תשובה היינו עושים הסדר והעבודה כמו קודם ראש השנה הני", ועוד ביותר תוספות, והלכו כל יום אצל משרת בית ה'ל ושם למדנו סיפורי מעשיות, ופעם אחד למדנו המעשה של השבע בעטלשיל מיום ה' דאם הארץ ביינקצ צום קוואל (הלב משתוקק למינין), ונתעוררו כל כך ר' אלטר בעצין ויעקב זאב מזה, כי נכספו השתוקקו לציון רבינו הק' באומן, ונחל נובע וכו', ורקדו אחרו זה בהשתוקקות ובהתעוררות כזה עד כלות הנפשי (שם, פרק ס"ה)

תמיד השתוקק רבי אלטר בעצין לציון רבינו. כאשר חלה רבי ישראל בער אודסר והגברים שלחו לו מכתבי חייוק, הוסיף וכתב לו: "אעפ"י שקשה וכבד עליי מאוד ומאד לכתוב כידוע מפני חלישותי, אעפ"י אכתוב לך מעט שיתעיל הרבה: איעצך עצה ותקיים ויהי לך רפואה שלימה א"י, תצייר בחווקך שאהיה במקום שצריכין ללמוד..." וכו' ונקשר עצמך בכל כוחך. קיין גרעסרי זאך פין דעם אין נישט פאר האנדען (דבר גדול מזה - אף בעלמ'ס) (מכתבי שמואל ח"ב, לב)

באותה תקופה עלה ארצה ר' יצחק מגדל רונטברג, אף הוא מאנ"ש בלודז' ששעה תקופה ניצרת באומן, וכאן בארץ ישראל הצטרף לחבורה הקודשה. כך למעשה מספר רבי שמואל על המים שאחרי חתונתו: "וביום השני בקישתי מחותניו שיבקש את ר' אלטר בעצין שיבוא אצלי ללמוד עמי כל שבעת ימי המשתה, וכן עשה חותני, כי ר' אלטר בעצין אלי לבית חותני, ו' והיינו שנינו בידו, ולמדנו לו יום מעשה מיום אחד ממשבעה בעטלשיל ש'בא בשבעת ימי המשתה ותנו דרשה גשאגא וכו', וכן למדנו שאר ספרי רבינו

הר מינן נשקף מצפת צילום משנת התר"ן

ר' יעקב זאב בורסקי

רבי, רבי ועלול נהג ללמד בערעה כי כאשר רבי אלטר בצנין דיבר 'דבש היה נוטף מפיו' מרוב שהוה דיבריו נפלאים ומתוקים ביותר.

כל אחד ו'המעשה' שלו

הרה"ח רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א מספר בשם אביו רבי דוד זצ"ל, שכאשר למד רבי אלטר בצנין צביבור אב"ש את המעשה 'מאבדת בת מלך' הפותחת 'אין וועג האב איך דער ציילט א מעשה' - בדרך ספרתי-מפשד - הרים צביבור הצביע על כל אחד ואחד בשפד וקרא: 'און דאס איז די מעשה! און דאס איז די מעשה!' - והוה הוא המעשה! והוה הוא המעשה! כך עבר על כל הנוכחים, להודיש כי כל אחד ואחד הוא 'המעשה' בעצמו, ואף על פי שעובר עליו מה שעובר, הסוף והאחרית בוודאי יהיו לטובה. כשתתקרב רבי שמואל צ'צ'יק לברסלב, כאשר רבי אלטר בצנין היה כבר מבוגר יחסית, הוא היה מסוגו ומבדרים 'אמותי וקושה היה לקשור עמו שעות, אולם מאחר ושמעו רבי שמואל צ'צ'יק באמתחתו אצורת יקרים, עשה לו טעזקי כדי לשחות במציאות, היה אב לביתו ומציע לו את עורו, ברוחו דם מבוגר הוקיע לעוהה לעיתים, כל יצר גמנו קשר וקובל ממנו דברי אלוקים חיים, שעליהם שש כמנאש שלל רב.

בשנותיו האחרונות חלה ורוחק למיטתו, והיה רבי שמואל הורוויץ עולה רבות לביתו לבקר, ואף שולח את בניו שישירו לצדו ויסעודוהו בכל מה שיצטרך. ר' שבתאי ב"ר רבי שמואל סיני כי כשהיה אצלו, היה רבי אלטר בצנין מבקש ממנו לשרי אתו את ניגוני הימים נוראים. באחת הפעמים פנה אליו בשאלה "אתה מכיר את העלה"ס? שכמותו לפזוז שגורו לומר ביום הכיפורים 'עלה תתנוגו' וחידויו ימנעו אתה: כהבידות רבה את הפיוס, בניגונו הידוע של הבעש"ט הקדוש.

ז'ל ועשני יחד בעבודת ה', וכן היה כל שבעת ימי המשתה, וכל יום אמרתי הרבה תהלים, והיה לי חיות גדול שהייתי כל יום משבעתי ימי המשתה כמעט כל היום עם ר' אלטר בן ציון ידידי המבורג מאנ"ש" (פרק צ"ח) הקטע המודגש אינו בדרסס, נוטף מכתב יד) "הנה בן ברון השם עבר יום הראשון של פסח בחיות והתעוררות ושמהו, וביום השני, הינו בחול המועד גם כן התפללנו ביחד, ואחר כך הלכתי לאכול אצל חונגי, ואחר כך הלכתי לבית מדרשו של לימוד יחד עם ר' אלטר בצנין, ולמדו ספרי רבינו ז"ל וגמרא ושולחן ערוך כדרכנו מאז, עד חצות היום" (פרק ק"ה)

חריפות וישוב דעת

כדוגמת רבנו בחסידות רבי שלמה גביראל, חרף היה רבי אלטר בצנין ובלתי מופרש בהנהגותיו בעבודת ה'. היה יוצא לרחוב כשעניו מוכסות וקשורות במשפחתו, ואף הדרך בחריפות את שומעי לקחו.

עם כל זאת, הדרך את רבי שמואל הורוויץ במקופת היותו חתן אחרי נישואי שיקויש מדי יום וזמן לשיחה עם נות ביתו, ושלא יקשיב לאלו הטוענים כי אין לנהוג כך, משום שהרבו עלול לעורר עליו מחלוקת.

בימים הבאים, כשהתגבר על רבי שמואל המחלוקת בעקבות התקרבות לעונן רבינו, עד שאולץ להתחייב שלא ידבר עם אב"ש, נהגו רבי אלטר בצנין ויעקב זאב ללמוד בתרבות בספרי רבינו בקול, כמותה כדי שרבי שמואל שישב הרחק מהם. יפתח את הספר באותו מקום בו הם נמצאים, וישמע את לימודם. וכשרצה רבי אלטר בצנין לפנות אליו ברמז ולחזקו בדברים, נבלי שהתקבים אחרים יכוחו בכך, היה מנהג אותו בשם "היהא אלטר" (המזכיר כימי מוהר"ת' כמי שנוע עם מוהר"ת לא"י).

מתמיד עצום היה רבי אלטר בצנין. החזינו בו פעם בקונתו, כיצד הוא עומד בליל ל"ג בעומר עד גליו במשך כל הלילה בהיכל ציון רשב"י, ולמדו גמרא.

לעיתים קרובות נהג לערוך סעודה לכבוד סיום מסכת. על האבת התורה העצומה שלו סיפר רבי יוסף מאיר ויינגוט מאנ"ש, כי כששמעו רבי אלטר בצנין שהאגון הנודע רבי יצחק זאב הלוי סלוביניצ'יק, הגיע מברסקי, הגיע ארצה ומוסר שיעורים עמוקים בסוגיות הש"ס, היה הלך מאז להשתתף בשיעוריו.

לאחר שעלה רבי אברהם שטנדהארץ מאוקראינה ליחושלים, היה רבי אלטר בצנין מתוודע נמנו תפוסת, שהיה בצמא מפיו שיתוק מרבינו ותלמידו הקדושים, ואף משוחח עמו בשילוח הוא התבטא פעם בתפעמוט "כשאני מדבר עם רבי אברהם בבבלי וירושלם, בכל מקום יאז רואה את ידיעתי, משל עתה ממש למד את הסוגיה".

גם עם רבי שלמה וסקילה היה בקשרי ידידות קרובים. רבי שלמה, אשר עייתים טמייים היו לו עם קירוב האולה, עסק בין השאר בחיפוש אחר עשרת השבטים ובני משה. לשם כך יסד בשנתו יחד עם דע אחרים מנקי' הדעת שכירושלים את חברת 'ידישת כבוד חכמי התורה. באחת מאמרותיו של רבי שלמה אל עשרת השבטים, לצד החימת שמו, מופיעה גם החימת ידיו "זאם אלטער" בצנין בן הר' מרדכי דוד ז"ל ממשתפח האגון רעק"א זינע".

רבי שמואל הורוויץ, שהחשיב את רבי אלטר בצנין לרבו, נהג להביא אליו את המקורבים החדישים כדי שישמעו מפיו דברי טעם ודעת ויטעמו מדיוני המשומים. בין אותם מקורבים שהביא לפתחו היה החסיד רבי ועלול חשין, שרבי שמואל קרבו לדעת

פרסום ראשון

"על אף אחד לא עברו השבעה מימות כמו עלינו"

מכתב ששלח **רבי אלטר בניציון קראסקאפי** אל תלמידו וידידו **רבי שמואל הורוויץ** ששהה אז באומן סמוך לציון רבינו הק"מ (מתורגם ללש"ק)

ב"ה אור ליום ה' פרשת עקב לסדר כי על כל מוצאי פה י' יחיה (האדם), גם פה מרומז המעשה מהלחם. ירושלים עירך יע"א
לכבוד אהובי ידידי ותלמידי (.) העובר ה' במסירת נפש, בתוארו המופלג מו"ה שמואל הלוי נ"י
 אכתוב לך משלומי הטוב ב"ה. כן אוכה לשמוע ממך וכל אנ"ש ומכל ישראל בשורות טובות אמן. אהובי אחי, פליאה גדולה לי מאוד מה שאינך כותב לי שום מכתב, אם בגלל שאחיה אמנם זכית להגיע לרבינו הקדוש והנורא ז"ע, מה ששום מלאך ושרף אינם יודעים את גדולת הדבר, ואני וכו'
 או שח"ו דבר לא טוב לא ארע וענבעך חוטא ופושע רח"ל. אבל זאת תדע, שלולא אני לא היית יודע מהציון הקדוש והנורא. אין לי שום זכיה לראות ממך איוה כתיבת יד. האם כבר שכחת את המסירת נפש שלנו יחד, חן במירון הן בשאר מקומות, על אף אחד לא עברו השבעה מימות כמו עליו, בחורף היינו במירון במסירת נפש, והיום שכחת ממני! אי סובל עוד בידיונות גדולים על כבוד רבינו זיע"א (..) כי לא בזה ולא שיקף ענות עני
 (..) על כ"כ אהובי, ראה שמפני כן אני כותב אליך את מכתבי זה בדמעות מרות (..) אני מבקש ממך מאוד שתתיק עשרה מהבשרים שלך ותלכו על ציון הקדוש והנורא והתפללו על, ועל אחותי עם בעלה וילדיהם

מכתבו של ר' אלטר בניציון לר' שמואל הורוויץ

(חסר המשך הכת"ם)

רבי אלטר בניציון, שראה מאורות מימינו העביר לשמואל הצעיר כל חלב וכל דבש, ועזה כמות היתה אהבתם זה לזה

שיחות קודש

בדקומת הספר מזכיר רבי שמואל שיחות קודש ששמע מפי מורו וידידו הרמבאן: "וגם ידוע מליצת (והנרטיב) של מור"ת ז"ל ששאלו אותו מתנגדיו מה עשה אם יפסקו לו גידונים, והשיב הוא ז"ל להם, שאימר שום תורה מלקוטי מור"ח ז"ל ויבאנו כל הצדיקים מגן עדן לשמוע ויהי נעשה עם הגן עדן..."

"וכן שמעתי ממורי הרה"ח ר' אלטר בן ציון ז"ל הריני כפרת משכבו (אשר שמעתי ממנו מליצת מור"ת ז"ל ה"ל, ואשר זה הקונטרס תני מרפ"ס לעילוי שממנו ז"ל אשר בהתחלת התקבולות לרבינו ז"ל ה"י) באומן על ציון רבינו הק"מ ז"ל, בלילה הראשונה הלם לו שראה את רבינו ז"ל וטפס לו על כתפיו, ואמר לו "נענש מען, וילמט ציון מקרב צאמ מיר, לערין לקוטי מור"ח" [=אברך, רצונך, להיות מקורב אלי? למד לקוטי מור"ח], וכאשר

רבי שמואל הורוויץ אף נכח לדבר עם שירגון את הלוחיה המובדק בשעת יציאת שגמו, והוא זה שאירגן את השבעה וקבורה, כשהוא דואג לתלמוד ההואות, ובמשך ימי השבעה גם דאג למעין בניהו.
 רבי אלטר בניציון עלה למרום ב"א חשון תש"ד, יום פטירת דוד אבנו ע"ה, שבאוהו קברה הרבה לעסוק בעבודת ה'. באותה שנה עסק רבי שמואל בהרפסת הספר "יעלת חן" - המאמר הראשון מלקוטי מור"ח" עם כל הגלוה אליו סביב, והחליט להקדיש את הספר לטובת נשמת רבו שלא הותרו אחריו צאצאים.

ספר זאת אחר כך לרה"ח מא"ש ר' ישראל מקראד ז"ל, נתעורר מזה להדפיס הלקוטי מור"ח".
 בשיחותיו בכתב ובעל פה בפי הציבור, היה רבי שמואל חוזר על שיחות קודש בשם רבו, כמו העובדא הבאה אותה שמע מרבי אלטר בניציון:
 "זקן אחד מחשובי תלמידיו של הבעש"ט הק' זיע"א שמע ממנו פעם אחת שהוא יהיה לו נכד שיכול לעשות טובה לבעל-בדידה, ואחר פטירת הבעש"ט נטל לכל נכדי הבעש"ט לראות ולבחון על מי היתה כוונת הבעש"ט, ובא אצל הרה"ק ר' ברוך מענינו ז"ל, ושמע בעת שדחה עריו בחוץ, כיצד מתאנח הרב ר' ברוך, ואומר: ריבנו של עולמו איך עושים טובה לבעל-בדידה? ואמר הק"מ: אם כן ניט אקיימט איידה זיידע וכו' (= א"כ לא עלים החתוכן זקנסם)!"

"ורבי שמואל מסביר:
 "ורבי סלואה אין הרב" מובן ככלי, כי הלא אפילו כל תלמידי הבעש"ט ז"ל עשו בעלי תשובות ומשועים גדולים על צדיקים גדולים וכו'; אלא שהם לקחו מהם תבדירה, הם הציאוים מהס"א והניסוים לקדושה לבית המדרש ולעבודת ה'. אבל לא עבר עליהם הירידות הנ"ל בבחי' תשובת המשקל ממש, להוציא הנציצות הקדושים בבחי'ת האיש בעצמו וכו' שזה העיקר יותר מהכל..."

ר דוד שטר

ר אברהם משה בעיל העמידה

ר שמואל הרביץ לפני שיסתו לאומן

ר ישראל בער אודטר

פרסום ראשון

האח ר' אברהם משה הי"ד

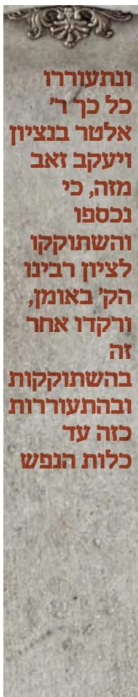
כאמור, יחד עם רבי אלטר בניצין התקרב גם אחיו הגדול ר' אברהם משה. אף הוא היה חסיד נלהב, ובעל מנגן נפלא. לימים כשנוסד הקבוץ בראש השנה בלובלין, עבר לרבי התיבה כבעל מתחיל. הוא באחד ממכתבי ר' אהרן לייב ציצלמן מפולין, הוא מספר על ההתעררות שבין אב"ש לסמוע לאומן, ו"הנה מאב"ש שבלאדו הרבה בנתיים לנטיעה ואף גם כבר באו לווארשא ר' דוד שערצקי ור' אברהם משה אחיו של ר' אלטר בן ציון ועוד איזהו בחורים..." (יום ד' ראה תרפ"ה וירשה)

ר' אברהם משה השתוקק לעלות גם הוא לארץ הקודש. אחיו הפציר באנשי מעשה שבאב"ש ידוושלים שיראנו עבורו את כל הגדרש לצורך עלייתו. כיון שהאנגלים נטו סרטיפיקטים לרבינו נושאא משרות תורנית, דאגו אב"ש לאישור על שמו כי הוא משמש כרב.

לאחר השלדתל מרוב, בשנת תרצ"ד ניתנו האשרות לו לזמנו אישה הארים ושתי בנותיו עגדלו ותמחו. הוא נסע בגפו כשכונותו להסדיר את העניינים ואו להעלות את משפחתו. מיסבות שנות נותרה משפחתו בפולין, כמכור תקופה הוא שב לשם ולאחר מכן חזר ארצה באייה שעגנה בחופי תל אביב בכ"ה טבת תרצ"ו.

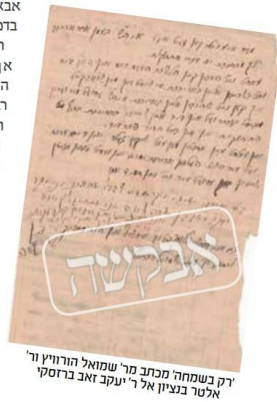
בירושלים התגורר בבירה קטנה בחצר בית הכנסת של הרב מקאליש, בקצה חובו היהודים. בספרו דבקשר לכן, כתוב רבי שמואל הורוויץ, "מי שמואל": "חיפשתי עצת כל הזמן אך אודה לאהה פניה בשביל התבודדות, ועבר זמן ומצית רק בביסופים התבודדות התפלה על זה, עד שבקץ הערב התחלתי לידבר עם אחד מאנשי שלומנו, ידידי ר' אברהם משה, כאשר שיש לו בית קטן, ונבי ביתו הם בפולין, ורוב הזמן היה נסע בתל-אביב והבמשותב בשביל שליחות של איזה מוסד, וגם כשהוא בירושלים רוב היום אתו בביתו, וידידתי עמו שירשה לי לקחת את ביתו על התבודדות ועבודת ה' - ופעלת זאת אצלו..."

והנה מאד שמחה נפש על זה, כי ראיתי בשבילי מעין מתחלה דאוללו מענין חדר מיוחד על התבודדות ועבודת ה', שמצטו אצל מוהר"ת ז"ל, שסאשר זכה לעת זקנותו לחדר מיוחד על התבודדות ועבודת ה', אחר כמה וכמה שנים של השתוקקות

"וזהו גדלת רבינו ז"ל בחי' משית, תיקון האחרון ועליון מהכל מכל הדורות. שדווקא אינו מוציא האדם מהבחירה וכמואב ביי מור"ן שנתן לארץ יראה, ואמר לו שזה אינו שלימות רק שאחה בעצמך תניע עד שתזכה וכו' וכן עושה לזרות שמוציא האנשים ממש מעמק השאל תחתיות ואינו מוציאם מחבירות, רק אדרבה בחירתם הוא יותר הרבה מחביות שאר אנשים, שמתנהגו בעני"ד בהם יותר ויותר, ואעפ"כ בסח רבינו ז"ל ובעצותיו מתחזקים אעפ"י שעובר עליהם מה שעובר כל הניסיונות וכו' והם עושים שלהם אעפ"י שלקחו מהם המדרגות שאינם יודעים בעני"ד אם וכו' לאיזה דבר, כמו שאמר רבינו ז"ל שלקח המדרגות מאנשי שלא ידעו אם זכו וכו' (עיי' חיי"מ) ואעפ"כ חותרים ומחפשים אך לזכות לתשובה ולעבודת ה' אעפ"י שעובר מה שעובר הם מתחזקים ואינם מניחים מקומם. פנה חזי גבורתא דמרק, שדווקא זהו עיקר השלימות שדווקא האיש בעצמו בחבירותו דווקא יכול לזכות להוציא כל הניצוצות הקדושים ולהטובה שלמה למבא למדרגתו, והכל בסח הצדיק האמת" (מכתבי שמואל א, ס"ו). ועיי' בשיחות המוקלטות שנדפסה במאור הנחל גיליון ל"א, שם אומר שיהיה זו בשם רב"צ)

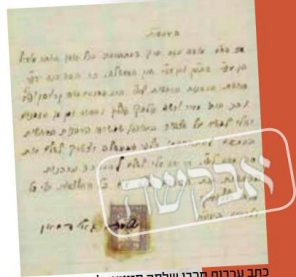
בתו של רבי שמואל הרורויץ, מרת היה דונפולד ע"ה, סיפרה: "אבא מאד אהב את רבי אלטר בניצין, הוא הרבה להחזירו והיה מספר לנו, כל ילדים, במיון ובקברי צדיקים שהיו עם, שנתנו הצערות במקומות הקדושים הללו. הוא דיבר עליו ועל בני הבורה דאו בנינועים. חאר באומן כיצד בשנים הן היה ציון רשבי" ריק לגמרי באין נכספ על חיה, והיה שם גן עדן שבו יכלו לעבוד את ה' ללא שום הפרעות וטרדות חזרתי אך שב לוויית

רק בשמחה מכתב מר' שמואל הרורויץ ור' אלטר בניצין אל ר' יעקב זאב ברוסקי

ר' שמואל מרדכי קורנבלוט מאשר כי ר' אברהם משה משמש כרב בבהכ"ס ברסלב לצורך ההתאחדות בארץ

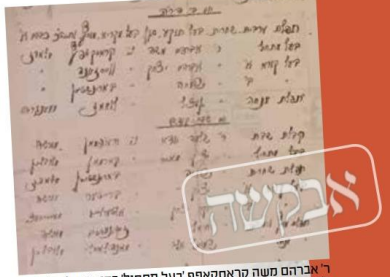

כתב רעות מרבי שלמה מזוויעלע עבור ר' אברהם משה ומשפחתו לצורך קבלת סרטיפיקטים

ויכסופו ומוגעים לזה, אמר: "כול להיות שמעבדו, אהיה איש שטח" (ימי שמואל חלק ג, פרק ל')

זמירות נעים

בירו שלם כונה ר' משה לאדו"ע"ר על שם עיר מצוא. את ר' אברהם שהיה אורח קבע בבית אביו, היטב רבי יעקב מאיר שכתב: "טעם בתוק שמור בזיכרוננו משלוחות השבת אשר בבית אבא

ר' אברהם משה קראסקאפ בעל מחתיל בקיבוץ בלובלן, רה"ר תרצ"ג

רבי דוד שכתר) זצ"ל בעיר העתיקה, אבי היה במצוות חז"ל יזוהי, בבי ביתך,

וכן ידועים יחד עם בני המשפחה אורחים שונים אשר הסיפו טעם וחו מיוחד לסעודתו. בשבתות ובחגי השנה, "אחד האורחים הקבועים בביתנו היה חסיד ברסלב ולב, ר' אברהם משה קראסקאפ הי"ד מלודז, אחוז של החסיד תודע רבי אלטר בן-ציון, רעו בעבודת השי"ת של הרה"ח רבי שמואל הורביץ, ושאר החברים קדישא אד"ש בירושלים, ר' אברהם משה דן היה מטיב נגן. הוא אהב את השמחה. זמירות פולניות, מיוחדות ובלתי נודעות, שמורתו היו עמו, וכשהיה מזמיר את זמירותיו בקולו ובשולח הערב, בבתים ובחברותו את כל המסובים המוריא איתם חוד לבדו.

"יעינה מיוחדת היתה לדיבורים. כשהיה מוחץ את פיו, בנפח המיוחד שהוצק בשפתותיו, היו כלם עושים את אותם סאפרסט, שלא אלבר

מילה מאצור בלתי נדלה זה. "קטר דרוק נרקם בין ר' אברהם משה לאבי ז"ל, רעים אחובים וזו נדולה אהבתם דוד ויונתן, שעות שחוחו בצוואת השיחה חמרים, בדברים העומדים ברומן של עלם, היו מעמיים זה לזה בהקפדה יהודית חסידית ובדרכי העלייה, לא רק בשבתות, גם בימות החול היה עליה לא אחת לשלח עם אבי ולגמלם כוס קפה שאבי היה מכין במיוחד עבורו.

פרק שלם הקדיש אבי עבור הצלתו של ר' אברהם משה גמאי הרביעה בשבואה, ואם כי ניסיון רב היה לאבי נטיבה של מלאכה זו ובר הצליח להציל יהודים לא מעטים מארצות המלחמה - קשה שבועתיים הייתה טרחונו בעבור ר' אברהם משה. הקושי המיוחד היה בעקבות העבודה שר' אברהם משה היה 'מסומן' בשגירות, לאחר שכבר ביקר בארץ, ובמחלוקת מערב הגבולות חששו בו הרשויות כאחד שגנב את דעתם, ומאו עקבו אחריו והקישו את בואו לארץ בשנית.

"אך לא אחד כמו אבי יתיאש ויטמון את ידיו בצלחת. מה עשה? היה אונג ליודי פולני שהוכיז בארץ מצוא כמה יהודים שעירים, רשם את שמותם בדף בזה אחר זה, ובתוך השמות השחיל בברוך אבא את ר' אברהם משה. עם הוף היה ניגש אבי למסומן, וסיפר להם שיש בידי רשימה של 'אנשי מסחר' מתצלחים שיפתחו בערי ארץ ישראל עסקים משוגשים וריאו לארץ וחוזה כלכלת...

"הללו שמחו על המצאה ומיהרו לאשר את עלייתם של הגברים, ולא נמנו לב שמי שעלה בפעולה היה לא אחר מר' אברהם משה קראסקאפ...

"בזרק אחד - לאחר לילה שלם שלא נתן אבי הנעמה לעפעפיץ - הודיע בבית מדרשו בעיר העתיקה שהלילה יופיע כאן ר' אברהם משה, ומתפללים היו מופתעים ומיאו להאמין לו, אבל באותו לילה בא ר' אברהם משה בגליו, לשמחת לב כלם. "בת הייתה לו לר' אברהם משה, שנשארה בפולין, ומשגשגו פנעמי המלחמה תוערה שידל אבדה את אבי שיעשה מאמצים להציל את אבא הגה רעיון מבריק. הוא הציע לשדך אותה עם אחד מטובי בחורי ירושלים, וכך גיש בקשה בשמו של החתן להביא תנה את ארוסתו.

"למעשה, חשש ר' אברהם משה לבצע רעיון זה, וזאת משום שכאמור היה רשום ברשימה השחורה, וחשש ששמו יופיע שוב בשגירותו, שלא לעורר את הדובים... אבל לאמתו של דבר, לא ידוע אם בשלבו זה היתה בכלל תבת למשפת קראסקאפ בין החיים, או שמא כבר נקבעה גורלה ככל בני ארצה הי"ד, ודמעות כמים נשפכו מעיניו הסובות של ר' אברהם משה בהגיע השמעות המגבולות."

על קידוש ה'

על הריגתו של ר' אברהם משה על קידוש ה', מספר רבי יעקב מאיר: "בהדי כבש דרומאן אין לנו השה, ורבי אברהם משה עצמו היהו דומא מוחשית לדרכי ההשגחה הפלאיים המכוסים, המונגנים משמי ערבות בהשגחה מדוקדקת, ומעשה שהיה כך היה: "אחד ממכריו של ר' אברהם משה, שזכה אף הוא לעלות ארצה, עמד להינס תחת חופתו במלון אשר ברח"י. יפני הופנה התקימה כמנהג הימים ההם בערב שבת, כאשר שמחת הוישאין נוגנת ממולך עורלת ליל שבת. ר' אברהם משה הפציר באבי שיעצור אליו לשמח בחתונה, אבל אבי טרב (מפי ר' אבא) נתמן ישראל בורשטיין ש"ל טעמנו, שרבי דוד אף ניהו להניאו מללכת, אבל ללא הצלחה). "אותו ליל שבת בו חגגו שבת ר' אברהם משה את שמחת חתונתו, נר רביעי של חנוכה היה, אור לכ"ח סכלו תש"ד, כאשר להבדיל הנצרים חגו את החג' שלמה, חג המולד. "ר' אברהם משה יצא מאלם הכללות שברחבו יפי עם ענד שני יהודים, ופה יחד איתם לעבר העיר העתיקה, הם כבר עמדו סמוך וטראה לחזות העיר,

להביא את ר' אברהם משה לארץ הקודש, כי אף הוא היה באותה גזרת כליה נוראה. ומלאך המוות מה לי הכא ומה לי התם."

רבי אלטר בוציין דאב ביותר על הסתלקות אחיו, ויחד עם עוד מאנשי ירושלים יהוה לנעושות בדר החיזים. על מצבתו חתוק: "פ"ג הקדוש הרה"ח ר' אברהם משה קרסקאף מחסידי ברסלב שנספה בהאונה ביום כ"ח כסלו תש"ד ת.נ.צ.ב.ה."

באותם ימים ממש עסק רבי שמואל הורוויץ בהדפסת הספר הקדוש 'ליקוטי תפילות', והיה חסר לו כסף כסוף לשם כך. רבי אלטר בוציין הרים תרומה מכספי עובדו אחיו הגנוש להוצאת ההדפסה ורבי שמואל העניחו בספר: "לזכרון נצח יזכר הקדוש ר' אברהם משה ב"ר מרדכי דוד ז"ל נהרג על קידוש ה' שבת תוכה כ"ח כסלו תש"ד בירושלים ע"ה ק"ה בעבור שנתן מכספו סיוע על הספר הזה לעילוי נשמתו תצ"ה"

גילוי הקבר בהשגחה מופלאה

בהשגחה מופלאה, כשבעים שנה אחרי הסתלקותו של רבי אלטר בן ציון קראסקאף, התגלה החדש - סמוך ממש ליום פטירתו - מקום קברו. על כסף פזר להרה"ח ר' זלמן נפתלים שיחי:

"במסגרת עבודתי בחברה קדישא ניסיתי לברר לא אחת היכן מקום מנוחתו של רבי אלטר בן ציון, אולם לא עלה בידי. כיון שנפטר בשנת תשי"ד - בימים בהם הגישה לדר היתים שנשלט בידי הירדנים, היתה חסומה להיודים - הדעת נתנה כי הוא טמון בדר המנוחות (שבו החלו לקבור משנת תשי"ב) או בסנהדריה, או בש"ח - באדר. שאלתי את זקני אבי"ש, בהם הרה"ח ר' נתן דוד שפירא זצ"ל ועוד זקנים שהכירוהו, אולם איש לא ידע לומר אבר קבר.

"לפני כשבוע נכחתי בליווי בדר המנוחות, בחלקה שנגישה אליה מיטע קשה, מעל חלקת הרבינים, מימין הכביש, כשהכניתי סביב הבחתי במבצע נמוכה שהכתיבו שעליה נמחק למיר ורק החוקקה נשארה. התבוננתי במבצע, ואז הופתעתי לגלות את המילים החוקקות עליה:

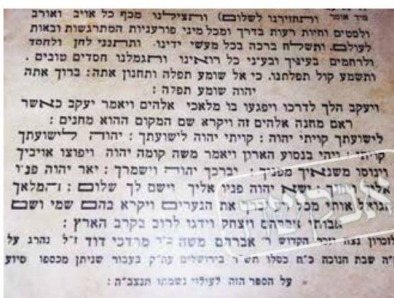
פה נטמן
חסיד מברסלב
ר' אלטר בן ציון
ב"ר מרדכי דוד
קרסקופף
נכד ר' עקיבא איגר זצ"ל
נ' יא חשון תשי"ד
ת'ניצ"ב'יה

"התרגשות גדולה אפפה אותי באותם רגעים. הבתי שיד ההשגחה הביאה אותי לכאן בדיוק שבע לפני האירצייט שלו, אחרי כל כך רבה שנים של חיפוש".

הקבר נמצא בחלקת חסידים גוש ב' חלקה ב'. בימים אלו שוקדים אבי"ש על שיפוץ מצבתו של אותו גאון חסיד מופלא, שלא זכה להתייך אחריו צאצאים (מהראוי לפקוד ולתחוק גם את קבר אחיו הקדוש ר' אברהם משה הי"ד, הנמצא בדר היתים חלקת יוצאי פולין, גוש וורשה, תת חלקה ג שורה 8).

בד בבד, הגיע לידו בהשגחה תצלום מכתב נלבב ששלח רבי אלטר בוציין אל ידידו ותלמידו רבי שמואל הורוויץ, ששהה אז באומן לאחר שנסע לשם במסירות נפש כמפורסם. אמרו לפרסם גם מכתב זה, מועט המחויק את המרובה, והיה הדברים לעילוי נשמתו הטהורה. ///

תודות: ר' שמואל אברהם תפלינסקי שיחי, ר' ישראל מאיר, גנורף שיחי, ר' נתמן ור' עזרם רונפלד שיחי, מכן משך הנחל, מערכת קרני אור.

הנחזה לר' אברהם משה בליקוטי תפילות שהדפיס ר' שמואל הורוויץ

ואז נכנס בהם בודדו נהג אנגלי שתיי (כ-שעולה עם הקומנדוקר שלו על המדרכה, מפי ר"ג) ודרס את שלושם למות, ולא נהר דעתו של אותו חית-טרף בדמות אדם. עד שחזר ודרס את גופתו הטהורה של ר' אברהם משה פעם שניה ושלישית, ונשמתו פרוה השמימה, להיפס במחיצת בני משפחתו הגולים כעת על מזבח קידוש ה' בארצות הגולה,

ארץ א"ת נכדו זלמן
"שבתב בנדיק נפצה בעי העתיקה השמועה המזועזעת על רציחת הקדושים. אבי ז"ל נהרע עד עומק נפשו, ועל אחר חש למקום הרצח. המראה שנגלה לעיניו היה מבעית ומנהיל, בראותו זאת, השתלש עליו הלם איום שפעם בצפור נפשו. ללקח ממנו ידע ורע טוב מאז, בצורה מחרידה כזו, ולא עוד אלא שכמה טרחות טרח להצילו מיד המרצחים, ועתה נפלה שארית הפליטה! הוז בדי און המרצחים הנאצים, בני בוי על עמלק ועשו הרשע.

"למפרע התברר שאבי הצל את נפשו של מיד המרצחים בסידורו להצטרף אל ר' אברהם משה, אבל למעשה התעטף אבי באבץ קשה משך תקופה ארוכה, וימאן להתנתח על אוהב בן צ"ע. והתחלך בליתו סהחורי וחפיר ראש. חיי כבד היו חיים, וידום אבי ויקבל דין שמים באהבה, וכן הגליח לחדש כשר נעור.

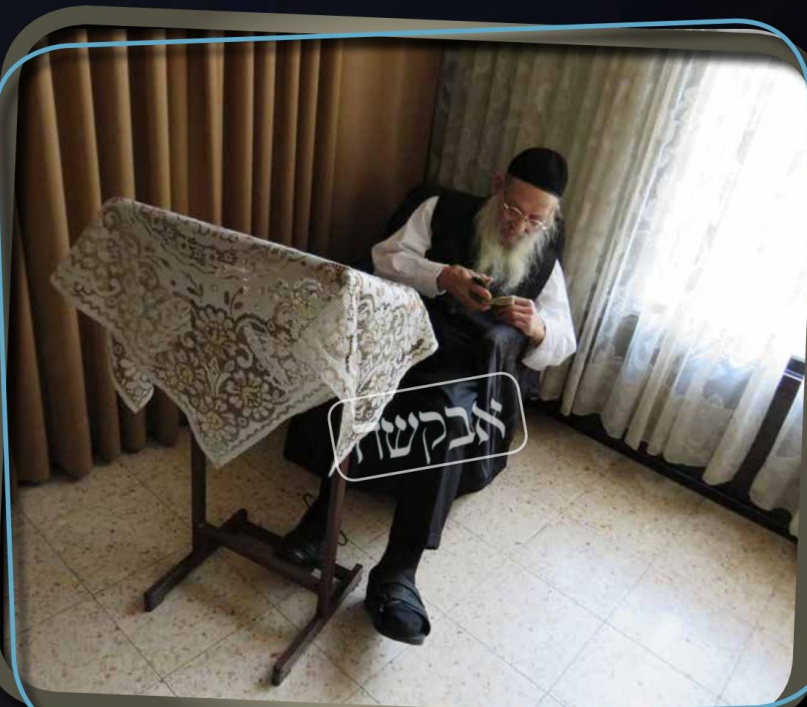
"אומר לי אבי, שכנראה לא בכדי היו כל קשים מיוחדים

מצבת רבי אברהם משה בדר היתים

ה'נעגיל וואסער' של החזון אי"ש, הניגון המיוחד
שהולחן בבית הרה"ג ר' מאיר שטרן ז"ל שנלב"ע
לאחרונה, המינוי של ר' נחמן לדוקטור // הרה"ח
ר' נחמן רוזנטל שליט"א, מישישי אנ"ש, בשיחה
מיוחדת ל'אבקשה', בה מגולל את זכרונותיו
במחיצת זקני אנ"ש מדור העבר, אותם זכה לטעום
בעצמו // הוד קדומים

בן ציון ירושלמי // תמונות: משפחת רוזנטל

הרה"ח ר' נחמן רוזנטל שליט"א

כשהסטייפלר
רקד עם
ליקוטי מוהר"ץ

תיאורים
מרטיטים
תמונות
נדירות

וכן קם ומצב לו 'בית הכנסת החדש' ברסלב בשכונת שערי חסד במלאה הדרון!

<< מי מאז"ש היה מתפלל בבית הכנסת?

היו כמה וכמה מאז"ש שהיו מתפללים שם תמידים כסדרם. היו מרמז אף כאלו שכל התקרבותם לרבינו היה ע"י בית מוקדש מעט זה.

בנינים ניתנו למנות את הרה"ח ר' מויש'לה פרידמן הנ"ל, הרה"ח ר' ר' העשיל פרענקלי, הרה"ח ר' יו"ט זלוטניק, הרב אלימלך פקשר מאנ"ש, ועוד ועוד. גם הרה"ח ר' וועלזול חשין, שכידוע התגורר בשכונת שערי חסד, היה פוקד את ביהמ"ד לעיתים קרובות.

הילדות

<< כשר' נחמן מברדיצ'ב שם משפחתו של ר' וועלזול

חשין, הוא מצטחק בקמעות. מיד לאחור מכן מפתיע אותנו

ר' נחמן בשאלה: אתם יודעים למה צחקתי?

ר' נחמן לאחור, החל ר' נחמן לספר את הסיפור הבא: ר' מויש'ה חיים חשין ז"ל, מי שחיבר את ספר המסורת' הידוע, להצלת לימוד הא"ב לתשב"ר, התגורר בשכונת 'כנסת' הסמוכה לשכונת 'ברודיא' שבה התגורר אבי בהמשך ימיו, (בתחילה, כשהתגוררו בשערי חסד - מצידן ר' נחמן בחייוך - הייתי ישן על ארץ החלון הרחב. זו הייתה המיטה שלי...), הוא היה מלמד תשב"ר בחיידר 'עץ חיים', שהיה באותם ימים בעיר העתיקה, סמוך לחורבה (בית הכנסת שבה ר' יהודה החסידי נהרג, ולאח"כ נבנה שבה, אך שמו נקבע לדורות 'חורבת רבי יהודה

השידוך
אכן יצא
לפועל,
והם החלו
ללמוד
ולעבוד את
ה' בצוותא,
אחד
מהלימודים
שלמדו יחד
היה כמובן
ליקושי
מזהר"ן. לא
היה להם
אפילו ספר
נורמלי
ללמוד
בו, והם
למדו את
התורות
מתוך צרור
דפים חסר
כריכה...

מכונן שדבריו אלו, הגבירו את פרקי הצנחון, והגבירו את תדמיתו המשותפת בעיני כל מכיריו. כלם דעו שאין לו פירוטה לפורטה, וכיצד יצליח להקים בית כנסת?

אלם, הוא לא עשה מדי הרבה חשבונות, ואחר שהחלט בעיניו, שבשערי חסד צריך לקום בית כנסת על שם הצדיק, החל מיד להוציא את העניין מוכח אל הפועל.

בתחילה הוא ניגש לר' בוקסבוים שהתגורר בשכונת. הוא היה גביר אך לא היו לו ילדים. הוא שאל אותו אם הוא רוצה להתגרם בבן זכו, והבטיח לו שאם יתרום מאה לירות עבור בניין בית הכנסת, יוושע. (הערות מערכת: ככל הנראה ראה ר' משה אריה שבית הכנסת כזה הוא צורך דחוף ביותר ולכן הסכים לקחת על עצמו אחריות שכוח. הוא סמך על כוחו של רבינו הקדוש שימורו בעת כזו.)

בפני הבטחה ברורה כזו לא יכל הדר' לרסר, ועל אתר הוציא מאה לירות נתון לו. באותם ימים היה מאה לירות סכום גדול ביותר.

לאחר מכן ניגש אל הממונה על הקרקעות בשכונת שערי חסד, והיה זו שכונה שהוקמה על ידי אחת ההקדשות ומי שהיה רוצה לרכוש קרקע היה צריך לדרב עם הממונה. אבי ניגש אליו, ובמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה. הממונה הלה היה גם כן חשוך בנים, ואבי הבטיח לו שאם יתן לו את הקרקע תינתן איז כסף, יזכה לזרוע על קיימא, ואכן, הממונה נתן לו קרקע המיועדת לבניית בית הכנסת.

שנה לאחר מכן נולד לשניהם בן זכו, והיה לפלא! ממשחבה למעשה, החל אבי לנכס את השטח מהקווצים הרבים שהיו שם, ולאחר שהיה השטח מוכן מוזמן לבניית, הזמין את החסיד ר' משה ירוסלבסקי, ובקש ממנו להביא את העצים שהצליח להשיג לבית הכנסת.

ר' משה שברשותו היה רכב, הביא את העצים לטשוח המיועד,

הסתובבו אצל החזן איש. ילדי 'תפארת ציון' כשבמרכז ר' נחמן מחיין

לא יחר על טבילה. הר"ח הרש"י לייב ליפל

ואכן, הרב שניידמן מדמה מנהג מכר שויתרתי לו. כהישתי אצלו במשך שעה שיש תמימים. הרווחתי רבות מכך

שזכיתי לשהות בסמוך למחיצתו. באחד היללות נשכחתי לישון והחזון אי"ש נכנס לחדר, הוא ראה שאין נעגיל וואסער (מים) למילית ידיים של בורק) סמוך למיטתו, ושאלתי למה לא הבנתי לעצמי מיפ? עניתי לו, שמכיוון שישנו כיום עם ברז אחתו חדר, לא ראיתי צורך להכין במיוחד לי מיטת. במקום להחזון אי"ש חזר לאחור זמן קצר כשבדד קעה הניח את האף את הספל, וקירב כוס סמוך למיטתו עליו הניח את הנעגיל וואסער, כדי שלא אצטנך אפילו לדרת הממיטה בקומי בבורק. מאז למדתי לקח לכל החיים שלא הולכים לישון בלי נעגיל וואסער, גם אם הברז נמצא במרחק קצר וכדומה.

אספר לכם סיפור יפה שהיה עם החזון אי"ש. באחת מהשבועות נכנס החזון אי"ש לבית הכנסת ללמוד. היה זה בליל שבת לאחר הסעודה ובבית הכנסת בערו 'לאמפ' (ל-גנרות) שפעלו על נפש, הייתה אפשרות להגדיל ולהקטין את גודל הלהבה.

כידוע, אסור חז"ל את הלימוד לאור הבר, מחשש שיגדילו או יקטנו את הלהבה, וכישלו חלילה באיסור 'מבעיר או יביזי' (שמתמ יזה), והשימוש לאור הבר הותר רק באופן בו מעמידים 'שומר' שישמור שלא נוגעים בלהבה.

החזון אי"ש התבונן סביבו ושמה לראות בחור צעיר שישב בקצה בית הכנסת. החזון אי"ש נגש אליו וביקש ממנו שהיה השומר שלו שלא יכשל חלילה בחילול שבת. הבחור הסכים והחזון אי"ש התיישב ללמוד. אך החזון אי"ש רצה להיות בטוח שהשומר אכן משגיח כמו שצריך, ולכן ניגש בכונה תחילה לכיון הלאמפ כדי לבדוק אם הבחור הלזה אכן יעיר לו הלהבה. החזון אי"ש התקרב עוד ועוד לכיוון הבר, עלה כבר על הספסל, והבחור עדיין שומר על אצות השתיקה... או אז ניגש החזון אי"ש אל הבחור בטוח לו על השכם ואמר לו במילים אלו: "דו פאר מיר קיין שומר, קעסטו נישט זיין! דו רעדסט נישט, כאטשע שריק, כאטשע טו פעפעס!" (אתה-השביבלי, אתך יכול להיות שומר!

משראו שאינם מגיעים לעמק השווה, החליטו לנתן צבי לפתוח ליקוטי מוהר"ן ולבדוק מה יש לרבי על לומר על כך, הוא פתח את הספר, ולגדד עניני נגלה קטע שלם בו מבאר הרבי את עניני חינוך הבנים. ומיד הוא לאבינו שיש כאן רמז ברור על הצורך לפתוח את הת"ת, ומאז קיים ת"ת ברסלב בבני ברק

החסידי ובקיצור: 'החורבה'), אני למדתי ג"כ ב'עץ חיים' ואבי ראה שהוא יהודי ירא שמים, ולכן ביקש ממנו שילוה אותי בדרכי לחייר.

באחד הימים צערתו יחד איתו ברחובות העיר העתיקה בדרכי לחייר, ולפתע הופיע איהו ערב 'חבר'המן', והנחת לי סטירה מצלצלת...

ר' מושיה חיים צעד סמוך אלי, ואף הבחתי שהוא מתבודד בינו לבין קונו, וניגש מיד לאביו של הילד, ודיווח לו על מעשי התכשיט שלו.

הגוי ההוא לא חשב פעמיים, והניקן לבנו מנה אחת אפיים, הוא נתן לו כוס סטירה כמו שצריך, לבל ייחן שוב לחזור על מעשיו...

כשמשמעו את הסיפור, התחייבו אני וגא...

הבחרות

<< אבר בשנותיכם הצעירות עסקין, מה תוכלו לספר לזר הצעיר על הוי חיי הקדושה בשנים אלו?

מלחצי בשנת התרח"צ בעיצומם של שנות המלחמה הקשה שהייתה כאן בארץ. אך מכיוון שהתגוררנו בשכונת החדשות של ירושלים, לא סבלנו יותר מידי מהמלחמה בתש"ח, ולא נלקחנו לשבי.

כפי שסיפרתי מקודם, למדתי בחיזור 'עץ חיים' ששק באותם ימים בעיר העתיקה.

לאחר מכן, כשהגעתי לגיל הישיבה קטנה הלכתי ללמוד בישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק, שהייתה בנשיאותו של מרן החזון אי"ש א"ש. הסדר היה שהישיבה סידרה לבחורים מקום לישון, החזון אי"ש שרצה להקל מעל שורבך על הגדלת הישיבה, החליט ללקח לביתו בחור אחד.

למעשה, לא היה מרצה מוסדר, הוא טען שניתנה לו עם מינה שבורה, ועוד כל מיני טענות סבאלו. אני שעמדתי סמוך למנהל הרב שניידמן, בשעה שהבחור הזה הגיע להרצות את טענותיו, וכשמעתי שיש לו בעיה עם המיטה, ניגשתי למיטתו שלי ושאלתי אותו אם המיטה הזו כן ראיה עבורו, ואם המזון מספיק גונל...

הבחור ענה שכן, ואמרתי לו שאני מוכן להתחלף איתו. ומהיום, הוא ישן על המיטה שלי, ואני אלק לישון בבית החזון אי"ש.

לאחר שנה נולד להם בן נזכר. ר' משה אריה בחופת אחד מאמצאי

חילולת רבינו בקטמון בשנת תשי"ח. ר' נחמן שוחק מנען על הנמוליה כעלצידו יושב ר' נחמן בורשטיין

הרה"ח ר' יצחק מאיר וינגוט - שהיה חסיד ברסלב נלבד - עבר לשלם גם הוא מבני ברק, והיינו עובדים יחד את ה'. היינו יוצאים יחד להתבודדות, וכמו כן היה לי איתו חברותא בספרי רבני. יש סיפור יפה שהיה איתי אז, האצוגער'ס בטח זוכרים את זה...

הנהגות הישיבה אסרה את ההליכה לחוף הים בנתיב, מנחת מכשולות שהיו מצויים שם, והודיעו שרק מי שיש לו אישור מרופא יכול ללכת לים.

אולם אני, בתור ברסלבר חסיד, התצטוו ללכת לים בכדי לטבול במקוה מים יום, ולא היה לי אישור מרופא. מה עשיתי? היה שם עוד בחור בשם פרידמן שרצה גם כן ללכת לטבול, וכך עשינו הסכם שאני נותן לו אישור ללכת לים, והוא נותן אישור בשבילי.

וכן - מסים ר' נחמן בחייו - אם שאלו אותי הייתי אומר שיש לי אישור מדוקטור פרידמן, ואם היו שואלים אותה הוא היה ענה שיש לו אישור מדוקטור רונטל...

לא אוכל לשכוח את אחי ר' נטע ז"ל שהיה ברסלבר חסיד אמיתי. אני זוכר אותו יוצא להתבודד בשדות ליד בני היום ברק. הללו שסופגים בדמעותיו וצעקותיו כבר לא קיימים ובמקומם ובנו שכונות שלמות

חבר לעבודת השם ר' משה אריה רונטל בציון רבינו ז"ל

אם אתה לא מדבר, לפחות תצעק, לפחות תעשה מהו"ו! אבא, אחד מאנשי הצוות בישיבה היה ר' מעדל דייטש. שנים ארוכות לאחר מכן, הוא רצה לתרום ספר תורה לציון הרשב"י במירון, ולקח לסופר סת"ם את ר' ישראל משה קורנהויזר. לקראת סיום כתיבת ספר התורה, היתה אידו סיבה, ור' ישראל משה ביקש ממני לסיים את הכתיבה, עבדתי אז בתור סופר סת"ם והסכמתי לקחת על עצמי את כתיבת סוף הספר.

סיימתי את הכתיבה, ור' מעדל הומין אותי להכנסת ספר התורה שהתקיים במירון. הנהגותיהם לכבוד התורה יצאה מביתו של רבא של מירון הבאן ר' מאיר שטרן ז"ל (שנלב"ע ימים ספורים לפני השיחה) ובתהלוכה השתתפו רבים מחשובי אר"ש (ישנה תמונה מפורסמת מהתהלוכה) ושם הלחנתי את הניגון 'ישו ושמו בשמחות תורה'.

כאן החל ר' נחמן לנגן את הניגון הנפלא שהשתמר בזכרוננו על אף השנים הרבות שעברו מאז, כשאליו מצטרפים בני משפחתו...

לפני שסיימנו את השיחה אודות ישיבת "תפארת ציון" ביקש ר' נחמן להראות לנו את תמנת המחזור מאותם שנים. בראש התמונה החווה לעברו של החוון אר"ש שבשעת פרסום התמונה כבר לא היה בין החיים, ולאחר שראתה לנו את תמונתו עצמו בעודו בחור צעיר, הראה לנו גם את הרב שניידמן, ור' מעדל דייטש עליהם סיפר מקודם.

זכרונות

<< מה אתם זוכרים מאיש מהדור הקודם?

לא אוכל לשכוח את אחי ר' נטע ז"ל שהיה ברסלבר חסיד אמיתי. אני זוכר אותו יוצא להתבודד בשדות ליד בני ברק, היום השדות הללו שסופגים בדמעותיו וצעקותיו כבר לא קיימים ובמקומם ובנו שכונות שלמות.

כמו כן אני זוכר במיוחד את ר' נחמן 'שוחק' (ר' נחמן נקרא כך, ע"ש הנהגה שקיבל על עצמו שלא לדבר שום דברי חולין במשך שנים ארוכות) ודמותו מעוררת אותי בזוכרי ממנה עד

"דוקטור רונטל"

<< היכן למדתם בישיבה גדולה?

בישיבה גדולה למדתי בישיבת צאנז, ששוכנת בקרית צאנז בנתיב.

קירובים מאנש בשערי חסד. ר' נחמן על קברו של אביו ר' משה אריה דל

ישנתי אצלו במשך תשעה חודשים. החזון אי"ש

"נו, שוין, ס'איז שפעט", השעה כבר מתאחרת, ומחר יש יום מלא וגדוש שצריך לנצל עד תום. תפילת הוותיקין בימים אלו מוקדמת מאוד, ואם רוצים לקום כראוי חייבים כבר לשיכב ולישון - סיים ר' נחמן. היה זה בהחלט לימוד עמוק... בנו הגדול של ר' נחמן הלא הוא ר' עזרא רונטל הי"ו ממשך וספר לנו מעט מקורות חייו של אביו ואת שסיפר לו אביו על

מחר הולכים לבנות בית נחמה היכן שאנחנו עומדים. ביהכ"ס ברסלב בשערי חסד (באדיבות מנחם אלופי התחל)

היום...
אנכי, וכיתי ובגללי יצא לאור הספר הנפלא "מי שמאל" - זימנו וקורות חייו של החסיד ר' שמאל הורביץ זצ"ל, פעלתי עבור זה בכל כוחי ואף ניגשתי לר' נחמן בורשטיין שידאג שזה יודפס. פעם עמדתי ב'שוהל' והתווכחתי עם אביו בחזון על נושא כלשהו. כשר' לוי יצחק בנדר ראה שאני מתווכח, הוא קרא לי ואמר: "מיט קיין ויכח פארדינט מען נישט! פאראואס? וויל יעדער איינער קלערט אז ער איז גערעכט. און איך זאג דיר אז אן א וויכוח וואלסטו אסאך מער געמילט!" ("ממייכח לא מרדוויח! ומדוע? משום שכל אחד משוכנע שהוא צודק, אני אומר לך שבלי וויכוח היית פועל הרבה יותר!")
שטר נחמן החל ל'שפון' את זכרונותיו על אב"ש, סבתו שוודאי נכונה לנו עוד שעה ארוכה של קורת רוח, הסיפורים שהחלו נשלפים מפיו בזה אחר זה, סיפקו תגאה מרובה. אולם לאחר סיפורים ספורים, התרום ר' נחמן ממקומו, וחתם את השיחה.

התלובב יצא מביתו. הגאון ר' מאיר שטרן ז"ל מרא דאתרא הישוע מירון שנמתק בשבועות האחרונים בחסף

אותו למקוה. ר' הירש לייב שמח לשמע ההצעה והזכיר את דברי הבעש"ט שמהליכה למקוה פעם אחת לא יקרה כלום (אפילו לחולה), אולם הסביר לו שרק להוריד את הגבס יקח חצי שעה או שלוש רבעי שעה, ואחר כך עוד יצטרכו להחזיר את זה. אבינו ענה לו שאין שום בעיה ואכן טיפל בו במלא המסירות ולקח אותו למקוה. הוא סיפר שר' הירש לייב התרגש כל כך והחשיב את הטבילה לכך, כנגד כל התקופה בה נבצר ממנו ללכת לטבול...

פעם הלך אבי מורי עם ר' גרליה קניג והיה מאוד שבור מאחד המאורעות שעברו עליו באתה תקופה, ר' גדליה ראה שהוא מודרך והציע לו לבוא איתו לר' אברהם שטרנהאך, להתחזק יחד. אבינו הסכים והם הלכו יחדיו לביתו של ר' אברהם. כשהגיעו אליו ישב ר' אברהם עם ר' משה בורשטיין ועסק עמו בחזרה על הנוסח של ראש השנה, מתוך מחשור ופחות שהיה לפניו. אולם כשהבין ר' אברהם שצריך לחזק אותו הוא ביקש מר' משה שיצא החוצה, ואז ר' אברהם קם והוציא מהארון גמרא גדולה, וציטט בפני אבינו איזה גמרא כדי שיתחזק, ולאחר שראה ר' אברהם שזו לא מספיק, הוא הביא בפניו מקור נוסף כדי לעודדו...

הסטייפעלר רוקד עם ליקוטי מוהר"ן

«אביים סיפר שהוא ישן אצל החזון אי"ש, אתם יודעים אודות זה פרטים נוספים?»

וודאי. הוא סיפר שהוא ראה פעם את הליקוטי תפילות! שהיה שיך לחזון אי"ש והדפיס שבו היו קשים מרוב דמעות! כמו כן היה לו קשר מיוחד עם גיסו של החזון אי"ש 'הסטייפעלר' (ר' ישראל יעקב קנייבסקין), והוא סיפר שפעם ראהו ורקד עם ליקוטי מוהר"ן באמצע הלילה. הוא גם ירש כמה חפצים יקרי ערך. היה ברשותו הכיפה של החזון אי"ש, האתרוג שנטל ברג הסוכות האחרון לחייו, וכן כתבי יד של החזון אי"ש. מאחר יותר הגיע משהו לבקש את הנתבי יד כדי להדפיס ולא החזיר אותם מעולם... ה' יעזרו להתחזק באמת! //

גדולי אב"ש חידים הבערים, שהיו מקשה אחת של דבקות רבני ובדרכי הקדושות.

בבני ברק של אז - מתחילת בני ר' עזרא - לא היה תלמוד תורה טען ברסלב. ר' נתן צבי קניג היה סגור שאין בכך צורך, ולעומתו של אבינו שיבדלתיאט' שכן נצרך לפתוח ת"ת.

משראו שאינם מגיעים לעמק השווה, החליט ר' נתן צבי לפתוח ליקוטי מוהר"ן ולבודק מה יש לרבי לומר על כך...

הוא פתח את הספר, ולגנד עיניו נגלה קטע שלום בו מבאר הרב את ענין חזון הנביא. ומיד הוא הורה לאבינו שיש סאן רמז ברור על הצורך לפתוח את הת"ת, ומאז קיים ת"ת ברסלב בבני ברק.

מקווה עם גבס

«ידוע לכם על הקשר שלו עם אגני אב"ש מהודו הקדום?»

היה לו קשר מיוחד עם רביים מוקני אב"ש, למשל עם ר' אלחנן ספקטור ועם ר' וועלוול חשין ועד רביים.

יש גם כמה וכמה סיפורים שהיה לו עם אב"ש. פעם ישב ר' לוי יצחק שבעה יום וחזן הגיע לחנח אותו, כשר' לוי יצחק הבדיון בו הוא שאלו בחביתו 'לחמן, שטיסס אפיץ צמזת' (לחמן, אתה קם צמזת?) והוא ענה שהוא לא מצליח להתעורר. אז ר' לוי יצחק אמר לו: "אתה צריך להתפלל על זה. ואם תתפלל תקום בוודאי (אופשטיין וועטנס אופשטיין) אבל אם תסתובב לצד השני - איך לא תחזר בכלל שקמת!"

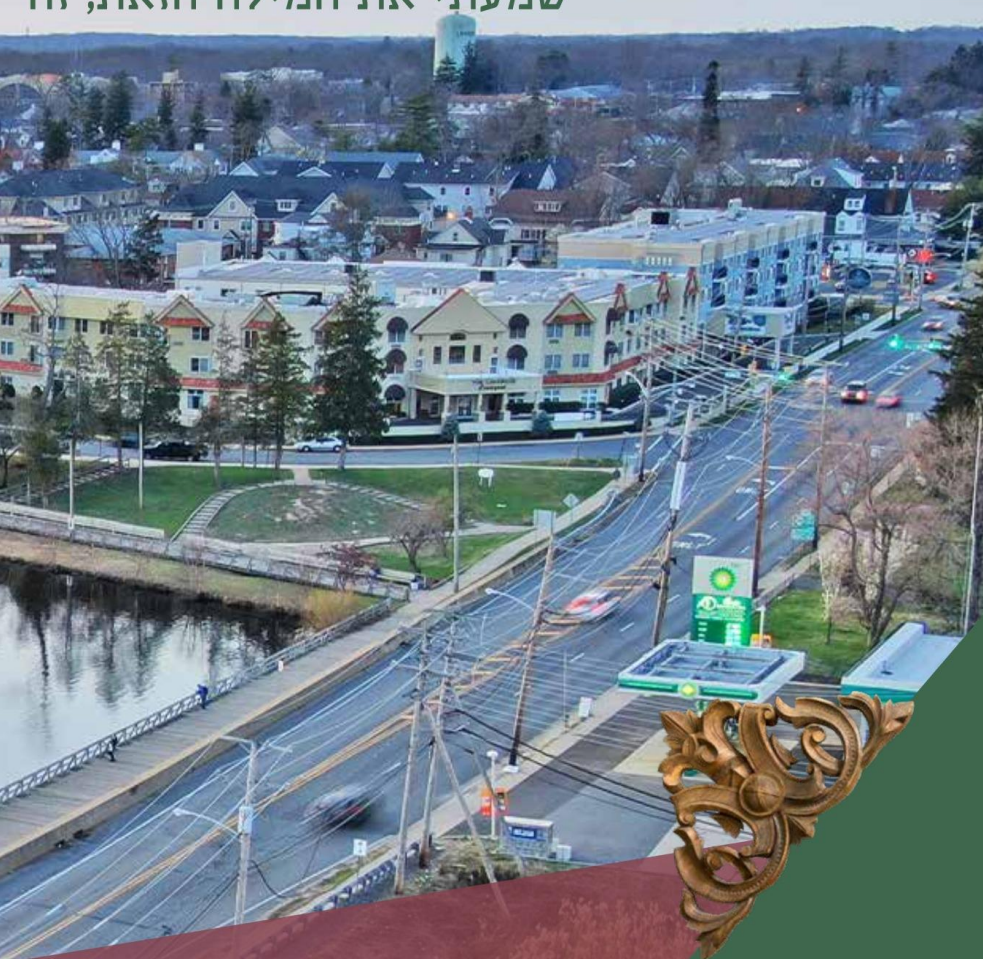
היה פעם תקופה שהרה"ח ר' הירש לייב ליפל לא יכול היה ללכת למקוה באשך תקופה מרומת שהיה מגובס. ולפתו ביקר על יד"ט שבועות קוון מעט על גורל, אשר ביום מסוגל כזה בו המקוה הוא בחביתו שער החמישים אין ביכולתו ללכת למקוה.

ר' נתן שמענו זאת פנה אליו ואמר לו שהוא מוכן לקחת

תפילות היתה בכוח ובהתלבות. ר' משה אריה בתפילה בערוב ימיו

”באמריקה של אותם ימים, כמעט לא ידעו דבר
שמעתי את המילה הזאת, זה

השורשים בעיירה ברנוביץ' שבליטא, ההשתקעות ביבשת אמריקה
והגעגוע הבלתי פוסק למה שמעבר || הרה"ח ר' אפרים פורטנוי הי"ד
בשיחה נלבבת ומרתקת בה הוא מגולל את התקרבותו הפלאית
לאורו הנעלם של רבינו הק' למרות הלעג, הרדיפות, והמניעות
הגדולות מבית ומחוץ "הבן יקיר לי אפרים"

ישראל הלוי

על 'ברסלב'. כילד וכבחור צעיר מעולם לא
היה פשוט מחוץ לתחום."

אחזתיו ולא ארפנו.

"יש הרבה מה לספר על ההתקרבות לרבי",

פותר ר' אפרים פורטוני הי"ו בתחילת דבריו "אך ראשית אנסה לגלל

במצמת את שורשי המשפחתיים. סבי ר' ישראל, נולד וגדל בעיירה ברוביק' המפורסמת. הוא זכה ליצוק מים על ידי רבי אלחנן שורפן הי"ד ולמד בשיבת מספר שנים, לאחר מכן עבר לראדן לשיבתו של ה"חפץ חיים" ושם הגה בתורה במסירת נפש עד שהתחילה מלחמת העולם השנייה.

"במהלך המנסה ממונית בלארס רוית הדם וממרות העשן, הצטרף סבי לקבוצת בחורים משיבת 'קלעקע' ולאחר מסע מסוכן ומייגע הגיע בסופו של דבר ליבשת אמריקה. שם נודע לו על התקבוצת גדולה של בחורים ממלל הישיבת בליטא, שהתרכזו בעיקר בשכונת בורו פארק. הם הקימו במקום במהרה בית מדרש גדול ע"ש ישיבת מיר והוארירה ששררה שם הייתה איכותית לאין ערוך. היו ש'ממות הוד מהדרו שלפני הקודם, ואני עולם ומרביצה יתר שאין כמעט במצא בדורו.

"באופן כללי, הירשם שממקבל על 'אמריקה של פעם' הוא 'היהודים ששקעו בראות מקום מביקר ועד ערב'. אולם בסביבה של סבי ואבי ראיתי מחוזה הפך לגמרי: פשטות גדולה ובעיקר שקיפות אין סופית בתורה הקדושה, אני נוכר ברהיטים הדלים שהיו לסבי, הרהיטים שאבד לא החולפו או שודדו מיום הגיע לאמריקה עד יומי האחרון עלי חלד. 'פעם, בדוית בערך בן שש, השתובבתי בסלון ביתו ובשגה שברתי את הפלטה שהייתה מונחת על שלוחן קטן. המלטה השבורה נשארה כך עד שהתקלקלו שם סבי... הוא לא נתן חשיבות לעולם הזה וחי בכל רגע ורגע את החיות אבי ורביא. בתוך חממה מיוחדת זו גדל איתי אבי - לימוד תורה מתוך מסירות נפש - פשטות וריחוק מכל מה שריח עולם הזה נודף ממנו.

"למעשה, הפגע הראשונה ששמעתי את המילה 'ברסלב' הייתה בהיותי ילד בן 12. שבת בבית הקראי סיפור צדיקים וכו' התר' סופר שם במילים קצרות גם על רבי נחמן מברסלב. כמובן שאני לא יחסתי לך חשיבות מיוחדת.

היה כשאר חברי, היו לו פאות ארוכות וגופני חסידות ניכר בו. פתחתי איתו בשיחה לבבית וסיפרתי לו שלאחרונה הנושא של חסידות ממש מרתק ומושך אותי. הוא שמע ואמר: 'חזקא, הרבי שלי נפטר לפני שנים רבות. יותר מביאה חמישים שנים הלפני מאז. אולם יש לנו ספר מיוחד במינו וממנו את שואבים ה-כ-ל ומיכן שיש לו את הספר, הוא לא צריכים עוד שום דבר אחר. יש שם כאלו ידבורים נפלאים ומתוקים ששווים יותר מכל דבר אחר', את המשפט הזה אני זוכר עד היום.

בהמשך דיברתי יותר והוא סיפר לי על העצות של רבינו הק'. בעיקר דיברתי בעל פה משום שספרים כמעט לא היו במצא.

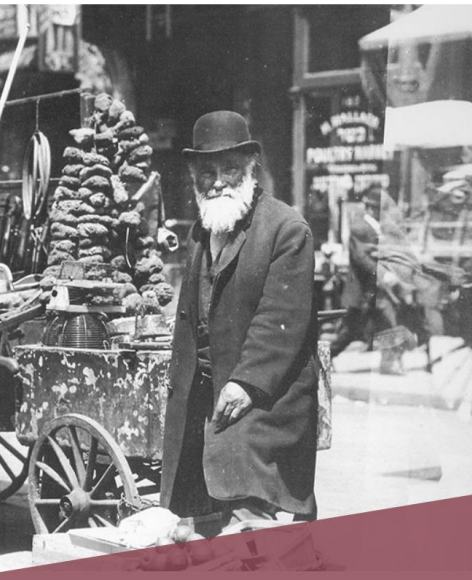
כאן בעצם התגלו רחמי ה' בצורה נפלאה ומיוחדת, משום שלמעשה, כבר ביום הראשון שנכנסתי לישיבה הרגשתי שזה לא המקום שלי. הסגנון היה יחסית מודרני, ולא מצאתי את עצמי. מה גם שהמיקום היה רחוק מבית הוריי ולכן הצרכתי להישאר בפנימייה, דבר שאף הוא היה בעוכריי. ידברתי או עם אחד המלמדים שלי מימי החידו שערין היה לי קשר איתו, ואמרתי לו שאיני מעוניין להמשיך בישיבה, הסברתי לו את הקושי שלי. הוא הקשיב וממש התחנן שאנסה עוד שבע שבועיים. 'אם תתחבר, הנה מה טוב, ואם לא - הנה כל הארץ לפניך...'. שמעתי בקולו, נשארתי בישיבה ההיא, ולאחר זמן קצר יחסית הגיע החבור המקורב ההוא. בכוחות התקרבות לרבי. זה היה השנה פרסית גדולה מאוד. בתוך בחור צעיר, באמריקה של אז, הסיכוי שלי לדעת מרבינו היה אפסי לחלוטין. אבל חושב מחשבות לבד ידעתי מנחם נידח, סיבב את כל העניין לטובתי הנצחית.

"יום אחד מגיע אלי שמעון - חברי החדש, וכולו מלא בשמחה: 'אפרים, לא תאמין מה מצאתי: בספרייה של הישיבה מונחים כל הספרים של הרבי בתרגום לאנגלית. ליקוטי מוה"ן, שיחות הר"ן, ספר המידות ועוד'. התברר שלפני שנים למד בישיבה בנו של ר' אריה קפלן ז"ל. ר' אריה היה מחסידי ברסלב הבודדים באמריקה של היום הקודם. בתגברת ליבו שם נפשו מגד ובעידודו של הה"ח ר' צבי אריה רונפלד ז"ל הדפיס במסירות עצומה את ספרי רבינו לאשונה בהיסטוריה בתרגום מלא לאנגלית, מובן שהודבר גרם

משיכה בלתי מוסברת לחסידות

"בשנת תשנ"ג, הגעתי לעול המצוות ועליתי לישיבה קטנה, ישיבה ליטאית שורשית לכל דבר ועניין, במבקייל, התחלתי להרגיש משיכה לאורו של הבעל שם טוב הקדוש. דודי קנה לי במתנה לבר-מצווה את הספר הנורא "שבחי הבעש"ט", ואני מבהרת הלב של נער צעיר - חשתי חיבור גדול למה שנכתב שם, למרות שלא חונכתי בדרך הזו. במיוחד התפעמתי מכך שהבעש"ט אומר פעם על עצמו שלא עשה מעשה, אף מופת ע"י קבלה מעשית, אלא אך ורק בכות של תפילות ותחינות לה' יתברך. בכלל, נגע לי הלב הפשטות של ההודוה, קריאת תהילים, תפלה בכונה פשוטה, ועוד ועוד עבודות של תמימות היות הנפש. באותו זמן הגרתי את עצמי 'מתעניין בחסידות'. לא נמשכתי אחריו רבי מסוים, אלא באופן כללי היתה לי מאוד תורתו של הבעש"ט.

בשלב כלשהוא הגיע לישיבה בחור חדש, שמו היה הר"ר שמעון קויפמאן, כיום מיקיירי חסידי ברסלב בליקווד. מראוה לא

הלפצה אדירה, ולכן בנו ראה לנומן להביא גם לישיבה בה למד - כמות ספרים לא מבוטלת.

יש הניעות!

ברוך האחרון של הספר היה מספר טלפון להזמנת ספרי ברסלב נוספים. התקשרתי ושאלתי איזה עוד ספרים יש, האיש מאחורי הקו הציע שישלח קטלוג. אמרתי לו את הכתובת של הישיבה והזמנתי בציפייה למעטפה. עברו שבועיים והמעטפה לא הגיעה, התקשרתי ובקשתי שישלח שוב. חיכיתי בסבלנות ושוב המכתב לא מגיע. חייתי והזמנתי שוב. כך כמה פעמים. עד שבפעם השלישית אמרו לי בטלפון: "תגיד, הכתובת היא של הישיבה שלך?" משעתי בחיוב, אמר לי השולח: "בגורא שמתגדים אצלכם על הספרים ופשוט מאן-הדוא דואג להעלים את המעטפה. תן לי כעת כתובת אחרת ונראה מה קורה".

ואכן, בפעם חזו כשהמעטפה נשלחה לכתובת הוויי, הכל בא על מקומו בשלום. זאת הייתה למעשה הפעם הראשונה שהבנתי שיש איזו שהיא התנגדות בעולם על ברסלב. הייתי אז בכזו מין תמימות שלא העליתי על קצה דעתי שהתערבה כאן יד זדונית...

התחלתי ללמוד את הספרים בפועל. לקחת את "שבחי הוויי" ואני זוכר עד היום כמה ריגש אותי לקרוא על הילדות של הרבי, את הצמיאון האדיר שלו לה' יתברך ובמקביל את המעברים שבערו עליו. הרגשתי כזה 'אמת', כזה 'פשויות

שקיעות אין סופית בתורה
הק' הודי' באיטט סיד של
ניו יורק לאחר השואה

סבי היה תלמידו. הגאון ר' אהלן וסרנן הי"ד

פתאום
תפסתי
שיש צדיק
שבו
לעולם
בשביל
כלל
ישראל,
בשביל
לעזר לי
באופן
אישי
לעבור את
העולם
הזה
בשלום,
שאזכה
לקבל
תיקון
לפי
אמת
שורש
הנשמה
שלי.
הבנתי
לפתע
שהיחיים
הם סיפור
הרבה יותר
משמעותי
ממה
שידעתי
עד היום

ותמימות. בדמיון
המשכתי לספר
"שיחות הר"ן",
והתחושה שלי
הייתה שמדובר סאן
ברבי אהרן לגמרי
מכל מה ששמעתי
עד כה. פתאום
תפסתי שיש צדיק
שבו לעולם בשביל
כלל ישראל, בשביל
לעזר לי באופן אישי
לעבור את העולם
הזה בשלום.

לקבל תיקון אמת לפי שורש הנשמה שלי. הבנתי לפתע
שהיחיים הם סיפור הרבה יותר משמעותי ממה שידעתי עד
היום.

עברה תקופה קצרה ולמדתי בפעם הראשונה לקיט מוהר"ן
יחד עם החבר שלי, ר' שמעון. אני זוכר איך פתחתו בתורה ד'
חלק ראשון והתחלתי לקרוא. כלטיא שורשי בכל רמ"ח אבריי
ושה"ה גידי, המושגים שכתובים הם היו כה רחוקים ממני,
עד שמילמיל כמו "העלאת המלכות" היו רגועים לי סתומות
בעליל. לא הבנתי איך "מלכות" יכלה פתאום למוקד למעלה...
אבל למרות שבמחז זה אולי לא כל כך הסתדר... הלב כן
הבין והרגיש. לקח לי ששתיים ללמוד את הסעיף הראשון
השני, הרגשתי שמצאתי בדיוק את מה שחיפשתי. חשתי
שנמצאת אבדתי.

בשלב הזה כבר התחלתי להיוודע לכך שיש עוד חסידי
ברסלב החבר הנודע לי שיש בית מדרש ע"ש רבינו
הק' בבורו פארק, וגם שיש חבורות לבחורים בעיר מאסז'.
בהזדמנות הקרובה נסעתי לשם מבורו פארק, והתפלאתי
לראות עד בחורים הנקראים ע"ש הגרי"ק. אני זוכר עד היום
איך עמד עם בחור בשם 'חזקן משה קריג' וסיפר בלהט לבני
גילו על "ישיבת ברסלב" בבני ברק. הוא בדיוק חזר מא"י וסיפר
לחבריו על 'קימת חצות', 'הפילה בכז', 'נסיעות לפעלד'.
"כל כך התרגשתי מזה, לא חלמתי שיש ישיבה שקריה
ע"ש הרבי הייתי אז רק בן חמש עשרה אבל כבר באותו רגע
נולדו בי כיוסופים ללמוד שם... משם חזרתי לישיבה עם אודות
גדולים. חיזק אותי לדעת שאני לא בודד בעולם. הגה התברר
שהעניין של הרבי כבר מאיר באמריקה.

חג שבועות בהיכל ישיבה

חלפה שנה חוצי והתקרבנו לחג השבועות השני אחרי
התקרבות. יום לפני התקדש החג, מסר אצולנו שיעור הנהגה
לי"ט, נכדו של המשגיח המפורסם ר' יחזקאל לוינשטיין.
בין הברבים נאמר ש"שבועות הוא יום הדין לכל מה שקשור
ללימוד התורה, וממילא כמה שבחור ילמד בליל שבועות
בשמחה - כך יזכה להשגה ללמוד". אני כל כך התלהבתי
ממה שפלט הוה, עד שבשישי בעת כיסאת החג עברתי בחזר
ללמוד וסיפרתי לכולם בניין תמימות כזאת: "כדאי ללמוד
בשמחה, על מנת ליכות ללמוד כך כל השנה". במהלך הלילה,
נמש אלי בחור מבוגר ששימש בתפקיד 'משיב' בהיכל הישיבה,
ובקש לומר לי דבר מה: "בא תשמע משל קצת? הנה תלמד של
רבי אהרן, שהיה מפרסם לכל העולם את התורות של רבו. אבל

קוב צעירים רבים לרבינו. ר' אריה קפלין ז"ל

כזאת הווייה. אין סיכוי שארשה לך לנסוע".
"יצאתי ממחזור שלו, והרגשתי איך הרצון שלי רק מתחזק יותר ויותר. ההיינעצני עם מספר אברכים מבזר פארק והם אמרו שיקחו עלי אחריות, כלומר: אם אני רוצה לנסוע בכל מזרח, הם מוכנים שאסע איתם. הוכן של הטיסה התקרב והחלטתי שאני נעש לראש הישיבה לדרב איתו. נגשתי אליו, אך הוא כקודמו, הקדיש עליי הודעות מאוד מכל העניין. לאחר מכן יצאה אותי לזמן שיעור מסוים שיברא איתו: הוא היה בן-אדם תקיף והתחכמו שלו הייתה משגשג בעקבות נוראיות. הוא זעק ומצטית לבו ואני התחלתי להתבלבל מכל הניסיון. פתאום קיבלתי פחד גדול מהצוות, ולצערי, ברגע האחרון החלטתי לותר, "והו, אישאר בשיבה רדי", למעשה, זאת הייתה בעצם יריית הפתיחה: של ההגדרות עליי."

לבד בעולם

"בחורים", שראו את המעמד המביש הזה עם אותו מגיד שיעור, הבינו שהוא חוזר על עניין שקשור לברסלב, חלקם כבר ידעו על השייכות שלי לרבינו, וכאשר ראו את החסם של הצוות לכל ההתקבנות והו, עשו קל וחומר לעצמם והחלו הם לדרוף אותי בהידור גדול. צחקו וזלזלו, הם גם ידעו להסביר לי שבברסלב יש מלא משוגעים, ושכדאי לי מחר לעשות 'חושבים' על הבחירה שלי. בין רגע נהפכתי לילע המרכז של הישיבה, פתאום מצאתי את עצמי ל-ב-ד-1! חברים אשר עדי אחרת תקופה היו קרובים אלי, הבינו מחר מאוד שלא 'שווה' להם מבחינה חברתית להימצא בקרבתו. אפילו חברותות ותיקות החלו לחשוש ממני. פחדו שיגידו עליהם שהם מושפעים ממני.

מן הסתם מדובר בהרשה 'לא נעימה' בלשון המעטה?

התפלת את התפילה המיוחדת של מוהרנ"ת תפילה ע"ו הידועה. כבר הבנתי שיש הנהגה כזאת מן הנקראת 'מניעות', אבל איך הוציא את ר"ב מ"א מ"ב...?

כאשר היה זמן ידוע לכל התלמידים לנסוע את הרב, הוא עצמו היה נשאר בבית ולא הוציף אליהם". אמר את דברו והלך. "ברגע הראשון לא הבנתי מה הוא רצה ממני. מהו המשל הזה ומה הקשר אלי. אבל ששהתבוננתי שוב במה שאמר, הבנתי שכנראה הוא יודע עלי שאני ברסלב שמחזק את כולם בעצות של הרב, אבל לר"ב, לאומן, אני לא נוסע".
"מאחר שלא היה מבורר אצלי לגמרי הנמשל שהמצאתי, רציתי לגשת אליו ולשאל אותו אם התכוון לה, אבל מאדך ששתי שאלו התכוון למשהו אחר וסוהם אחשוף בפניו את היותי ברסלב. אך אז נפל בליבי רעיון מקורי, נגישתי אליו במעמד נעילת ההג ואמרתי לו מין חדה שכזאת: "מה אמרתם לך צמד האותיות הבאות: ט"ו ל"ב מ"א מ"ב...?"
הוא שמע ומיד ענה: תיקון הכללי!! מה השאלה בכלל... צחקנו, ואז אמרתי את הפטש שלי במשל שאמר, הוא אישר את כוונתי ושאל: "אם אתה באמת ברסלב, מדוע אינך נוסע לקיבוץ?" אמרתי לו: "אני רק בן חמש עשרה, אין לי דרכון ואפילו לא דולר אחד". הוא אחז את ידי ואמר: "לדרכון תטסה לדאוג מול אבך, אבל את הכסף אני מוכן לתת לך. תהיה לי זכות גדולה".

כל כך התפעלתי מדבריו ואמרתי לו: "תודה על הנדיבות הגדולה, אך דבר אחד אני לא מבין: מאיפה אתה יודע שאני ברסלב? מי גילה לך רז הזה?" הוא ענה לי תשובה שכזרה לי הרטוב: "על של השבועות יש אין ספור נקודות ורעיונות, אבל אצלך הכי דבר העניין של 'השמחה' בתורה, נג צריך להיות נביא בשביל להבין שאהה ברסלב חסיד...?"

כל כך התחלתי לקרות את העניין של ר"ה ברעיונות. הפתלתל את הפתילה המיוחדת של מוהרנ"ת, פתילה על"ו הידועה. כבר הבנתי שיש הנהגה כזאת מן השמיים שנקראת 'מניעות', אבל הרצון שלי היה חזק ביותר, משתו הוא אפשר להסביר במילים ודוממות.

"נגשתי לאבא שלי ובקשתי ממנו לעשות דרכון. התהלך באימרוקא של התאצת הוא איטי ומרזני מאוד ולכן לא רציתי לחכות לרצע האחרון. אבא שכב רדע על התלך והתקרבתי שלי - הסכים לסייע בעניין, למרות שדעתו לא הייתה נוחה מכל ההתקבנות והו, הוא לא התעקש ועוד כעל שנוצר. אבא, רק אחרי מספר שנים הבנתי מאבי את החשש שלי מברסלב: הוא סיפר שזכר את ר' צבי אריה רוזנפלד ז"ל, ובעיקר את התלמידים שקיבר. כידוע, ר' צבי אריה לקח צעירים אמריקאים ועשה מהם 'אנשים כשרים' באופן שלא ניתן להעלות על הדעת. חלקם אף היו נערים צעונים וטיפוסים אולם העולם לא ראו את התהלך הפנימי שעשו אותם נערים אלא רק את המראה החיצוני הלא שיטתי שלהם. ולכן הזיכרונות של אבא שלי מברסלב היו פחות חיוביים האמת, שגם אני במקומי הייתי חושש מהעניין הזה... אימרו לשבח,ו, שלמרות כל זאת, הוא סייע בענין ותן לי ההרשה מזה בכל הבחירה שלי."

נחזור לעניינינו: עשינו דרכון וגם הוצעתי כרטיס טיסה חדות לבחור הוא. בנתיים, באלל תבא כבר נבנסתי לשיבה חדשה, ישיבה יותר טובה מהישיבה הקודמת. כעת נשאר לי 'רק' לעמוד מול צוות של הישיבה החדשה ולהסביר להם את הצורך שלי לנסוע לאומן ובעצם להיעדר מהישיבה לשבוע וחזר. נגשתי למשגיח ובקשתי ממנו רשות ליעד מהישיבה בראש השנה, המגשיח התפלא ושאל מיד: איפה בחור יכיל להיות בר"ה, אבל בהיכל הישיבה הקודמת? עניתי לו: באומן. האתו רגע מהשיגח מבעט התעקש: "א-ו-ו-ו? אומן יכיל להיות יותר מהישיבה? מימם עומדי על דעתני לא מפתיע על בחור שומר עם כזה רעיון מחר. עשרות שנים שאני עובד בישיבה ומעולם לא חלמתי מי מהבחורים כאן על מין נסיעה

ש ל הרבי.

שיעורי השעות בין המדינות גרמו לי לעייפות ולבלבל גדול. הלכתי לציון הקדוש אבל היה קשה לי להתרכז, באותם יגעים נאחזתי באמונה פשוטה בדבריו של רבינו והזכרתי לעצמי שבדואי הגשמה מרגשה הכל טוב לו. מפעמי לציון שדווקא בלילה הראשון, קיבלתי פתאום התעוררות גדולה ובתפילה ערביית חשתי כאילו אי מדבר ישירות עם הקדוש ברוך הוא, הייתה זאת הרגשה שאי אפשר לתארה במילים.

הבכי בדרך חזון

"למרות היותי בעל לב מבטיע, דווקא ביצון עצמא לא קיבלתי התעוררות. התפילות ואמרות יתרון הכלל אבל לא יציתי להחיל דמעות. מעתים שהתלטה הגדולה הבכ, הגיעו ברגע שעליתי על האוטובוס בדרך לארסוד. דווקא אז, קיבלתי התרגשות גדולה והתחלתי לבכות לה, בעיקר הודיתי לו שזכיתי לדלג על כל המניעות ולהגיע לקיבוץ הקדוש. "מאודסה המראזא פרנקפורט שבגרמניה ומשם היינו צריכים למריא לונדון ומשם חזרו ליו יורק. למעשה, הפסדנו את הטיסה בלונדון, והוצרכנו - קצרה של שישאי איש מאנשי יתרון - להמתין שעות רבות לטיסה אחרת. באותו זמן עשיתי שיחת טלפון ארוכה. מאז שיצאתי מניו יורק הם לא שמעו ממני, היה מאוד מסובך להתקשר מאוקראינה באותם ימים, ולכן כאשר הגיעה לידי טלפון מיהרתי להתקשר ולהודיע אתם. זכרתי עם אמי והיא סיפרה בזה, הותר שהמשגשג אכן התקשר לפני ראש השנה וכאשר הבין שנסעתי אומגה, אמר להוריי שאין לי מה לחזור לשיבה! מבחינתו אני מסולק לצמיתות.

כיצד קיבלת את הדברים?

"הגעתי בבירה הרוחלית לחשוב עם הוריי על שיבת ארצות. אך בכל מקום שניסיתי לא הסכימו, בגלל ששמעו את הסיבה לעיבתי. עד שהגעתי לשיבה מסוימת, בין הטובות ביותר באמריקה. המשגשג של השיבה הכיר אותי מקודם, ומצאתי כל כך חן בעיניו עד שהוא אמר לאבי: "קיבלתי אותו אפילו לא מבחן, אולם יש לי תנאי אחד: אפרים צריך לחתום שהוא לא מביא לשיבה ספרי ברסלב, אפילו לא סידור". אבא שלי שמע את התנאי וחשב שמדובר בדבר של מה בכך. היה פשוט לו שאני אמתח פעולה, הרי סוף סוף אחד השיבות הטובות מקבלת אותי למרות הנסיחה שלי לאומן. אך אני אמרתי לאבי: "אני מוכן בשום אופן לתנאי הזה. התספורים הללו אני לא הולך להיפרד". "אבי שלח אותי לדבר עם הרב שלי, זכר אשור קלמנוביץ, ראש שיבת מיד בני יורק. ראש השיבה סיפר לי שכאשר הוא הגיע ללמוד בישיבה בירושלים,

"אומנם נעשיתי בודד בעולם, אבל

הרגשתי את הקב"ה כל כך קרוב אליי, ישבתי בחדר צרודי ולמדתי ספרי רבינו מנחם מנדל מברסלב. כזאת שאי אפשר לתאר, באותה שנה אף סימתי את כל הלימודים מור"ן. למדתי תורה ועוד תורה והרגשתי את אהי הולך יד ביד עם הרבי. לא אשכח את ההתבודדות שהייתה לי באותה תקופה. היו אלה חודשי תורף מרגיירים, חיפשיי פניה שקטה בפנימייה ומצאתי את חדר ההסקה. מן הצדד קטן עם תנור עצומי שיפור חום רב ללך הבנין. הייתי יושב עם משגשג בפניתי והדברים שיצאו לי אז מהפה לא שיכחו ממני לעולם. הרגשתי קרוב אליהם ואני מוחשי וחי. "במקביל, הגיעו בחורים וניסו לטעון מולי כל מיני טענות, "אפרים! מה יש לך עם ברסלב? אתה הרי ליטאי, אבא שלך ליטאי, סבא שלך ליטאי, הוא אפילו תלמידו של החפץ חיים ושל ר' אלחנן, מה חסר לך בחיים? הרי כאן בישיבה אנו לומדים 'מסור' בכוח השקעה, עובדים על המידות, מתחזקים ביראת שמים, מדוע תלך לרעות בשדות זרים?"

"למעשה, הייתי יכול להקשיב באירושות ופשוט להמשיך הלאה מבלי להתייחס יתר על המידה, אבל צריך לזכור שהטבע הליטאי נשאר אצלי בעצמות. מידת העקשנות הרצון להבין כל דבר עד הסוף, הביא אותי לענות לעצמי וגם להם - דבר דבר על אופיו. מבטט לאחור אני חושב שהביחור הזה הביא את ההתקרבות שלי למקום הרבה יותר עמוק ואמיתי. "עברו חודשים ספורים, והנה מתקרבים לקראת ראש השנה של שנת תשנ"ו. הרצונות שלי מקבלים צבע מחדש, והפעם קיבלתי משה הוקיך של עקשנות היות בקיבוץ הקדוש, יהיו המניעות אשר יהיו. "קניתי כרטיס טיסה. בס"ד היו כל מיני אנשים טובים שנעזרו עם הכסף. בקשה למניעת מדישיבה, ההלחתי שהפעם אנסה כיוון אחר. בבוניק כאשר קמתי, נשארתי ללמוד בחדר שבפנימייה. בתור בחור שכמעט לא נעדר מוסדרים של השיבה הרב בלט לעיני הקצוות ובמשך היום שנשלה אחד הבחורים ע"י אחראי לראות מה קורה איתו. כאשר הגיע הבחור לחדר אמרתי לו שאני חס טוב. בכונה תחילה נמנעתי מלאכול באותו יום, על מנת שראוי תהיה הולך ועיף. הבחור הגיב את המסר למשגשג שהגיע שאנש לרופא שדו בסמיכות לשיבה. הלכתי לרופא, הוא ביקר אותי ואמר שהכל בסדר לגמרי..."

"בכל מקרה, נישתי למשגשג ואמרתי לו שאני נצרך למטחה בבית הוריי ולמספר ימים. המשגשג התמכר לי עד מבט בחון אמרי: "אתה יכול לצאת הביתה, אבל תבוא שיתחילי לי שבע עם ראש השנה אתה חזר לשיבה". הוא חשב שאני מתכנן לנסוע לרבינו.

הנסיעה לאומן

"מיד חזרתי לחדר, לקחת את כל מה שנצרך עבורי לנסיעה ויצאתי לכיוון ברוך אריק. הגעתי לרדיוס וספרתי להם על הנסיעה, הם כלל וכלל לא אהבו את הרעיון, אבל למרות זאת הסכימו. יצאתי לשרה התעופה חאת הייתה למעשה הפעם הראשונה שיצאתי מנגלות היבשת. עד אז לא הייתי בארץ ישראל וגם לא בשום מדינה אחרת.

במסוט היו עוד כמה חסידים ברסלב בודדים ואני זוכר את התחושות שליו אותי מיד אחרי הניתוח באודסה. היה שם שילוב של כמה דברים. א' מדינה אחרת מבשרת ומזוהה. ב' זאת הייתה הפעם הראשונה שפגשתי מקרוב הרבה מאד יהודים מארץ ישראל. באמריקה ראיתי אותם רק פעם ושם. אבל באודסה פתאום הם הנפכו להיות חלק מהחברה שלי. שני השינויים הללו גרמו לי בתחילה עומת נפש ותחושה מאוד מאוד לא פשוטה. צריך להבין שההנהגה והמנהליות באמריקה כל כך טובה, הרשינו היה מיד השיפוע על המצב רוח שלי. היה לי קשה להבין אך כל החיות והמתיקות העצומה שהרגשתי בספרים של הרבי קשורה לטעון של האנשים הללו... אבל לאט לאט נרגעתי, ככל שהלפו השתנת, כך התיישבה רדתי עלי.

"הגענו לאומן וארגו שם שיעור הכנה לבחורים מפי הרב ה"ח" נתן לי בורגנש שליט"א. התאספו שם בערך מאתיים בחורים וזה מאוד העצים אצלי את העיין

בחור ישיבת בפורים בביתו של ראש הישיבה הגרנצ'א פיקלג'ר, ל אפרים עזמי ליטין

קבלת פתאום העווררות גדולה. ר' אפרים צביון ברבידל באמן

הכולל נפתח בלייקווד ולמדנו כל יום ארבע שעות (!) במשך תקופה תורות בעיון גדולי אנ"ש מארץ ישראל הגיעו לשם למסור שיעורים עמוקים ומתוקים כל כך, האווירה אז הייתה ממש מעין עולם הבא.

בלייקווד. באתי ב"ה בבית הנישואין והמשכתי להתגורר בלייקווד, עיר האברכים. באותה תקופה היו שלושה משפחות ברסלביאיות בבל העיר ונצורה התעוררות גדולה להקמת בית כנסת ע"ש רבינו זקן. ביתנים החזילו להגיע ליישיבת לייקווד מספר ברסלברי בחורים, בניהם גם ר' שמעון פריד המוכר היום כ"בעל תפילה" קביוצ'ק, ועוד בחורים שהתקרבו לברסלב ר"י יוסף כ"ץ, והקימו חברה שבועית.

"הבחורים ביקשו שאמסור להם שיעור והעניין התחיל להתפתח עוד ועוד. עברה תקופה והבחורים אט אט נעשו אברכים, כך שהתחלתי למסור גם שיעור לאברכים. תוך כדי כך, יצרנו קשר עם אנשי שלמינו בבורו פארק ומונסי, והקימו "ארנון ג' שיאחר את כל חבורת הבחורים בערים השונות. משהו כמו מורשת הנחל של אמריקה... עשינו שבתות התאחדות בתאריכים קבועים, השבת האחרונה של כל בין הזמנים, אחרי פסח ואחרי יסוכות, והעניין של רבינו החל לתפוס אתמנה. פתאום החל על של התקרבות לטווח את אמריקה. "לראשונה באמריקה נפתח חלל של ליקוטי מוהר"ן. מי שיום את הרעיון היה הרדה"ח ר' שלמה גולדמן הי"ד, יהודי מיוחד מגדולי תלמידי ר' צבי אריה רופאלי. היום כבר כולם מכירים את המושג הזה, אבל בזמנו זה היה חדוש עצום. הסלל נפתח בלייקווד ולמדנו כל יום ארבע שעות (!) במשך תקופה תורות בעיון. גדולי אנ"ש מארץ ישראל הגיעו לשם למסור שיעורים עמוקים ומתוקים כל כך, בניהם הרדה"ח ר' שלמה ארנון גולדנברג ז"ל והדה"ח ר' אברהם יצחק כרמל ז"ל, האווירה אז הייתה ממש מעין עולם הבא.

"באותה תקופה החל אצלי בירור פנימי בתוך הלב מה עלי לעשות הלאה. מצד אחד ההפצה הייתה אז נשיאה, מסרתי שיעורים חזיתי לקחת חלק בפעילות קודש של ממש, מצד שני הרב בתורתו הכניס בי כיה געגעע לארץ ישראל, מין חשקות כזאת שסוגלת על כל ההסברים האחרים. הרגשתי שהתגשמה שלי ישיבת לשם. אמנם הבשר והעצמות עדיין באדמת אמריקה אבל הלב כבר בארץ ישראל. התפללתי על כך הרבה מאוד ובסוף קיבלתי את ההחלטה: אוספיים את המוטלעלין ועולים לארץ ישראל. המעבר לא היה פשוט אבל אני שמח שזכיתי לקיים רצון צדיק, הרי הרב כבר אמר "מי שרצה להיות איש ישראל באמת דהיינו שילך מדרגא לדרגא, אי אפשר כי אם ע"י ארץ ישראל" (ליקו"מ כ).

לקראת סיום כיצד תוכלו לשתף את הקוראים בחייוק בדרכי העבודה?

"יש נקודה חשובה שעוהר לי מאוד וחושבני שגם אחרים יגילו להתבונן בה. כל הסידי ברסלב יודע שיעיקר הקשר בין התלמיד לרב נעשה ע"י ביטול. אצל רבינו קיימים שני מישורים של ביטול. האחד ציוות להוראות מעשיות. כמו: לא לאכול בצל חו, לא לשנות קפה לפני התפילה, לא לעשן, אפילו לקום בצנות, או חזיקין. זה נמכון חשוב מאוד. אולם הביטול השורשי יותר נמצא בדעת, במחשבה של האדם. לקחת את המחש של ולהחליף אותה בסבל הרדעת של הצדיק. "אם נתבונן מעט נראה איך תשיעין ותשען אחוז כמה שנתבב בליקוטי מוהר"ן, שייך להרגשה הפנימית של האדם. למחשבה, להרגשת הלב. ניקח לדוגמא את תורת ההתחזקות, העיקר זה לא ליפול בדעת. הפועלות המעשיות יבאו בעקבות המחשבה, אבל הכל מתחיל במח והלב. "הבער אותה בלב, בלבי ודייקא, שזעה כולנו" !!!

איש הישראלי בארץ ישראל

חני עברת ללמוד בישיבה בארץ ישראל?

באמריקה מקובל שבחור בגיל עשרים ומעלה נוסע לא"י ללמוד שם מספר שנים. אך ההורים שלי הסכימו שאסע בגיל צעיר יותר. התקבלתי לישיבת מיר בירושלים ולמדתי שם בין השנים תשנ"ט - תשס"ב. בזמן הזה שאבתי התחזקות גדולה מבתי הכנסת של ברסלב לאחר לראות הרבה מאנשי שלמינו שברושלים. ליחסי חרותי לאמריקה עברתי ללמוד בישיבה הגדולה 'בית מדרש נבון'.

שיחת חברים לליבון ההתחזקות במקוה של צדיק

בדרך חזר מאומן ...
 רבינו הקדוש לא רצה להיות כמו אותם מנהיגים ומפורסמים, שהחסימים שלהם נוסעים ואינם יודעים על מה הם נוסעים ועם מה הם חוזרים. במה זה אכן אמת? אנו עליו לעשות ענין שלא נחזור מהנסיעה לצדיק כלעומת שבאנו?

כוונה להיות אנשים כשרים, להתחבר לעצות הצדיק ולחזור בהתקשרות חדשה לספריו ולחיפוש עצותיו. אך לחבין באמת את כל סוד התיקונים איך הם נעשים, ומדוע דווקא באופן הזה שנוסעים אליו וכי' זה את אי אפשר להבין, על כך גם יש קושייות, ואנו נוסעים מתוך אמונה ובמסירות נפש גדולה, אדרבה, דווקא הצורה שבה אנחנו לחבין לבין לבית ולהבין אלו תיקונים פועל רבינו, מתוך האמונה שלנו - ומאדך הידיעה הברורה שבמקום ציונו הקדוש ניתן לפעול לשאוב נזכה להיות אנשים כשרים באמת, בכך אנו מקיימים את רצון רבינו שאנשינו יבואו אליו וידעו על מה הם באים. כשזו כוונת הנסיעה, למרות שבאמת איננו יודעים למה ואיך נעשים התיקונים, ממילא יודעים אנו גם למה אנו חוזרים, כי אנו חוזרים עם כלים חדשים, עם רצונות ברוחים לעבוד את ה', יש לנו זה גם את הכלים שהם הספרים והעצות.

רבינו אומר בפרוש בטיחה הנ"ל (חיי מוהר"ן של"ה) שלקח על עצמו להחזיר אותנו למוטב. הכוונה היא שעלידי שאנו מבנים ומקשיבים לדברי רבינו הקדוש שהכל במטרתו - "להחזירנו למוטב", זה נותן לנו תקווה ושמחה עצומה שאנו נמצאים תחת המטרייה של ה'רבה' הגדול. צריך רק להשליך את השכל ולהתחיל לבקש ולחפש בספריו הקדושים - לתת לרבינו הק' לסיים אתנו מה שהבטיח. אסרתי ושכחתי!!!

נסיעה המקרבת לתכלית

חשובות הר"ד מנחם מענדל אייזנבאך ה"ו, מדיועין עולית

על שאלה זו לא ניתן לענות בצורה ברורה, היות זה תלוי אצל כלל אחד לפי מעלתו ודרגתו, אך כן להצביע על נקודה ייחודית שקיימת אצל אנשי שלומנו.

מסופר על הרב הקדוש מטשערנבול שכשהתקיימה חתונת נכדתו עם נכד רבינו הקדוש, נכנסו אליו קהל רב וכל אחד נתן לו "קוויטל", איש איש עם נעני לבבו. לאחר מכן הרב מטשערנבול בהתפעלות, שמבין כל האלים אלו, רק אדם אחד שהיה מאנשי' - רק אחד ביקש ממנו על רוחניותו (שיש"ק).

רואים מזה את העניין של רבינו הקדוש, שכל בנינו ומטרתו הוא רק להביא את האדם לתכלית האמת, ולא ניינו אלא כולל נשמות, ממון ולא כבוד ומעמד. אדרבה, אחד כזה היה פחות חשוב בעיניו. כל אחד שבא לרבינו יודע שזוהי נגמתו, וכל מטרת נסיעתו היא בשביל עבודת ה' - לדלות ולחפש עוד ועוד עצות והתחזקות בעבודת ה', ולשפוך את מצוקתו ברוחניות.

אותם מנהיגים שהחסידיים נוסעים אליהם ושופכים את ליבם לרוב בענייני נשמות, עליהם אומר רבינו שאינם יודעים כלל לשם מה הם נוסעים ועם מה הם חוזרים, כי אין נסיעה זו מביאה אותם אל התכלית, ולא השיגו בזה את מטרת הנסיעה.

אמנם ברור שבחיי רבינו, שככל אחד הגיע אליו עם תשוקתו ורצונו, הייתה התגלות מיוחדת ב"ביתו" שרבינו אומר. בעת אמירת התורה רבינו רימז לכל אחד על כל המעברים שלו, וכיצד עליו להתנהג. עתה זהו היו הולכים כמה חודשים, עד הפעם הבאה שבאו לשמוע תורה מרבינו.

אך גם בחיים שאין לנו את החבינה הזאת בהתגלות משש, אפשר לראות אצל אנשי, איך במשך כל ימות השנה הלב מתמלא בגעגועים לרגעים המרוממים האלו שהיינו במחיצת בריה"ק, הריקוים והשמחה על הזכות שנפלה בחלקנו להסתופף בכל ציונו הקדוש, מעידים על האמונה שלנו, שאכן אנו יודעים עם מה חזרנו - התמלאנו באומן באוצרות רבים למשך כל ימות השנה!

שובו לכם לאהליכם

חשובות הר"ד נתן ויספיני ה"ו, בית שמש

זכיתי לשמוע את הר"ח ר' נתן ליברמנט שליט"א בכמה וכמה הזדמנויות כשהוא מדבר על נושא זה. תורף דבריו היה, שבמצבים כאלו שאדם מרגיש בהם התעוררות גדולה, כמו בציון בער"ה בפרט, ובימי ראש השנה הקדושים בכלל - צריך לכוזר היטב שלמות שעשעויה הוא מרגיש כזה התעלות והרגשה נפלאה בגדולת רבינו, מהר מאוד הוא עלול לנשכח הכל, ולכן אם הוא לא ישיקע כוחות כיצד לטמט את אותה התעוררות, זה אכן לא ישיפע עליו והוא לא ישתנה מהו.

כך גם מצינו במעמד קבלת התורה, שאחר כל הקולות וברקים שעם ישראל ראו ושמעו - "גם כל העולם כולו חל מפניך..." הקב"ה אמר לעם ישראל: "שובו לכם לאהליכם" - כי עיקר קבלת התורה נמדדת ב"ואלה המשפטים..." בחיי היום יום שבאים אחר כך. וכפי שכבר נאמר "מי יעלה בהר ה' - ומי יקום במקום קדשו" - כלומר, הרבה אנשים זוים יעלה להתעלות בהר ה', אבל עזריצין איננו שונארים קיימים עם אדם.

לכן, בשעת התעוררות, או מיד אחר כך - כל מן שזוכרים עדיין את ההרגשה האמיתית שהרגישו, צריך להרבות בתפילה ולבקש מהש"ת שיגדור לנו להמשיך הלאה עם הרישימו' הזאת, כדי שזה ילווה אותנו הלאה גם בזמני השנה.

נקודה זו שייכת לא רק בזמנים המיוחדים שהזכרנו - כל יום יום יש לאדם הרבה רגעים שבהם מאיר לו אור האמת - רגעים כאלו שהש"ת ברוב רחמי שולח לו התעוררות לתשובה, וכשאדם חקוק בדעתו שהמטרה בהארה הזאת, היא כדי שזה יתן לו כח בשאר היום, הוא ירבה בתפילה שדבר זה ימשיך אותו הלאה.

החזרה תלזיה בצורת הנסיעה

חשובות הר"ד משה לודמיר ה"ו, ביתר

השאלה מתעצמת שבתעיים בנוגע לנסיעה שלנו על "ראש השנה", שהרי כולנו נוסעים בלי לדעת על מה ולמה אנו נוסעים - רבינו הקדוש ציווה לבוא אליו, כשהוא מרגיש שיתקן שיהיה לנו אפילו קושיית על הנסיעה.

גם בחיים חזרים לארץ הקודש, לא בהכרח שנחזור עם "אורות" גדולים. להפך, תמיד לימדו אותנו שלא צריך לחכות שה'מוחין' יגיעו - והתעוררות אחי לכל בשר' למיוד בה האם נכון לעשות דבר כלנו או לא. כפי שמובא במה "מוהר"ן ש"ן יודל' שאל את רבינו: איך זוכים לומר תהלים ולהתבודד בהתעוררות הלב? ענה לו רבינו: תאמר לי - אצל איזה צדיק קבלתם לב? העיקר הוא להרבות בדבורים והתעוררות בהא ממילא. אם כן, איך שייך לקבל בוודאות, שכליטחזורים - יודעים עם מה החזורים?

מאידך, ששן כמה וכמה "תורות" ב"לקיטו' מוהר"ן שבמדרים בגדולת התיקון של הצדיק - שמתקן בראש השנה את הראש והמחשבה ועוד ועוד.

אלא הרצון והכיוון שלנו ברוחים מאד: אנו מצפים לבוא לרבינו מתוך

ישנה שיחה ידועה בשיחות הר"ן (שיחה ב'): "טוב מאד להשליך עצמו על השם יתברך ולסמך עליו... גם יאזר אין צריך לרדא ולא ילחשב כלל אם מתנהג ככאוי אם לאו מאשר שפומך עליו יתברך..."

מיה המשמעות של 'מסירת התנועות להשם יתברך?', וכן מה הכוונה ששוב אין צורך לחשוש שמא לא יצא די' חובתו?

חשובות ניתן לשלוח למספר פקס: 3180237-077 או להקליטא הודעה בקו המערכת: 02-5396363 ניתן לשלוח גם שאלות בנושא ההתחזקות

השאלה לחובת הבא

מאמר שני בסדרה

סוכה של אור בין מגדלי חושן

לאחר שאורה של חסידות ברסלב כבר כמעט ונעלמה מעין כל, החלה לפתע לוחשת גחלת האש הנצחית בינות למגדלי העסקים ברובע החושן של ניו יורק || **שיעורו של האדמו"ר מסאמבור** בהילולת רבינו שהתגלה || **העפר** שהובא מחצר רבינו לקברו של אברך צעיר מאנ"ש || **החסיד** שהתגורר בין פלורידה לקליפורניה || **המהפכה** בישיבת סאטמר || **המהפכה הברסלבאית** שכבשה את ארצות הברית **כפי שאיש לא ציפה** || **יריעת המשך** לסקירה ההיסטורית על התפשטות דבר רבינו בארצות הברית

אהרן אייזנבאך

אדמת אמריקה

תמונה נדירה ברשתות באישון

מסר שיעור מידי שבוע. הרב"ר הרג"ל וואלסיס בחופת תלמידו ר נפתלי ריכמן מאחוריו נראה החסיד ר אברהם נחום פשוונזן

ארמון של מלכים ושרים

הפצת דבר רבינו ב'מדינה של עשירות', זו שתוארה בפרק הקודם באריכות, לא נעלמה באותם ימים מעיני של העיתונות וסיקרה אותה ברוח אורחת. באחד מהסיקורים של אותם ימים נוכל לקבל זווית ייחודית ומרתקת על חסידות ברסלב בארה"ב של אותם ימים.

הילולת רבינו שההקיימה בשנת תשי"ג, שנים ספורות לאחר השואה האיומה, הרעישה את הרחוב היהודי של א.ו. והביאה לסיקור נרחב של המאורע על כל פרטיו המרתקים, במאמר שהתפרסם בעיתון 'מפורסם באותם ימים' מסוקר שהטיבל הברסלבאי ב'איסט סייד' של מנהטן, בו היו אנ"ש מתאספים ועליו הרחבנו בפרק הקודם. הנה תרגום המאמר לפניכם:

"רחוב ריבינגטון סטריט באותו ליל מוצאי שבת, בערב ש של יום שני של חול-המועד סוכות, לשב מראה זר ׀ לא ניכר הרחוב היהודי הישן ריבינגטון סטריט של ה'איסט-סייד' האירדישאי, שהוא עכשיו בבחינת פושט צורה ולבוש צורה, במקום קיבל פנים חדשות הודות לדיירים החדשים שזורמים לכאן מ'פורטו-ריקו' הספניולית שבדרום אמריקה. הקולות הרועשים עם תנועת הזרם הנועשים בין הרחובות שבין קלינטון סטריט עד לרחוב סופולק, מהרכיבים העורבים... מהחילונות הפתוחות נשמעים קולות של שירה ושמהה מקלטות המוסיקה של ההיירים של ה'איסט-סייד' החדשה"

"כאן ברחוב ריבינגטון הלכתי לסעודת ההילולא, ה'איראצייט של ר' נתמן מברסלב, שיום פטירתו המאה ארבעים ושניים יחוג באינו סוכה של ה'חסידי האמריקאים'... יודיע אתה אלה איפה נמצאת הסוכה של המסעדה הכשרה?.. שאלתי יהודי בא כימים עם זקן לבן מקוצר. "נהג כאן, עבור את המיסטה, ושם סוף תמצא את הסוכה". ענה לי היהודי באידיש גליציאית ובסבר פנים".

"בסמטה הגרה פגשתי במראה בני אדם שמעולם לא ראיתי, צעירים ומבוגרים עם פנים כהים ועיניים רושפות, גם ילדים קטנים הלכו הלך ושנוב מדברים בקול רם, צועקים, צוחקים, רועשים, אבל... הנה כאן היא הסוכה. בצד החצר, מסובכת בנייני מגורים נושפים עם מרפסות הילודים, כל אלו מלאים עם הפורטוריקניים (-יוצאי פורטו ריקו, אמריקאים), היוצאים ונכנסים ומשוררים וצוחקים ומחאאים כפיים לפי הקצב. לעומתם, נראית הסוכה בצד כמו ארמון קטן של מלכים ושרים, מסוככת במקלות וקנים, והדפנות מצוירים עם פסחים יקרים, וזוי הסוכה של המסעדה הכשרה, שם התאספו כמה מניינים של חסידים ברסלב לכבוד ההילולא של רבם, ה"נהג לנוב מקור כהמ", ר' נתמן מברסלב, אשר מכוונה בפי חסידיו עד עתה, "מנהיג רוב חי".

נשמתו של הרבי שם

"כביב השולחנות מסובים יהודים ומשוחחים מהצדק האמת, הו שאמר לפני הסתלקותו לפני חסידיו, כי: "היכן שתתאספו ותלמדו את הספרים של המשיכו אותי פתוח"...) כאשר הציר אומן שבאוקראינה עוד הייתה שלחם לעולם... הלי חסידיו ברסלב מגיעים על הקבר של הרבי ביום ההילולא והיו מספרים מהעבודתו שלו ולומדים

צריכים הייתם לראות את שהארבע צעירי חסיד ברסלב שרו ורקדו ועם איזה נימוס ודרך-ארץ הקשיבים לפרקי הליקוטי מוהר"ן שנלמדו לפני הקשיב

יחד מהתורות שלו, אותם תורות שנכתבו ונדפסו על ידי תלמידו הגדול ר' נתן מנימירוב".

"באותם ימים, היו מגיעים על ראש השנה אלפי חסידים ברסלב להתפלל באומן, בבית הכנסת המיוחד שנבנה ב'דייר' ר' נתן לא רחוק מה'בית-עולם' (-בית החיים), כדי שהחסידיים יהיו קרובים אל הצינן, וגם כדי שלא יאלצו לשמוע את הדקירות מהחסידיים השונים בעיר על ה'טויטע חסידות' (-החסידות המתה) של ברסלב. כיום, כשאומן מצוה ומסוגלת, היכן שמתכנסים חסידים ברסלב ללמוד קטע מלקוטי מוהר"ן, בטוחים הם שהיה נמצא לצידם, וכן גם בסוכה של 'ברבינגטון סטריט' שרתה באותה ערב ונשמתו הקדושה של ה'בעל-מספר הגדול' ואיש הגניעה, שנטף את כל סודות הבריאה והתיקון של אחרית-הימים בכוח של הגינון, בה'ע"ב יומין' שהם בגימטריא "חסד", וכמו שכתוב "עולם חסד יבנה"..."

"הקערות החד-צעמיות עם ההערינג והעוגות כמעת שהתורקנו כשאחד מן הברסלב'ר חבריי ר' אברהם פשבזמאן מחא כפיים כציפור בכנפיה בטרם מתחלת לפרוח, והוא התחיל לשיר בקול: אשיר אדם עז לו בך... עז לו בך... אשיר איש שלא ישחק וכן אדם יתאמץ בך... בן... דפנותיה הצריים של הסוכה כאילו פינו מקום לחבריי הרוקדים, הציבור התרומם נתף אל כתף חזונה והתחילו לשיר: "אשיר אדם עז לו בך".

"באמצעו של העיגול שמתי לב אל מכרי הלא האלה הרב צבי אריה רשומלה, בנו של חסיד ברסלב יקר ע"ה, הוא מספר לי בשמחה, שמחה ברסלבאית אמיתית, שהוא עצמו הגיע אל ההילולא עם ארבעה צעירים, תלמידיו מלפנים מקורם מה'תלמוד תורה', היכן שהוא משמש כמורה. ואילו כיום הם בני-ישיבה, והוא לומד עמם לקוטי מוהר"ן. על ראש השנה יום כפור עזבו את ביתם והגיעו להתפלל ב'ברסלב'ר שטיבל' ברחוב הסטר סטריט." הוא מספר לי כי בהבורים מגיעים מבתי שהסבים לא יודעים מ'השיקשית' (-הדת) כלל. הרב רונפלד עצמו מוסק משיבה ובהנהגותיו "בית יוסף" מברוקלין. מוסק מבהיר לי מיד, כי לא למד שם כי אם את חלקי

התורה שבגולה, ולא את 'שיטת המוסר' הליטאית, ואחר שקיבל סמיכה, נסע ללמוד בישיבת ברסלב "אור הנעלם" בירושלים, ונעשיו משמש כמלמד בתלמוד תורה בברוקלין ו'עושה נפשות' לר' נחמן מברסלב. צריכים הייתם לראות איך שהארבע צעירי חסידי ברסלב שרו ורקדו ועם איזה נימוס ודרך-ארץ הקשיבו לפרקי הליקוטי מוהר"ן שנלמדו לפני הציבור. בטוחני שבעל ההילולא ר' נחמן בעצמו, בוודאי היה לו הרבה נחת באותה ערב.

'הצדיק האמת נתן לנו תיקון'

אחר הריקוד'ל הראשון, פתח ר' בייך רובינזון, חסיד ברסלב נלהב, שיצא מכבשנו של הטיטל ימי'ש מחוקק עם אמונה וחסידות, והתחיל לשיר את השיר 'ידידות', שיר עם מילים, הברסלברי חסיד מספר לעצמו על ר' נחמן, הרבי, ומשורר על "ראש בני ישראל הוא אש חי, נחל

נובע מקור חכמה". הניגון מסודר לפי אלף-בית ויש לו עשרים ושתיים חזורים, ביום מתוארים גדולות וצדקות של הרבי, הדרכים והחיזוקים שלו, המשניות שלו משנים קדמוניות עם העשרה מיני נגנה. ר' בייך נגן כברסלבר חסיד אמתי, הוא מדיש עם הניגון עם המילים: "גדולה החמנות עלינו להוציאנו מעוונת, אף אם אנו כמו שאנו הודיענו כי ה' ממנו". קולו של הברסלבר חסיד מתחיל לרטוט בעת שממשיך לנגן: "ראש כל שנה ושנה צוה להתקבץ על ציונו אומנה, להתפלל עמו יחד ברננה ולצעוק על נפילת המלכות בכוונה".

באמצע הסוכה עומד לו ר' יצחק מנדל רוטנברג, השרף מברסלב, עם האבנט הרחב על מתניו, ומעורר את כולם לקנות מספריו של הרבי שזה עתה נדפסו מחדש בירושלים. "אני אומר לכם! רבותי", קרא ר' יצחק מנדל בקול רם, שגולה על קולו של המוזיקה הספיוולית שנשמעה מדריה סמוכה. "אני אומר לכם! רבותי! הצדיק האמת, שההילולא חל בו ביום האופיאו של משה רבינו, נתן לנו תיקון, שאנו יכולים להציל על ידו את עצמינו ואת קרובינו. תיקון הברית של העשרה פרקי תהילים הוא המתנה הכי גדולה שרבונו נתן לנו...!" ר' יצחק מנדל שתי בהגנות שלו תחובים באבנט, והוא ממשיך להלהיב את כולם: רבינו הגיע לאומן קצר לפני פטירתו, כי חיכו לו שם נשמות שציפו לתיקונם, רבינו כבר אמר פעם לאברכים שמיהרו בערב שבת לטבול במקווה (במקום להישאר ולשמע את דיבורותיו הקדושים) כי "אני נחל המטרה מכל הכתמים".

ציבור היושבים פתחו את הליקוטי מוהר"ן, ואחד מהנוכחים האדמו"ר מסאמבור ר' מרדכי גוטליב, (אביו של הרה"ח ר' שלמה אהרן גוטליב ז"ל - א.א.) לבוש בשטריומל וז'ופיצע, התחיל ללמוד תורה מר' נחמן מברסלב (תר' ד) בענין ה' אחד ושמו אחד, שלעתיד לבוא יהיה השם אלקים, הרומו על גבורה, ושם הוי' הרומו על חסד, יתאחדו, ואז יברכו רק הטוב והמטיב... ולא יותר דיון האמת, כמו שאנו מברכים כיום על בשורה רעה.

'מה זה 'עבירה'? ממשיך הרבי מסאמבור ללמוד מתוך הליקוטי מוהר"ן. 'עבירה היינו שעובר מעבר לעבר. כשיהודי עובר עבירה רחמנא ליציל, זה עובר בכל גופו ונקלם בעצמותיו ממש... וזה מה שכתוב על הצדיק 'שומר כל עצמותיו'...". הרבי מסאמבור לומד את הליקוטי מוהר"ן, לא כברסלברי חסיד מבטן ומלידה, אלא כמי שנתקרב עכשיו.

ההתלהבות הברסלבאית המקורית והאמונה העמוקה בצדיק הורגשו באוויר בעוצמה כשר' בייך התחיל ללמוד לפני העולם את המאמר הנקרא 'תקעו תוכחה', (ח' ותיא) 'הוא המאמר שר' נחמן מברסלב אמר בראש השנה האחרון, אחר ששתת ממנו הרבה דם, והיה ברור לכולם כי זהו הראש השנה האחרון של בעלמא הדין! אמר לנוכחים במקום.

ר' בייך רובינזון הקדים אומר; "כי ר' נחמן התנגד לרצון חסידיו, שביקשו כי יחוס על כוחותיו הדלים, והוא טרח ואמר לפנינו 'תורה' באותו ראש השנה, כי "ראש השנה הוא התג שלי, בראש השנה אני מתקן כל התקונים לכל האנשים שיש להם שייכות עמי". באותו מעמד נאמר המאמר "תקעו תוכחה", שזוהיה על המוכיח שאינו

קרא תורה מרבינו. האדמו"ר מסאמבור בלימוד

רבינו יכול להציל אותנו. ר' יצחק מנדל רוטנברג

כשגירסם של אנ"ש ביבשת. בין אלו שהגיעו אליו היו ר' שמואל שפיאז'ר, אברהם יעקב גולדריין, ר' שמואל ציצקי, ר' ישראל נחמן אשנין, ר' יחזקאל מרגליות, ר' נתן דוד שפיאז'ר וזכרון כולם לברכה ועוד...

השיעורים שפתחו את בית הכנסת

איש לא העלה על דעתו לפתוח בית כנסת לאנ"ש בווייליאמסבורג, חסידי ברסלב ביניהם. ר' הערשל וואסילסקי היו חוצים מדי שבת את גשר הענק החוצה את נהר הדרסון, ופונה להתפלל ברובע האיסט סייד, ולאחר שהשטיבל של שם נסגר, נותר ר' הערשל לומר שיעורים למקורבים בביתו.

מטעם כלשהו, לא רצה ר' הערשל בתחילה לפתוח שטיבל בווייליאמסבורג. על אף ששיעוריו של רבי"ל עמד בראש מעייניו, והוא היה עסוק בכל ענייני ההפצה, הן בארץ ישראל לבניית והקמת השולחן והישיבה במאה שערים, שם היה מרוכז של החסידים בארץ ישראל באותם ימים, וכן בענין הדפסת והפצת ספרי רבינו ז"ל, היה הוא הראשון להדפיס את הליקוטי מוהר"ן לאחר המלחמה באמריקה.

למרות שהיה עסוק במקצועו כ"מ ומלמד בישיבת 'תורה ודעת', בכל ערש"ק אחר שעת סיום הלימוד בישיבה, היה לו שיעור ידוע וקבוע בליקוטי מוהר"ן בחדר כיתתו בשעת 12-3 ואילו היו נקבצים מגוני הישיבות ובפרט בחורים ואברכים, ולמחרת ביום השבת התקיימה בביתו סעודה שלישית שהיתה נמשכת כשלוש שעות רציפות ולאחריה התפללו תפילת מעריב כשפילה בכוח.

בתקופה זו החליטו להתקרב בחורים מבקשי הישיבה הגדולה של חסידי סאטמר, והם נהפכו לחבורה מלוכדת. הם הגיעו רבות אל ר' הערשל להשתתף בשיעוריו, הרחוק החיה היה הבחור ר' עקיבא יונתן אונגר ז"ל שהיה מקורב עוד קודם לכן, והיה מבאי השיעור של ר' יעקב מאיר שכטר בירושלים בכל יום שלישי בצהריים, שיעור שנשמר בשעות בין הסדרים לבחורים צעירים. הבחורים שהשתתפו בשיעור האמור, נסעו לאחר תקופה לאמריקה ללמוד בסמיכות לאדמו"ר מסאטמר, שם גמשו בר' הערשל. הוא מסר לפנייהם שיעורים נלהבים, וסייע להם בדרכם להתקרבות לצדיק. ר' עקיבא יונתן היה לפידא שבויער, וקירב עוד בחורים לתורת רבינו הקדוש. בין המקורבים באותה תקופה אנו מוצאים את ר' אנשיל פוקס שתקרב על ידי ר' הערשל, הרבנים החשובים ר' זאב איידוארפער, ר' שלמה זלמן פישנער, ר' שמואל שפילמאן, ור' יצחק פרידמאן שחינו לאו"י"ט, שהצטרף גם הוא אל אותה חבורה מאוחר יותר.

לר' עקיבא יונתן אונגר היו זכות וחלק בהתקרבותם של חלק מהבחורים, והוא אף חיוקם בעודם בישיבה בדרכי ההתקרבות, והוא אף שמר על קשר מכתבים מיוחד עם הרבי"ם שכטער שליט"א. ר' עקיבא יונתן נודע בתפילותיו שנשמעו בנעימות מיוחדת, היה מתמיד וירא שמים. הוא שימש כמלמד דרדקי בח"פ פאמא, וזכה לנסוע לאומן פעם אחת בימי חייו בשנת תשמ"ח -

השרף
הברסלבאי
מנסה
לרמוז לו
שהוא
מאריך
יותר
מדאי...
אבל
ר' בייך
מחזיק
את עיניו
הרטובים
בתוך
הליקוטי
מוהר"ן
ולומד
ומספר
בו בזמן
סיפורים
בעל פה
על
הסתלקותו
של הרבי

כראוי שיכול להפסיד יותר מלהרוויח... כיון שה'מוכיח שאינו כראוי הוא מעורר ריח עץ מהטאט, ובלי ריח טוב אין הנשמה יכולה לינק להיות שלה, כי ריח שייכת להנשמה בלבד ואין לגוף הנאה ממנה'

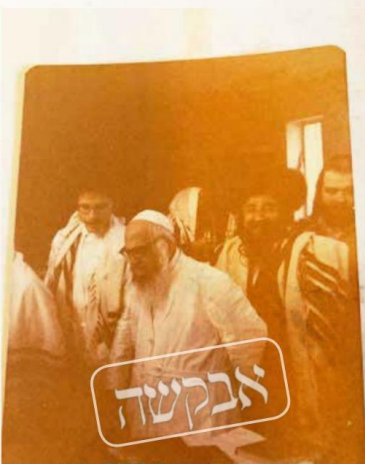
ר' בייך לומד בהתלהבות, בולע את המילים בהתפעלות, עד שאפילו ר' יצחק מגדל השרף הברסלבאי מנסה לרמוז לו שהוא מאריך יותר מדאי... אבל ר' בייך מחזיק את עיניו הרטובים בתוך הליקוטי מוהר"ן ולומד ומספר בו בזמן סיפורים בעל פה על הסתלקותו של הרבי.

השעה כבר שתיים באשמורת הבוקר, ומסביב לסוכה מתלקטים השוכנים הפורטוריקניים הם בזהים ומסתכלים, ודופקים כרגלם לקצב השירים הרקודים, אחד מהם עושה בידיו כוונם שנוצח על התזמורת... מיועד, אולי ר' נחמן בכוחו מעלה הניצוצות מהגניזה וההוללות שלהם... ע"כ מהסיקור של אותם ימים.

ירושלים דאמריקא

גם לווייליאמסבורג השכנה לאייסט סייד, זו המכונה 'ירושלים של אמריקה', הגיע אורו של רבינו באותם ימים, עד לימינו אנו מופצים דברי הצדיק למאות ולאפים, והליולת רבינו ומוהר"ת אף מתקבצים במקום כבר שנים רבות מכל ריכוזי אנ"ש בארה"ב. ייסוד השטיבל זקופה לזכותו של הרה"ח ר' הערשל וואסילסקי ז"ל ששמל עליו מתחילה ועד היום, כשכל פעולותיו בכל צעד ושעל נעשה על פי הדרתה של זקני אנ"ש בארץ ישראל, ובראשם ר' לוי יצחק גנדר, שעמד נעמו בקשר מכתבים.

ווייליאמסבורג שימשה גם בתור אכסניה ראויה לאנ"ש שביקרו בארה"ב כדי לנסוע לאומן, בימים אשר היתה זו הדרך היחידה כמעט להגיע לאומן. כדבר המובן מאליו הגיעו כולם אל ר' הערשל ששימש

על פי הדרכה. הרה"ח ר' צבי יוסף וואסילסקי והרה"ח ר' לוי יצחק גנדר בריקוד ביום השועטת רבה, מימין ר' אהרן ווייסנשטק

השטיבל בויליאמסבורג. נושא דברים ר' אברהם משה וואסילסקי, נראים אחיו ר' נחמן ור' אפרים נחמן אנשין ולהבח"ח ר' אברהם יצחק כרמל (באדיבות נחמן וואסילסקי)

ומתבודדים כל אחד בפניו, לאחר מכן רקדנו בשמחה. **הרה"ח ר' שלמה זלמן פישער שליט"א** גם הוא מהמקורבים מאותם ימים מספר בעונה על אותם ימים: היינו מתאספים במקום מסוור בישיבה באמצע השבוע, שם דיברנו יחד בעבודת ה'. כך גם 'הובאתי לשיעור של ר' הערשל בו ראיתי כוז מין פשטות. הפעם הראשונה שבאתי אליו היה בתפילת ליל שבת, מראה אנ"ש מתמללים בדבקות נעם, והתפילה חקוקה בעצמי עד היום, תקופה זה נמשכה זמן די רב, ורבים מבני החבורה מתרפקים על הזכרות עד היום. פעמים שהיינו יוצאים לפנות בוקר היינו ליער להתבודד, לאחר מכן היינו רוקדים בצוותא.

הרה"ח ר' זאב איידורופער שליט"א מתאר את אותם ימים נעימים, ב"ה זכיתי להתקרב לרבינו בארץ ישראל יחד עם ר' אברהם מרדכי פלברבוים ו"ל שקיבץ את הבורים המקורבים בביהמ"ד קטן ברחוב אמת ליעקב שהיה מכונה "החורבה". את בית הכנסת ייסד הרה"ח ר' ישראל נחמן אנשין זצ"ל ושם היו מתאספים הבורים לחבורות, כשהרה"ח ר' יעקב מאיר שכטער מוסר ליבנינו שיעור פעם בשבוע. ולפעמים הגיע הרה"ח ר' נתן ליברנטי שליט"א לדבר לפנינו.

מאוחר יותר נסעתי ללמוד בישיבת סאטמר בארה"ב, שם התוודעתי לשיעורו של ר' הערשל בישיבת תורה ודעת, בתחילה הוא בכלל למד לעצמו, אך אני החלטתי להצטרף ללימוד יחד עם ידידי החסיד ר' יעקב איתן אונגר.

האחרונה לימי חייו. ר' עקיבא יונתן אף ביקש בצוותא שיכסוהו עם עפר שהביא מחצר הציון הקדוש באומן, נקטף בדמי מיו, וזכה להשאיר אחריו דור ישירים מבן ת.נ.צ.ב.ה.

חבורה זו עמדה, כאמור, בקשרי מכתבים עם הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטער שליט"א. הסדר היה שר' הערשל וואסילסקי, היה שולח דמי מעמדות כל חודש לר' יעקב מאיר, והוא ביקש מבחורים אלו לאסוף גם הם כסף לשם כך. או ביקש ר' הערשל מהבחורים לכתוב ואף מר' יעקב מאיר ביקש, שכשהבחורים יכתבו לו מכתבים ישיב להם. שנים לאחר מכן נכרכו המכתבים יחדיו לתוך הספר 'אוסף מכתבים', אשר רובו ככולו ממכתבים אלו.

בישיחה עם כמה מהמקורבים של הימים ההם התוודענו לפרטים מיוחדים על חבורה נפלאה זו, שהייתה אף אחת אבני היסוד בבית הכנסת שם. כך מספר הרה"ח ר' שמואל שפילמן שליט"א מארה"ב, על אותם ימים: בבחורתי נכנסתי ללמוד בישיבה גדולה סאטמר. יום אחד נישא אלי בחור והציע לי ללמוד עמו בחברותא בליקוטי מוה"ר", נעניתי בחיוב לאותו בחור ששמו היה ר' עקיבא יונתן אונגר. כך הוא צירף אותי לחבורת הבורים שעסקו בתורת רבינו בישיבה. היינו יושבים והוגים בספרי רבינו ובסדרי לימודים ע"פ הנהגות ר' יעקב מאיר שכטער עימו שמרנו על קשרי מכתבים, אחרי הלימוד היינו עולים על גג בניין הישיבה

דברים היוצאים מן הלב

סדרת המאמרים הקולחים ומאירי
העינים שעוררו הדים רבים וריתקו
אליהם המוני קוראים יוצאים לאור עולם

**עם הופעת החלק
השני של הספר
'שיחת חברים', אשר**
זכה לתהודה רבה
והתקבל בחיבה
עצומה אצל כלל
אנ"ש מכל הגוונים
והחוגים, **כשהכל
מרוויס בו את
צימאונם - זקנים עם
נערים, ישבנו לשיחה
מיוחדת ומקיפה עם
כותב המאמרים,
בו הוא מגולל את
השתלשלות ואת
מטרת כתיבת
המאמרים והשיחות
הנפלאות, שפורסמו
מעל גבי 'הלוח
של ברסלב' ואת
המהפכה והשינוי
העצום והמבורך
שבא בעקבותיהם
|| דרך בעבודת ה'**

א קלה היתה עבורנו המלאכה לנהל את השיחה שלפניכם, שכן בעל 'שיחת חברים' מלבד עסקו במידון כסדרן בכתיבת ועריכת מאמרים מאירי עינים ומשובבי לב בבמות שונות, (כולל בגיליון 'אבקשה') עוד הוא עוסק ביותר בהרצאת שיעורים בכל רחבי הארץ ואף בקצויו תבל, כך שהשיחה הזאת נערכה בין נסיעה לנסיעה למסירת שיעורים בפריפריה.

« פתח דברינו היה בשאלה הנשאלת: כיצד התחילה כתיבת המאמרים, ומה הביא לכתיבת מאמרים בסגנון כזה? כפי שכבר נכתב בהקדמת הספר הראשון, עריכת המאמרים החלה לפני למעלה מעשרה שנים, בשנת תש"ע. הדבר התחיל בהשגחה פרטית מיוחדת, מבלי שפיללתי ושיערתי עד היכן זה יתפצט ויצבור תאוצה. היה זה בתקופה שמסרתי שיעור קבוע ב'שיבת ברסלב' בני ברק, התעורר בי רצון לכתוב דברי חזקו לבחורי החמד, בענין לימוד התורה, התיישבתי וכתבתי דיוורים פשוטים מכל אל לב, מבלי לסגת את דברי, ולאחר מכן הפצתי כמה צילומים בין הבחורים. השפה שבה כתבתי את העלונים הללו הייתה שונה ממה שהייתי רגיל עד אז. את תמיד הקפדתי להתנסח בצורה מקובלת ופורמלית, הרי שבעלונים אלו כתבתי בשפה שבה מדברים. משוהו כעין 'שיחת חברים' בכתב. בהמשך, התחלתי לכתוב מאמרים בנושאי "דרך הלימוד" המובאת בשיחות הר"ן שיחה ע"ו. את המאמרים לא פרסמתי, אלא כתבתי אותם לעצמי, והם נכתבו בעיקר מתוך רצון לברר את הנושא לאשורו, ולמצוא את שטיל הזהב שיאפשר לכל אחד מאתנו לעצוד בדרך לימוד נשכחת זו.

בתקופה זו הייתי יושב בביהכ"ס "אנשי מוהר"ן" שבירושלים, בשעות הצהריים, ושם הייתי כותב את המאמרים. נשבעתם כתיבתם לא ידעתי אפילו האם והיכן אפרסם אותם. כמה חברים שידעו על כתיבת המאמרים, קראו והעירו דגו, שוחחו וליבנו, ואף עודדו אותי לפרסמם. אך לא ידעתי האם וכיצד. אחרי תקופה קצרה, נתן ה' בלבי רעיון להפיץ את הדברים דרך "הלוח של ברסלב", וכשצנעתי את הדבר בפני ידידי היקר, בעל הלוח, התלבט גם הוא מהרעיון, ואישר אותו.

התחלנו לפרסם את המאמרים ב"לוח", כשאנחנו לא 'חולמים' עד היכן יעוררו הדברים הדים. בחסדי ה', הסגנון והנושאים מצאו חן בעיני הקוראים, והביקוש למאמרים אלו הלך וגבר, כשמדי שבוע או מקבלים תגובות חמות ומחזקות ביותר.

עם הזמן, התנדב חבר טוב לעמד את הדברים בצורה של גיליון ולשלוח אותם לכל מאן דבעי, כשבמהמשך התגבשה רשימת תוצה מסודרת של אנשים הצמאים לקרוא את המאמרים,

התחלנו לפרסם את המאמרים ב"לוח", כשאנחנו לא 'חולמים' עד היכן יעוררו הדברים הדים. בחסדי ה', הסגנון והנושאים מצאו חן בעיני הקוראים, והביקוש למאמרים אלו הלך וגבר, כשמדי שבוע מקבלים תגובות חמות ומחזקות ביותר

כשגם מהם או מקבלים תגובות חמות ולבביות.

« בסייעתא דשמיא הגך כותב בכל מיני במות, במה שונה 'שיחת חברים' מהכתיבה בשאר מקומות?

כפי שכבר הזכרתי, שיחות אלו - כשגם כן הם מצד תוכן המאמרים, העוסקים בליבון נושאים הכתובים בצורה זורמת של שיחה, בה משוחח הכותב 'בנוב' העיניים ובשפה פשוטה. הן שאינם עולים לדיון בממות תורניות רגילות. כגון, ההתייחסות לפסיכולוגיה; לימוד התורה בבקיות או בעיון; מה הפטש המעשי בשיחה ע"ו, כיצד הולכים עם התורות בליקוטי מוהר"ן, וכן התייחסות לכל מיני נושאים אקטואליים שעמדו על הפרק.

במסגרת השיחות הללו הרשיתי לעצמי להזכיר שם גם כל מיני נקודות 'בעייתיות'. היות ומדובר ב'שיחת חברים', יש הרבה דברים שלא נכתבו בצורה של הכרעה חד משמעית, אלא בדרך של הצעת דברים והצגת שני הצדדים של המטבע. כשיש המשך למאמרים משבוע לשבוע, ויש תגובות של הקוראים, המתלבנים יחד.

היו הרבה נושאים שהתחלתי לכתוב, והתגובות של הקוראים הפתיעו אותי וחספו לפני רובדים נוספים בנושא, ואף גררו מאמרים נוספים. כגון בענין של פסיכולוגיה, שפתאום התחילו קוראים להגיב בעד ונגד, ואף סיפרו על תופעות רבות שלא הכרתי, כך שלמעשה הם היו שותפים פעילים בליבון הנושא.

« אילו תגובות במוחזק הפתיעו אותך? אתן לך דוגמה: כתיבתי על נושא מאוד מורכב אודות מפורסמים של שקר, ואז בא אלי משהו והחל לעצוק עלי: מה אתה כותב נגד פלוני אלמוני, כשהוא מזכיר שם שלא הכרתיו כלל. כשהתחלתי להטקד שאני לא מכיר את אותו בן אדם, הוא היה בטוח שאני צוחק עליו וכך אכל כבר ידוע הפתגם שעל ראש הגב בוער הכובע...

כך גם קרה כשהתייחסתי לנושא הכאוב של ההדקקות לפסיכולוגיה. כתיבתי בסתמיות, מבלי להכיר אפילו את השטח. ופתאום התחילו להגיע תגובות וזמנות מאנשים שהשתייכו לסדנה מסוימת, ובמקביל התחילו לזרום אלי ידיעות וחומר נגד אותה סדנה, כך שמצאתי את עצמי בלב סערה שלא ידעתי על קיומה.

« מה הנושאים העיקריים המבאים בחלק ב'?

הספר כולל התייחסות מקיפה ומעמיקה לנושא הפסיכולוגיה, סדרת מאמרים המבהירה את הדרך איך לקיים בפשיטות את רצונו רבינו הק' שכל עם תורוטי, וכן מאמרים המוערים ועוד נושאים מאד מגוונים ושונים.

אן ראוי לציין
שהמאמר
על המועדים אינם
מתמקדים רק

ב'קדושת המועדים' עצמם, אלא מדברים גם על נושאים חשובים מאוד בעבודת ה' שמקושרים לעבודת התג עצמו, כגון: בסוכות התייחסות לתאוות אכילה, בחנוכה עניין ההתלהבות בעבודת ה', ובימי הפורים עניין ה'ריבוש או' הגורם לפירות רבות, ובפסח התייחסות לחמורות יתירות, לשבועות מיעוט שינה, ובאלול אין זוכים לתשובה, ועוד יוצא בה.

« כפי שהבנו נושא הפסיכולוגיה תופס מקום מרכזי בחלק זה של הספר, מה הביאך היום לנסוק בנושא מאתגר שכזה?

מדובר בעצם בנושא שאיננו קשור לברסלב דווקא, זאת תנועה שפוקדת את כלל הציבור בדרך שלנו, של נהיה אחר כל מיני תורות נפש וכיו"ב, כחדשים לבקרים צצים סדנאות וקורסים המתימרים להציל את בני הדור מתחלואי.

הדבר דורש התייחסות במיוחד בתוך ברסלב, אשר רבינו הקדוש ותלמידו הקדוש רבי נתן התיירו אחריהם כל כך הרבה עצות ותגובות וכוח קדושה עליון הנותנים מענה מפורט ויעיל מאין כמוהו לכל מעבריו והרפתקאות של האדם, לכל מצבי העלויות והירידות וכו', כאן מצאו להם בעלי עין נר נרחב לשווק את שלל תורות הפסיכולוגיות במעטה של דיבור רבינו. מה עוד שאין בברסלב סמכות מוחלטת שקובעת עבור כולם מה אמת ומה לא, וכל אחד יכול לקחת את זה למקום שהוא רוצה, כאשר ישנם כאלו שאות עיקר המסרים שלהם שאבו בראשיתם, לדאבונו, מפי איזה גורו במזרח הרחוק או במערב הקרוב.

« ומה הביא אותך לכתוב על הליכה עם תורות?

זה היה עוד לפני כל הרעש והמודעות שיש היום סביב העניין, והרגשתי שהציבור נחלק לשניים: יש את המעיינים הגדולים, ויש את אלו שלומדים ליקוט מוהר"ן בבקיאיות ויגרסה ולא יודעים איך ללכת עם התורה. והיה חשוב מאוד לפקח את העיניים שיש פה משהו באמצע, 'הליכה עם תורה' גם בלי עיון מפליג.

« האם אי מי מגדולי אנ"ש עובר על המאמרים ובודק אותם?

אכן כן. אני מקפיד ובודק את המאמרים לפני הדפסתם, לבידוקם וביקורתם של כמה מחשובי אנ"ש, תלמידי חכמים וחסידים ותוקים, ועל פיהם יישק דבר, כשעממים

איני מתיימר לקבוע מסמרות השתדלותי כמיטב יכולתי לכתוב את אשר הבנתי מתוך ספרי רבינו ותלמידיו, ורובם ככולם של המאמרים מורכבים מצוטטים מתוך ספרי רבינו, כשאני סה"כ נדגיש ומלבן נקודות מסוימות בדבריו הקדושים, ותו לא

רבות אני אכן משנה, מקצין או מוסיף, לאור ביקורתם.

אך באופן כללי, מאחד שהמאמרים אינם אלא בסגנון של "שיחת חברים", עודדוני חשובי אנ"ש שאין לחשוש כל כך, "ומן הזהירות שלא תרבה להזיח". שכן, המטרה אינה להכתוב דעות ולקבוע יתדות, אלא להעלות את הנושאים לדיון, ולעורר את תשומת לב הקוראים, ותו לא.

ואכן כאן המקום לציין ולהדגיש, את אשר פשוט ומובן לכל קורא: הדברים הם סך הכל חוות-דעת, מזווית הראייה המוגבלת שלי, וכמובן שאינם הלכה פסוקה!

איני מתיימר לקבוע מסמרות. השתדלתי כמיטב יכולתי לכתוב את אשר הבנתי מתוך ספרי רבינו ותלמידיו, ורובם ככולם של המאמרים מורכבים מצוטטים מתוך ספרי רבינו, כשאני סך הכל מדגיש ומלבן נקודות מסוימות בדבריו הקדושים. כמו כן, רובם המוחלט של המאמרים, הם לא חיידושים או תסיפות חדשות, אלא דיבורים פשוטים ויודעים לכולם, שעברו רק 'ליבוב' והמחשה, למען יתקבלו על הלב ויורו לעולם המעשה, ותו לא. אבל שוב: אין לקבל את הדברים כהלכה פסוקה!

« למה באמת אין הסכמות לספר?

כאמור המאמרים הם אינם נושאים פסיקה הלכתיים, ולא באים להתוות ולפסוק דרך בעבודת ה', אלא שיחת חברים, המיועדים לכך שכל אחד יבדוק בעצמו את הדברים. למשל כשעסקנו בעניין הפסיכולוגיה, לא כתבנו שם להיכן מותר ללכת ולהיכן אסור, אלא הם רק עוררנו את הלב להבין את הסכנה שבדבר, ועל כך שעל האדם לראות מה קורה עם עצמו.

« האם המאמרים שכתובים עכשיו בספר עברו ביקורת נוספת, או שנכנסו כפי שפורסם בלוח?

כמובן שלפני שהדברים מונצחים בספר הם עברו שוב בביקורת וליבון אחר ליבון, אך מפאת הרצון לשמור על הסגנון לא שינונו מעצם המאמרים, רק דברים הכרחיים שעלולים להביא לידי טעות וכו"ב.

« מה התגובות שקבלתם על חלק א'?

על חלק א' קיבלתי המון המון תגובות מהרבה בחורים ואברכים וסתם בעלי-בתי, שהתלהבו בענין לימוד התורה, להתמיד ולהרבות בדיעת כלל חלקי התורה, גם כאלה שאינם למדים בישיבות ובכוללים.

כך היה גם בחלק השני, רבים ציפו כבר לצאת הספר, ומשיאצו קיבלו בהירות ושינוי בהסתכלות ובינשה שלהם לענין של פסיכולוגיה, והתחילו לקלוט שזה לא שטח הפקר שכל הוצאה לבוא ולמכור את הגניזו וכו'.

עם זאת אני מרגיש שיעקר ההצלחה של תמימי דרך, היה באמת בגלל שזה התחיל עם משו פשוט, ולא בומבסטי, שנעשה מתוך צדון פשוט של כמה חברים להתחזק בעבודת ה', וכבר אמרו חז"ל שאין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין.

אגב; אודות המאמרים על לימוד התורה המופיעים בחלק א' - סיפרו לי אישית אנשים רבים שזה עשה אצלם מהפכה בלימוד התורה והתחילו ללמוד הרבה יותר, בצורה שלא תיאמן. כמו כן ידוע לי מקרוב שרבים שאינם נמנים על חסידי ברסלב, וקראו את המאמרים קיבלו מכך התעוררות גדולה.

כן יש לציין גם את המאמרים על כשרות המאכלים באומן, שהתחיל עם המאמר "מוות בסיר", שהיה הציבורי שעורר גרמו לכך שהכנסת

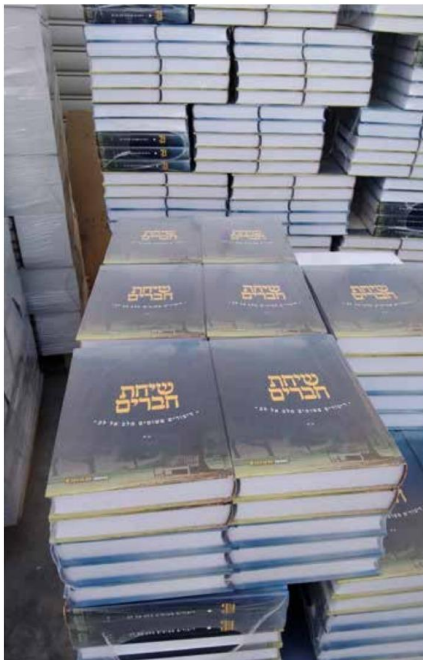
האורחים המופלאה של הרב שיינקיבלה את ההכשר והפיקוח המהודר של העדה החרדית, גם אז לא העלת בדעתי כלל

שיתעורר מכך דעת קהל ויעורר את האנשים הנוגעים בדבר לפעול בעניין.

« האם צפוי לנו כרך נוסף בדרך? יש עוד חומר לעוד כרך או אפילו לשני כרכים, ואכן מקווים שייצא בהקדם לאור. כבר התחלנו לעבוד על זה ומקווים שהפעם יקח פחות זמן.

« בסוף הספר, בכריכה, מופיע מכתב ללהב מאת הרה"ח ר' שמעון שפירא, מה הלהיב אותו כל כך? את השאלה הזו צריך לשאול אותו... אבל מתוך הדברים שכתב אפשר להבין שיש כאן דבר שמביא "לידי מעשה", וזה גרם אף לו אישית התעוררות והתבוננות מחודשת וכו'. וכן על המועדים וכו'.

אני עצמי התרגשתי לקרוא את המכתב, לא ידעתי מיאש שיש כזה מכתב, המו"לים הם שהשיגו זאת, והסגנון באמת הפליא אותי. ביקשתי אפילו מחילה מרבי שמעון על שפרסמנו את המכתב על הכריכה...!!!

הספר שיחת חברים חלק ב' באצטו מהדפוס

רובם המוחלט של המאמרים, הם לא חידושים או חשיפות חדשות, אלא דיבורים פשוטים וידועים לכולם, שעברו רק 'ליבוש' והמחשה, למען יתקבלו על הלב וירדו למעשה

« האם אתה חש שהמאמרים הביאו לתוצאות וחוללו שינוי רציני בקרב הקוראים?

המאמרים על פסיכולוגיה עוררו מאוד אנשים רבים שפקחו את עיניהם, והבינו שזה לא פשוט לקנות כל 'לוקש' שמוכרים המטפלים, ועוד בשם רבינו.

עוד דבר גדול שזכור לי לטובה כיצד התחולל כל הסיפור של 'תמימי דרך'. זה התחיל במאמר שהוכתרת שלו הייתה עם איזה תורה אתה הולך' (מאמר מ' בח"ב, רמב"ת 324) דיברתי על ההליכה עם תורה, וככל לא ציפיתי והאמנתי שיקרה מזה משהו ציבורי וכללי, וכפי שאף כתבתי שם בפירוט, שאני כותב את זה בתור חלום. אבל אחר כך כשקיבלתי תגובות ודש"ים נולד מהם המאמר 'חבורת' תמימי דרך' יוצאת לדרך'. ומשם ואילך הכל התגלגל הלאה וצבר תאוצה וברית שאת פיותיה אנו רואים היום, לאחרונה הכל השתנה לבלי היכר באמצעות המיזם הגדול של "לטילי בתורתך".

הנסיעה ה'מיוותר

אברך משקיע מאמצי על להחזיר את דודו בתשובה. הוא
סוחב אותו לראש השנה באומן - כמעט בכוח - ומתאכזב
לגלות שהוא אפילו לא שמר את הלכות החג... חודשים
ספורים אחר כך העניינים מתהפכים בבית המשפט הפדרלי
של ניו יורק כשמנדי מוכיח ש - - - // התגלות עוצם נפלאות
כוחו של הרבי שהותירה את אמריקה בתדהמה

מאת: נחמן גלינסקי

סיפור מהחיים

סיפור אמיתי על כל פרטיו, המובא עם השמות האותנטיים, למעט שמו של הישנה ופירשי

ת"י?!

שלושים שנה חלפו, ואפילו פעם אחת לא נשמע מכיוונם אות חיים!
זיה זה בתחילת הקיץ, באחד מהשנים הראשונות בהם החל הנגיד ר' אליעזר שיינר הי"ו ממי שלמים הקים את 'הנסכת האורחים המרכזית באומן' המארחת את עשרות אלפי בני הקיבוץ לנסוע לעיר אומן לראש השנה, על פי רצונו של ברנע הקדוש שציווה לבוא אליו לראש השנה. מנהג זה לשכור מטוס, ובו היה נסעו יחד עם ידידיו ופמלייתו לעבר שדה התעופה 'בוריספול' השוכן בעיר קייב, שבמרחק 3 שעות נסיעה מאומן. באומן עצמה, היה שוכר מתחם גדול ומרווח, בו היו סועדים יחדיו את סעודת החג ומפליים את תפילות ראש השנה בהתרוממות. כמובן שנסיעה כזו מצריכה לוגיסטיקה לא פשוטה, ולכן חיפשו אנשי של ר' לייזר אדם מתאים שיכול לקחת את הפרוייקט על כתפיו ולדאוג לאישורים השונים וכל הנצרך לנסיעה. לאחר חיפושים וביוררים, הם הגיעו לאברך בשם מענדל וערעברעגער, שההמלצות עליו טענו שהוא מתאים ביותר לניהול הפרוייקט, ולאחר פגישה קצרה סיכמו ביניהם כי הוא אכן לוקח על עצמו את הנסיעה והמסתעף.
כחודש ומחצה לאחר אותה פגישה, אחז מענדי עמוק באמצי ההכנות לנסיעה, ובאחד הימים הוצרך לנסוע לעבר שכונת בורו פארק שבניו יורק כדי לסדר שם עניין טכני כלשהו הקשור לאישור הטיסה. המגישה שהייתה מוצלחת במיוחד, גרמה למצב הרוח שלו לנסוק, ואת הדרך למכוניתו הוא עשה תוך כדי זמזום מארש עליו. בדיוק בקטע הכי קצבי של השיר, נפלטה לפתע מפיו יבבה לא ברורה, כשנלמדו עיניו הוא רואה את דודו - גלוי ראש ומגנחל וקו - סענדער פאלקאוויטש!
בלי לחשוב פעמיים הוא ניגש אליו, סיפר מה הוא ובמה הוא עוסק כעת,

זומה למעשה התביעה? - פנה השופט מעם הקתדרה. במקום תשובה, החלה הנתבעת להוציא מתיקה תמונות ותיעודים שונים, כשסדרני בית המשפט מסייעים להראות אותם לשופט ולכל הנוכחים.

"רואים בבירור, שהמנוח התנהג כאתאיסט (אפיקורס) מוחלט בשלושים שנות חייו האחרונות, היה ידוע בבירור שהוא לא האמין בהשאת הנפש, ומילא יש כאן תביעה על חטיפת גופה!" ---

ר' סענדער פאלקאוויטש (-שם בדוי לדמות אמיתית), היה מוכר ברחבי שכונת וויליאמסבורג כיהודי נעים הליכות ונל בריות. משפחתו ומשפחת רעייתו הם מהמשפחות המכובדות והמוכרות בקהילה, וכך היה גם ר' סענדער עצמו. ומשכן, כשביזם בהיר אחד פרק ר' סענדער עול תורה ומצוות בצורה גלויה ובטוח, יחד עם רעייתו, לא היה אף אחד שהיה מסוגל לעכל את זה...

לא עזרו שום שכנועים ושום שתדלניות. סענדער נתן נחש בדעתו, ומי שרק נמסה להשפיע עליו, "זוכה" לשמוע את הגיגיו 'הסדרים' לו במוחו כקו נחשים ה"י."

לא ארכו הימים והוא החליט שכונת וויליאמסבורג יהודית מדי בשבילו, וללא הודעה מוקדמת, נעלם הלה יחד עם אשתו ומטלטלו לעבר כוננת לא נודעת, כשהוא לא טרח לעדכן על כך אפילו את ההורים משני הצדדים. הקשר נותק.

הקהילה היהודית כולה היתה בהלם. ההידרדרות היתה כך כן מהירה ועמוקה, כשבפתע פתאום פרק מעליו כל עול, הפסיק לשמור שבת, נור את פאותיו וזקנו ההודרים, ועכשיו גם התאדה ללא שום רצון להשאיר עקבות כלשהם...

הוציע לרודו - לא פחות ולא יותר - להצטרף לנסיעה!

"אני רב בכלל בווליאמסבורג, והגעתי לכאן לסדר משהו הקשור לנסיעה, לרעהי זה סימן משמים שכדאי לך להצטרף!"

אבל סענדער לא השתכנע כל כך מר... "נפלת על הראש תניד לי? אתה לא יודע מי אני ואיך אני חי? מה אומן עכשיו? אני. לא. מאמין. נקודה! לא בסימן משמיים, ולא בקברי צדיקים! הנה לנפשי!"
גם אם הוא נבהל, הוא לא הראה זאת. "תראה, - הוא השיב תוך כדי שהוא בורר את מילותיו - כדי לומר לא אתה יכול עדיין לחשוב, מקסימום אם לא תתצה אתה יכול תמיד לטוב. בינתיים בוא נשאיר את ההענינים פתוחים ותתן לי את מספר הטלפון שלך, עוד נדבר"

"הלז?"

"כן?"

מדבר מענד, אחי"ן."

"סס?"

"זוכר שדברנו על הנסיעה לאומן?"

"גו?"

'איוו קרירדו... חושב מענד לעצמו "אני רוצה להציע לך עסקה!"

"גו?"

"תראה, אתה כן מאמין אז לא מאמין, אני לא אתוכח איתך עכשיו, אבל תקשיב מה יש לי להציע. אתה מגיע איתנו לטיסה, נוסע עד לקייב, יורד מהמטוס, ומשם אתה חופשי לנפשך. מקסימום אם אתה לא רוצה להגיע איתנו לאומן, תישאר בקייב, תטייל שם כמה ימים. ותחזור איתנו. מה כבר יכול לקרות?"

"אני שמח שהגעת בסוף..."

סענדער הניח את מוודתו על המסוע, "אתה זוכר אבל מה סיכמנו, יס, אני נותח בקייב, בני ביי, אוקיי?"

"אוקיי, אוקיי. הכל טוב, מה שאמרתני אני מקיים."

אומן, שם מחסוף הציבור הכי גדול לתיקון הכללי העולמי, הנהגשים. בין הענינים נשא מענדי תפילה נרגשת שמשוהו יוז בליבו האטום של דודו.

"תקשיב, נתתו עכשיו בקייב, מכאן אנחנו ממשיכים לאומן. סיכמנו שהאתה יכול להישאר כאן, אבל אני מציע לך לבוא איתנו. מה הפסדי? יהיה אוכל טוב, אתה תצא אפילו מהמחמם, תקבל חדר מפואר ונוח, תנוח כמה ימים, ודונו. מה

אכפת לך?"

"אני לא יודע למה אני מסכים, אבל שיהיה. בתנאי אחד!" - אמר סענדער בפרצוף קשוח - "אתה לא מנסה לשנע אותי כלום. מטוב ועד רע! אוקיי?"

"טאטע זיער! בוכות כל הצדיקים, בוכות הצדיק שטמון פה, עוזר משהו יקרה איתו! אתה יודע איהו כאב זה היה, אתה יודע כמה זיידע (סבא) ככה. כמה זה הויק לבריאות שלו. תעשה איתו משהו". התפלל מגדי בציון מרס ליב. יומיים תמימים שהוה סענדער באומן, הוא כבר הספיק ללכת למכרזי קניות, לתאיטור, ולגן סופיה. בציון הקודש לא דרך עדיין אפילו בטעות! בבווקר הוא קם, מתמצח שיניים, אוכל ארוחת בוקר ויוצא לטייל. "שלא תנסה אפילו להציע לי תפילין!" סיין ביום הראשון למראה פניו הכאבות של מענדי. "רבונו של עולם! לפחות משהו קטן, תרכך כבר את הלב שלך!" פרצופו הרומע של מענדי כבוש בפרוכת החכולה, מאחוריו ממתנינים עשרות אנשים לגשת לציון, המולה קולנית נשמעת מנחוץ, הוא לא שומע כלום. "כמה מנותק יכול אדם להיות?"

היום האחרון של השנה. כל יהודי מנסה לחטוף כמה שיותר מעשים טובים לקראת יום הדין, מענדי מחליט לנסות.

"תקשיב. עד עכשיו עבד הסיכים יפי. אני לא התערבתי, הנניח, טיילת, אכלת וישנת. עכשיו יש משהו היטהר. אי יודע אם שמעת או לא, אבל היום בשעה 12:00 מתאספים עשרות אלפי היהודים שהגיעו לכאן, ואומרים יחד את עשרת המזמור התהילים שרבי נחמן אמר שהם מסוגלים לתיקון. מה יקרה אם תצטרף?"

"תראה, אני לא מאמין בכלל בדברים האלה, אבל זה ממילא לא יכול לעשות לי כלום. מה אכפת לי? אני באמת נטח ככה בחופשה שסידרת לי, ואם זה יעשה לך טוב, אז בכיי."

מענדי חמק בשם מבוהרות: "שרק לא יראה את השכבה השקופה שמכסה פתאום את הענינים שלי..."

בשעה שתים עשרה הם הגיעו לרחוב פושקינה, הרחוב המרכזי באזור היהודי באומן, שם מחסוף הציבור הכי גדול לתיקון הכללי העולמי.

מענדי דאג לספרון עבור סענדער, עם עשרת המזמורים. הוא כבר יסתדר עם התהילים שהביא איתו.

יחד עם עשרות אלפי האנשים הם החלו לומר את התיקון הכללי. ידקות ספורות לאחר מכן, קלט מענדי שסענדער מנסה להתחמק ממנו הוא הביך משהו מתרושש פה והניח לו להיעלם בין האנשים הרבים שגדשו את הרחוב.

אולי מצטרף אלי לנסיעה לאומן. איש בניסיעה מארה"ב לאומן

בסיום אמירת התיקון הכללי צעד מענדי - כמו כולם - לעבר הציון הקדוש, הוא ניסה להתקרב יותר ויותר למצבת הציון הקדוש, ולפתע, נפער את פיו בתדהמה---- צמוד לציון, מתרפק כולו. עמד סענדר 'השנה ופירשניק', כשעניו עיניו הפכו למעייתות שמהם זולגים נחלים מים, עיניו אדומות ונפוחות, וכל גופו רועד בלי שליטה... מענדי לא הצליח להתאפק, ותיעד אותו במצלמה שהיתה בכיס חליפתו.

היה לו ברור שמעכשיו מתחיל פרק חדש בחייו של סענדר. כל מה שהיה עד עכשיו, נמחק כלא היה... סענדר הוא עכשיו כמו תינוק שנולד, התשובה השלמה שהוא עשה בודאי הרעישה את שמי השמיים, ועכשיו צריך רק להתפלל שאשתו תזכה אף היא ליפור בתשובה יחד איתו... 'כשהוא פירסם את סיפור חזרתו בתשובה, התיעוד הזה ינציג את העניין בכפליים' הרהר לעצמו.

בקורתות החל מענדי לחשוב אין הוא משיג עכשיו בשביל סענדר גברים תגינים ומחזור חדש לתפילות ראש השנה...

"סוֹרִי, אפשר אולי לשבת כאן?"
 "אי שומר את המקום הזה לדוד שלי, תוכל לחפש מקום אחר?"

ליל ראש השנה, הכל לבושים לבן, ומלצרים מעונבים מנמישים את מסעות יו"ט הרחוב בכלים מהודרים. עיניו של מגיד מופנות אל הפתח, הנברשות המפארות מתיות נגוחות של אור, אולם האוכל המואר מתמלא עד ועוד, אבל סענדר עדיין לא מופיע... למחרת, בסעודת היום, אותו סיפור חזרו על עצמו. השירה האדירה שנישאת בחלל האולם אינה מצליחה לסחוף אתה את מענדי, הוא עסוק רק בדבר אחד ויחיד 'מה קרה עם סענדר?'

בילה השני נפתרה החידה, ולא לטובה. לאחר היסוסים רבים פנה מענדי לכיוון חדרו של סענדר, וליבו לא היה מוכן לשאת את מה שראו עיניו.

חלן החדרון הזעיר שהיה צמוד לחדרו של סענדר היה חשוך, ולפתע האור. ומכיוון החדר נשמעו קולות שלא ניתן היה לטעות בהם, אלו היו צליליה של מקהלה פילהרמונית כלשהיא.

'הוא מחלל יום טוב!' הרהר מענדי לעצמו, ושפתיו הלכו והלבינו... הוא עמד שם כחלוש רעם כמה דקות, כשהוא אינו מסוגל להגיע את רגליו, מרגיש אילו יישאר כך קפוא לצנח... הוא היה בטוח שיש לו סיפור מרעיש על יהודי שחזר בתשובה, והוא, מענדי, יגזרו האשם, והכול מנפץ לו בפרצוף... ואו, פתאום, נפתרה לו חידה נוספת. גי אוקראיני צעיר ומנוגס התקרב לחדר ובידיו נגשים מלאים בכל טוב המטבח, מטנבר של 'אל התאים' לסענדר לאכול יחד עם שירת היהודים שנגשו את המתחם, והוא הזמין את הארוחות ישירות לחדרו, שם התנהג ככל העולה על רוחו...

שניה אחר כך התנער מענדי, קולט שעוד רגע הולך המלצר לדפוק בדתל החדר של סענדר, וזו תיפתח... בצעדים לאים הוא כשל אף אולם האוכל, מנסה לשווא לעודד את עצמו... השעות התחרות עד מוצאי יום טוב עברו עליו במסיונות קשים להתגבר על הדמדוך. אין הוא מנסה לישמוח כשהוא יודע בבירור שדודו מחלל יום טוב!?

אבל סענדר לא השתכנע כל כך מהר...
 ה"ראש הגיד ל"י אתה לא יודע מי אני ואיך אני חי?! מה אומן עכשיו? אני לא מאמין. נקודה! לא בסימן משמיים, ולא בקברי צדיקים! הנח לנפשי

ועוד לחשוב שאתמול הוא היה בטוח שהכל מאחוריו...

"לצעריהו זה כבר לאחר מעשה" "אין מה להציל, מצטער..."

החרד המלא באפודות צהובות ותכומות, לא הצליח לשדר אורורה של בית מלון, והיא חשה שעוד רגע והנברשת קורסת עליה בקול רעש.

כדרכם של ה"שמיים בחלקם", אותם אלו שוויתרו על חי נצח ומנסים לשכנע את עצמם שהעולם הזה מסוגל לספק תחליף לעונג הטמון בקיום הנודח, נהגו גם הווג פאלקאוויטש לצאת לנפש מידי כמה שבועות.

בתחילת השנה הולועית, הם החליטו שזה זמן מתאים לחפוש ושכור חדר באחד המלונות, בשלב מסוים יצאה האשה לרדע להכין קפה בלובי המלון, ולאחר שחזרה מצאה אותו שרוע על הרצפה בתנוחה משונה. מיד היא הזעיקה אמבולנס, שהגיע רק כדי לקבוע שצריך להוציא תעודת פטירה...

הלן, מדבר אייב מבית ההלוויות האזרחי בפלורידה. אני מצטער להודיע לכם שבן שלכם, פאלקאוויטש סענדר, מת אתמול. ההלוויה תתקיים בבית ההלוויות שלנו, מחר בשעה שתיים בצעריים... הוא התיישב על הכורסא בלאת. לא מסוגל אפילו לנחך עד כמה הפקיד לא נשמע מצטער. כל כך קיווה שלפחות בסוף ימיו של בנו, כשיראה את יום

ההכחות הנדו היו תחנות. בית המשפט הפדרלי בארה"ב

המיתיה מול העיניים, יקרה לו משהו. כאב לו שהוא לא זוכה לראות את זה, אבל ידע שחשובה לו הטובה הנצחית של בנו לא פחות ממהנת שנגמעה ממנו. והנה, הוא כבר לא פה, כבדו פתאומית... טנראה שהוא נפטר באותו אופן בו הוא היה חי כל השנים האחרונות. בלי ויודי, בלי שמע ישראל, ה' ירחם... בקושי רב הוא התרומם מהכורסא, ונטל את הטלפון לידי, ממרה.

יש טיסה ארוכה עד לפלורידה, חייבים לסדר במהירות את הדרכונים ולהזמין כרטיסי טיסה, וראוי שכמה שיותר קרוב משפחה יגיעו, שלפחות לוויה נורמלית תהיה לו. צריך גם לפרק את השווער שלו, לא מאמין שהבת שלהם התקשרה לספר.

הם עמדו יחד, לבושים כולם בחליפות ארוכות, 'הסדידיע אידן' בליבה של פלורידה הרוחוקה, והביטו במיטה. 'היא' עמדה מולם והביטה בהם במשטמה. עניהם זלגו דמעות, אף זדוקא בגלל פטירתה הפתאומית. בתדהמה, הם הבינו לאיטם שרעייתו המסורה' מתנכת

שני עינוי הפכו למעיינות שהם **זולנים נחלי מים**. מעמד העיקון הכללי העולמי

מאורך הרוח שאגרו לעצמם לפני השיחה, ולגרסם להם לסיים את השיחה במילים ששות וניקוק פתאומי.
"אין ברירה", אמרו לו כולם "המשפט יתקיים במועד. תהיה חייב להחזיק, וביתנים נשאר רק להתפלל..."

זו יורק, בית המשפט הפרדלי.
הפטיש נצטר על פולחן העץ בקול רעש. "בית המשפט" צווח הסדרן, נהנה מתשומת הלב. "הציבור מתבקש לשמור על כבוד בית המשפט, ולהקפיד על דממה מוחלטת. את מי שקיבל אישור מהשופט יכול לדבר!"

האולם הבינוני שבו התקיים המשפט היה מלא למחצה. על דוכן הנאשמים ישב מעדני כשראשו כבשו בין שני ידי, ועל ברכיו תהלימל זעיר. שפתותיו ריחשו את מזמוריו של דוד המלך "הצילני אל אבי אהי מיד עשיר", ומוחו יצר להם כל העת פירושים חדשים ותואמים למצבו הנקשה 'רבונו של עולם, הצילני נא מיד אחותי, בת לעם היהודי שמתנהגת כמו עשיו. במקום ההודות לי שהבאתי את בעלעל לקבר ישראל, היא הובעת אותי לבית המשפט. אוי אטאט, הצילני נא! אמר באלם קול.

ההוכחות נגדו היו הותכות. בזה אחר זה הצגתו בת הווג' המסורה/ את ההוכחות לדרך חייו של המנוח עד יומו האחרון, את כפירתו המוחלטת בכל אמונה דתית שהיא, ואת צוואתו החתומה בידי עו"ד בה הוא מבקש לשרוף את גופתו לארץ מותו.

"חץ" מהעונש שצריכים להטיל על הפושע הזה, נבקש בתוקף את גופתו של המנוח בחזרה, כדי שנוכל לקיים את רצונו". החיורן שפטט על פניו של מעדני היה נורא. אם עד עתה ניחם את עצמו שעם כל עמדת הנפש, לפחות גמל חסד של אמת עם דודו, מתברר לו כעת כי הכל ירד למיניו. גם יענש לפי גמלתו של שופט הפרדלי, וגם יצטרך לגלות לבין שהשופט פנה אליו. "זוער/צבער/גער

איתו. מה שיך לומר להגנתו?". אפילו עורך דין הוא לא הביא איתו. וכי מה עינד?

בקושי רב התרומם מהספסל הנקושה עליו ישב, נמסה לעודד את עצמו באמונה שהכל לטובה ואין דין נחרץ למטה אלא אם כן

רבונו של עולם! לפחות משהו קטן, תרכך כבר את הלב שלנו" פרצופו הדומע של

מעדני כבוש בפרוכת הכחולה, מאחוריו ממתנינים עשרות אנשים לגשת לציון, המולה קולנית בשמעת

מבוזר, הוא לא שומע כלום. "כמה מנותק יכול אדם להיות?!"

לשרוף את גופתו, כמנהג הגויים הכופרים בהשאת הנפש---
הלהם היה כפול, כשסדרן בית ההלוויות הקריא את צוואתו של סטנדרע, בו הוא בעצמו ציווה להתנהך עם גופתו לאחר מותו. האבא, הרב פאלקאוויטש, זה שמעולם לא בכה, התייפח בקולניות שזועה על כל לב. נדמה היה שהצער על כל שלושים השנים האחרונות, מתקפו לבכי הזה.

לצידו עמד 'השווער', מי שכבר עשרות שנים לא ראה את בתו. ועל אף שעיניו המסומאות בדמעות הביטו לעבר ארון העץ שעמד בדממה במרכז החדר, ידעו כולם שהוא לא ראה אותה. כתפיו השמטות עלו ורדדו, לקצב פרצי הבכי שבקעו מפיו.

גם הקשוחים שבחבורה לא היו מסוגלים להישאר אדישים. לכל אחד מהם הייתה קבלה אותה הוא קיים באדיקות לזכות תשובתם השלמה של בני הווג. בכינוסים המשפחתיים בהם בלט החסר שלהם, היו מחלקים תהלים, ומברכים ברכות בכונה 'כדי שיחזרו הכי מהר ששייך'.

כמה קיוו, כמה ייחלו... כולם היו בטוחים שעוד יבוא היום, וסטנדרע יחזור לחיק המשפחה, לחיי התורה והמצוות, והנה, המת מוטל לפניכם, ולא לשם קבורתו בבית החיים.
הגיעו במאבק לחלוק לו כבוד אחרון. 'לויה נורמלית' אמר האבא... טקס שהייתה הגופה אמור להתחיל בכל רגע, ה' ירחם, ונאנו אנו באים!?

בין המתאבלים באיבלות הכפולה, עמד גם מעדני זוער/צבער/גער מידוענו. מעשי כחמדי, הבין מעדני שלא שייך לתת למצב להתנהל כפי התנוון המזעזע. והחליט לעשות מעשה.

בכמה דחייפות מרפק ריכו סביבו ארדמים מהצעירים שבחבורה, ולאחר כמה קריאות עין, שכבהצו הלול את כוונתו, חספו באחת את ארון העץ בו שכב סטנדרע בדממה, ותוך דקות ספורות כבר דהר הנגדו שלהם על המלחון לעבר בית העלמין היהודי באוהו, שם שמנו אותו מחוץ לגדר.

אולם, אם קיוו שבזאת תמה הפרשייה, הם התבדו במרהר.

חריקה צורמת פילחה באחת את השקט הסמיך.
הרווח האחרון התעורר לחיים בבת אחת, ובנייה העקב המנומנמים הואר בחוקת כחוליים - מהבהבים ומרצדים.

פה ושם נפתחו הלחות, מבעדיהם הציצו ראשים שקרנים, עיניהם מתועלות בתבונה לנוכח הבינה הרבות שביאלו את הרחוב.
מעדני ישב בביתו, ועל אף שהוא שמע את הקולות לא יכל לגשת אל החלון. מאותה סיבה שלא יכל ללכת לישון, לא היה בדין את האמן לספק את סקרנותו.

יום ארוך היה מאחוריו, שתי טיסות של שלוש שעות כל אחת, ועוד מבצע קמפין שמוטל אל החרחוב עליו נתנו בו את אחריותה, ובנאמניו עליון שמר על אישיותו עיניו לבצע לפעמי שהיא מסיים את חוק לימודיו הוימי.

אולם לא ניתן לבן ברעיה בו הסקרנות. דקות ספורות לאחר מכן - שדולת הבית כמעט נפרצה מהלהומותיהם של החמושיים שהעמיקו מבעד ללול, ובקולות חמושים הרורו בישיבי הבית לפתוח להם בשם החוק - הבין מעדני בדיוק למה הם גייעו...

פחיל מחשבוחיו שהלך והתפולח הלך ופתול, ומעדני נגדו בכוח לכיוון תגיית שפיערה את דלתה המסורגת למראהו.

שורת העסקים שנסבסו לעובי הקורה הגיעה למבוי תתום. כל נסיונות השבטנו נכשלו, ונתרצותה העקבית של התובעת, הלא היא אשתו של הנפטר, העלתה את רב ההאגה מזה שמוציא לקרות. "מנוחה לקיים דברי תורת", לא ככה אומרים אצלכם?". אם תרצה, הנה היא הדין המשפטיים שהכי ריפה את ידיהם של מציעי התורה למיניהם. עזות המצח של השנתה ופרשה' הצילחה להוציא אותם

צמוד לציון,
מתרפק כולו,
עמד סענדרער
ה'שנה
ופירשיניק,
כשנישי
עיניו הפכו
למעיינות
שמהם זולגים
נחלי מים,
עיניו אדומות
ונפוחות, וכל
גופו רועד
בלי שליטה...
מענדי לא
הצליח
להתאפק,
ותיעד אותו
במצלמה
שהיתה בכיס
חליפתו

"-בודאי, אנו ממוזנים לכך" ענה השופט. בקול שקט החל מענדי להסביר על המנוג בקרב חסידיו של רבי נחמן מברסלב לנסוע אליו מדי ראש השנה, לאט לאט הסביר גם את המושג 'תיקון הכללי' ומנוג אמירתו בצורה המניית בערב ראש השנה. הוא לא עצר, המשיך לספר על הנהירה הגדולה לציון של רבי נחמן במהלך היום של ערב ראש השנה, ולסיים תיאר בקול את מה שראו כלם קודם לכן "ביום הכי גדול לעם היהודי, עמד המנוח סמוך לציון של אחד מההדקרים הכי גדולים לעם ישראל, ובה בכי תמוררים. מה כל זה מוכיח אם לא שבמעמקי ליבו הוא האמין באמיתותה של הדת היהודית!?" סיים מענדי בקול מרוגז.

"בית המשפט!!!" הכריז הסדרן שוב, הווילנות האטומים כמעט מתנענעים מקול קריאתו. הדי הדיבורים שככו לאיטם והשופט החל להכריז "ובכן, התננים שהוצגו במהלך הדיון מראים בבירור שהמנוח היה יהודי מאמין, ומשכן, איני רואה סיבה שלא לקבור אותו בצורה שקובעת ההלכה היהודית". הוא הגביה את קולו והמשיך "פסק הדין! התבע זכאי מכל וכל, ועל התובעת שלם התצאות משפט ופיצוי לתבע" !!!

עדיין אינו מעכל את גדל הנס, ישב מענדי במושב האחורי של המונית שהציעה לו את שירותיו ביציאה מבניין בית המשפט. 'מי האמין, שכזו טובה תצמח מהנסיחה שלו לרבי! הייתי מיואש ממנו למדי. אחרי כזו התרגשות ובכי שגרמה

הכריזו עליו למטה. חיך קנטנן נחלה בוויית פיו כשנכר בעצרת המונית שמתקיימת ממש כעת, בה אומרים יחד תהילים לזכותו.

"ברשות השופט אני מעוניין לשאול שאלה" התחיל בקול ודע.

"-אתה מודע לכך שאתה כאן הנאשם, ואני הוא זה שאמר לשאל אותך שאלות כן?"

"כן כן, כמובן! - השיב בחיפזון - השאלות הם אך ורק לצורך הדיון"

"-אתה יודע מה? השופט הביט בו מחויך. משעמם לא הולך להיות כאן היום... תשאל, בבקשה!"

מענדי ראה שהרוח נושבת לכיוון חיובי, ושאל בקול מעודד יותר "איזה יום בשנה הוא החשוב ביותר ליהודים?"

לאחר כמה רגעים של הקלדה מהירה ועיון במסך שלפניו השיב השופט "ראש השנה, היום הראשון של השנה היהודית, נו, לאן אתה חותר?"

"כונן מאוד, כבוד השופט. ובכן האם יודע לכבוד השופט המנוח השנה באותו זמן?"

"-מהיכן שאדע?"

כעת היה תורו של מענדי להפתיע. מתיקו הוציא את המצלמה. זו שהוציאה את הרגעים המרגשים, אלו שענדרע החחרט עליהם דקות לאחר מכן.

"ברשות השופטת ברצוני להראות משהו לנוכחים" אחז מהסדרנים ניגש אליו ונטל את המצלמה

לידיו. תוך רגעים ספורים הוחשף האולם ועל הקיר שמעל דלת הכניסה הוקרנה בענק דמותו המגולחת של הנפט.

פתוחה הקולנוית הוילו דמעה. האולם, וכמה מהנוכחים הוילו דמעה.

המתח באולם היה בשיאו. התובעת נתקפה בחוסר נוחות, מתקשה להביט לאן הדברים מתפתחים.

"אני יכול לתת הסבר קצר למה שרואים כאן בחיפזון?" פנה מענדי.

ישנה תביעה על חסיפת נופת. בית קברות יהודי בארצות הברית

לי להאמין שהוא בעל תשובה אמיתי, כשפתאום הוא חורב לגמרי. הייתי בחוש שסתם סחבתי אותו, והנה מתברר גדול הישועה שחייתה מוניתה וזוקק בנסיחה הזאת!"

הוא הרים את הטלפון שהתעקש להראות את נכוחותו באמצעות צילומים חוזרים ונשנים. על הקו היה אחד מיידייו העסקנים שפעלו רבות למענו בימים האחרונים. בקול נשנק מהתרגשות תיאר את סדר העניינים במהלך המשפט, וסיים את השיחה כמעט בצעקה, כשהנהג הגוי מביט בו בחימוך

מכניע למראה הקדמית, "הרבי'ה הבטיח שמי שיאמר את התיקון הכללי על ציונו יהיה לו מזה טובה נצחית! סענדרע המחיש לי את זה בחוש!!!"

יש לכם סיפור המתאים למדור? אתם מכירים סיפור מרתק על כוח הצדק שיכול לחזק את הקוראים?

שלחו לנו לפקס: 025396363

או חיינו למס': 0533183654

ותזנו לזכות את הרבים באמונת צדיקים!

(כל סיפור על כוחו של הרבי, או נסיחה לאומן וכד, יתקבל בברכה. הפרסום יהיה תלוי בשיקולי המערכת)

עינים צופיות

עזה הציפה לבו למראה פניו הקדושים של רבנו. הוא מהר לפנות שני פסאות הראויים למושב, והציגם לפני האורחים שהתישבו ליד השלחן הרעוע.

האם אין לה בבית תקרבת כלשהי לאורח הדגול? - שאל רבי חייקל את קרובו העני.

נאנח היהודי עמקות והשיב, כי בעונותיו הרבים ביתו מרקן כליל, הוא ובניו ביתו סובלים חרפת רעב, ודאי שאין הוא יכול לחשב על פבוד לאורחים.

והאם אין לה כמה פרוטות לקנות דבר מה? - המשיך רבי חייקל להקשות.

פיסי ריקים - השיב היהודי, ופניו מכרפמות מבושה.

הביט רבי חייקל סביבו, ועיניו נתקלו בזוג פמוטות הנוצצים מתוך הדלת.

קח פמוטות אלו - הצביע רבי חייקל - לה ומשכן אותם, ותמורתם קנה משהו לכבוד את רבנו...

הלה אץ למלאות את דברי רבי חייקל, וכששב והציג על

מראשוני תלמידי רבנו ומן הגדולים שביניהם היה רבי חייקל, הוא התקרב לרבנו בראשית ממלכתו בעיר מודריבקה, דבק בו והתבטל אליו כליל.

רבי חייקל היה השליח-צבור בבית-מדרשו של רבנו בימים הנוראים של ראש השנה ויום הכפורים. הוא היה עובד את ה' מנעוריו ואיש גדולש מאד. לא אחת ראו אצלו דברים מפלאים על-טבעיים - "מופתים" שהפליאו את הסובבים.

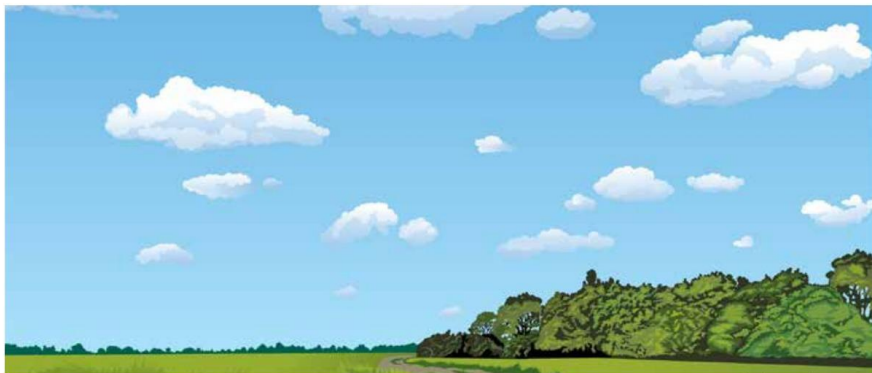

פעם אחת נסע רבי חייקל בצומת חדא עם רבנו. כדרך שקוע היה רבנו ברעיונותיו הקדושים.

רבי חייקל הורה לעגלו לכוון את העגלה לדרך צדדית, שם מתגורר אחד מקרובי משפחתו - עני מרוד - בעל משפחה, שאף הוא נמנה עם מקרבי רבנו. רבנו לא התנגד לכה.

כאשר נכנסו לבית היהודי פגשו בעניות משועת: הבית שבור ומנתץ, גרהיטים דלים ומתפוררים, והילדים לבושים קרעים ובגלאים.

היהודי שמח מאד לקראת האורחים החשובים. התרגשות

האם הסתכלת כבר היום השמימה?

רבי חייקל החל זורם הביתה מכל ארבע רוחותיו...

מפיון שהיהודי נוסע היה מדי פעם העירה לצדף מסחרו, היה בדרך מסעו חונה אך אצל רבנו.

אך במשך הזמן כאשר עסקיו גדלו והסתעפו, החל מוקיר רגליו מבית רבנו. צר היה לו על הזמן שיאלץ לשהות אצל רבנו, ולבטל באותה עת ממסחריו.

פעם אחת בעת שהתקיים יריד בברסלב, הגיע מידענו לשם לשם עסק מסחרו. המגיעים ליריד נצרכים היו לעבר דרך חלונות ביתו של רבנו.

הסוחר הלך עשה את הדרך במרוצה, למען לא יראהו מבית רבנו...

אך עודו מודרז להעלם ורבנו הבחין בו, נקש על שמשות החלון, ורמו ליהודי לגשת אליו... עתה לא יכול להשתמט, והוא פון צעדיו הכושלים אל בית רבנו.

כאשר עמד לפני רבנו הביט בו ושאל:

האם הסתפלת כבר היום השממקה?

לא - השיב היהודי בכנות.

נש עמו רבנו לחלון, בקשו להביט החוצה ושאל: מה הנך רואה?

- רואה אני עגלות וסוסים, וכן אנשים המושוטטים אנה ואנה...

נענה רבנו ואמר: בעוד חמשים שנה לא יהיה קיים יותר יריד זה, ובמקומו יהיה יריד אחר... כל אלו שאתה רואה כאן לא יהיו יותר... סוסים אחרים ועגלות אחרות יבואו מתחתם, גם האנשים וגם הסחורות יחלפו באחרים...

רבנו הביט בו במבט חודר והמשיך: בעוד חמשים שנה גם אני גם אתה לא נהיה פה... ואם כך הוא הענין, מדוע מבלבל הנך כך כפי?! מדוע עסקו הנך עד כדי כך שפנאי אין לך להביט השממקה!!--

כנצור, אמר לו רבנו לרבי חייקל כי אין לו שפע עבורו אותו היהודי...

בעת השיחה עם היהודי מצוי היה רבי חייקל בחדר השני. רבנו שלח לקרוא ואמר לו: חייקל, ראה גם כן את אשר עוללת בשפע שקלה, אין לו אפילו פנאי להביט השממקה...

השליחן את מעט המזונות והמשקה, נעמדו הילדים הדלים והביטו בפיות פעורים.

ענינם צופיות למרחקים

יותר לא יכול רבי חייקל להחשות. רבי - נפנה אל רבנו - אגא, יברך את העני הלז ומשיך עליו שפע...

לי אין שפע עבורו - השיב רבנו - רצונה, בך אותו אתה...

שמע רבי חייקל תשובתו של רבנו ונענה: רבי, ירא אנכי לנפשי מלעשות דבר מה מעצמי, לבל אצק מקפידתו של רבנו...

אך רבנו הרגיע את רבי חייקל שלא יפחד, כי הדבר הוא בראותו. אולם רבי חייקל עיזן לא הסתפק בכך.

שלוש פעמים חזר על אותה שאלה, וכאשר קבל את ההבטחה בשלישית כי שום רע לא יאנה לו, נטל רבי חייקל כלי אחד מכלי הבית, מלאו עד שפתו במים, והריקו על רצפת הבית. עתה הסיט את המים לכל הכוונים בהכריו: שפע יבוא למזרח! שפע למערב, שפע לדרום ושפע לצפון! אחר כך נפרדו מבעל הבית ונסעו לדרום.

כאשר עזבו רבנו ורבי חייקל את בית היהודי, הגיע מחנה ערלים לביתו. הלכו בשאז בכליהם סחורה לממפר בעיר: מפות, צמר, עור וכיוצא באלה. הם נכנסו פנימה ובקשו לקנות יי"ש ומלוואים, עצות ושאר מיני תרגימא להשיב את הנפש.

ביתי ריק - אמר להם היהודי בלב כבד.

ומדוע ריקן ביתך? - הקשו הסוחרים.

כי כסף אין בכיסי - השיב הלה.

הסוחרים נוצצו ביניהם, כי היות היהודי זה נראה אדם מהימן, בשל כך ראי להלוות לו מספר רובלים, בהם ימלא ביתו במצרכים החוצים שייכלו לסעד לבם כל אימת שיעברו במקום.

וכן עשו: הם הוציאו כסום הגון מכיסם ומסרו ליהודי הנישן, ועוד באותו יום פתח פנדק בביתו. והסוחרים אכן היו חוזרים בביתו כל אימת שיעברו שם.

נקל לשער כי מצבו של היהודי השתפר מאד מעסק זה. במשך הזמן הרחיב את שטח פרנסתו: הוא החל קונה סחורות אצל הסוחרים, ומוכרם ברוחים נאים. מצבו הפלפלי הלה הלך והולך וטוב. היהודי הדל היה לעשיר ממש. השפע של

דְּבָרִים קְטַנִּים - שֵׁהֵם גְּדוֹלִים

נעמן יצא מבית אלישע, מאכזב וכעוס, ועלה לכרכרתו, כאשר לפתע נענה אחד מעבדיו ואמר לו, "אדני השר, מה תוכל להפסיד, אם לא יועיל לא ידע, הבה נסע לעבר הנהר, וננסה את עצתו של הנביא..."

נעמן הסכים לנסות, ואכן אף טבל בנהר הירדן שבע פעמים, וכל צרעתו התרפאה כלא הייתה! נעמן הכיר בצדקתו של הנביא הקדוש וחזר אל אלישע בכדי להודות לו על הנס שפעל בעבורו.

רבנו הקדוש נהג לתת לאנשיו פתקאות ובהם הנהגות מיוחדות בכדי לתקן את נפשם. פעם אחת - מספר רבי נתן נתן רבנו לאחד מאנשיו את רשימתו, והלה לאחר שעיין בו אמר: "לא חשבתי כלל שקף יהיה, לפי דעתי סברתי שעקב עונותי רבים אצטרף לצום היבשה מעניות במשך השנה, וכאן רואה אני כי אני צריך לצום ימים מעטים בלבד..."

נענה רבנו והשיב לו: גם כאשר בא נעמן לפני אלישע לבקש תרופה בשביל צרעתו, לא רצה להאמין כי אפשר להתרפא בדבר קל כל כך, אף לבסוף כאשר נעטר לדברי עבדיו וטבל במי הירדן שבע פעמים, כמאמר הנביא אכן נרפא.

נדמה לכם - סיים רבנו - כי לרפואת נפשכם זקוקים אתם לפעולות קשות, ואינכם יכולים להאמין כי בדבר קל שמצוה אני עלכם לעשות, תעלה לכם ארוכה ומרפא, רפואת הנפש באמת.

ראוי לציון כי כאשר רבנו גלה את הכח הנורא והתקון הגדול באמירת עשרת המזמורים הידועים, אמר רבנו על קדו: "אף על פי שדבר זה נראה קל מאד - לאמר עשרה מזמורי תהלים, אף על פי כן יקשה לקיימו".

לדוים יקרים, לשנם הרבה דברים שרבנו צוה עלינו, לדבר עם ה', לומר תקון הקללי, להיות בשמחה וכן הלאה. לפעמים נדמה לנו שדברים אלו אינם חשובים ויקרים כל כך. מה אני ירוח אם אני יאמר מלה לה? וכן מה כפר שנה שאני אתגבר להיות בשמחה? אבל אנחנו כן נאמין ונשמח, ונזכה לרפואת נפשנו באמת!

קולות של מרובה מתקרבת נשמעו בחלון ביתו של הנביא הקדוש "אלישע"... שקשוק הגלגלים, דפיקות רגליהם של סוסים אבירים הרתומים למרובה מפארת, הרבב ברר אצל עובדי ארץ: "היכן מתגורר הנביא אלישע?" אלו פגו אותו לימד המבקש.

דמויות ההדרה של השר הנכבד "נעמן" נראתה בפתח ביתו של הנביא הקדוש, "אפשר להקנס?" - שאל השר ביראת כבוד, "בשמחה" נענה, השר התישב על הפסא הפשוט, וספר לפני הנביא את מצוקתו: "לפני זמן מה חליתי בצרעת קשה, כבר דרשתי בטובי הרופאים, הן רב בזנותי, ועדוין אין תרופה למפתי..." שקט דרוך מלא את חלל החדר, בצפיה לשמע את עצתו של הנביא. הנביא אלישע נענה: "לה לטבל בנהר הירדן ובעזרת ה' תתפאר!" - "טבל שבע פעמים ותראה את ישועתך..."

השר קם ממקומו ברגזה והכריז: אה, מה אני שומע פה?! אני הרי טבלתי כבר בנהרות רבים, אשר לכל נהר סגלות מרפא נדירות ומיוחדות, ושום דבר לא הועיל לי, מה כבר יועיל "נהר הירדן"?! לא! חשבתי שמכאן תבוא ישועתי, אבל כנראה לשוא טרחתי!"

לה לטבל בנהר הירדן ובעזרת ה' תתפאר!

"הבל פיהם"

ילדים יקרים!

לתנחום אין חשק ללמוד, הוא מתעייף מהחֶרֶף. המלמד של תנחום שלח לו כתב סתרים, ובו חזק מהספר לקוטי תפלות (תפלה לז').

עזרו לתנחום לפענח את המלים. המלים הם ב"א-ת" "ב-ש".

לוח א-ת-ב-ש

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל

ל פ כ י	צ ר ע מ ג פ א	פ ל כ			
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
ש ע ל פ א	פ א ש נ כ	א י א מ ד			
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
כ כ	ס נ ת	ש פ	ב ת מ ט	ו צ	צ ש כ
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ג ש ט	ש מ א	ב כ	א מ ט פ ד פ א		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		

בהנחה האמרי

הילד שיזכה בהגרלה הוא:
נתי מנדלֵאיל ממודיעין עלית

את התוצאה הסופית יש לשלח בקתב ברור וקריא עד ר"ח כסליו למקס
המערכת: 077-318-0237 או להקליט את התשובות בקול ברור בטלפון
המערכת: 02-539-63-63 בשילוח 7 בלבד, יש לציין באופן ברור שם
ובכתב מגורים וטלפון
בין הפותרים נכונה יגרל זכוי של 100 ש"ח ברשת חגיגות
ספרי "אור החיים"!

מאז שהחלו להופיע גיליונות "אבקשה"
לעולם קיבלתי הסתכלות חדשה ושונה
בדרכי החסידות, הן מהפן ההיסטורי והן
מהפן הרוחני, הכתבות וסדרת "בעקבי
הצאן" שינו לי את ההסתכלות מן הקצה
אל הקצה, "אשריכם שאתם מזכים
אותנו בכך", יברך ה' חילכם ופועל ידכם
ירצה תדיר

מרדכי דוד הורביץ
ירושלים

הלב כוסף למעיון

דאס הארץ
בענקט צום
קוואל

מימיו הזכים של הנחל נובע המשקים את שדה הנשמות,
רוחו הקדושה הנושבת ומעוררת את הלב,
אווירת הקדושה המרוממת המרחפת בזכרונות ומעשיות מדורות עברו,
שורה ומחלחלת לדורנו בינות לגליונות "אבקשה".

זכותר!!

להצית את אורו של הרבי ולהבעיר את אשן,
שלא יכבה לעולם ועד.

אבקשה מאז ועד היום. הכל תלוי בר!

שלוחה 1

02-5396363